

การรู้จำชื่อเฉพาะภาษาไทย: การศึกษาชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร

นางสาว ศศิวิมล กาลันสีมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI NAMED ENTITY RECOGNITION: A STUDY OF PERSON LOCATION AND
ORGANIZATION NAMES

Miss Sasiwimon Kalunsima

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิจัยชื่อเฉพาะภาษาไทย: การศึกษาที่บุคคล สถานที่ และองค์กร

โดย

นางสาว ศศิวิมล กาลันสีมา

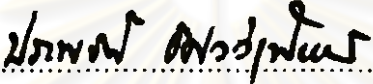
สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

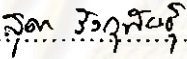
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สูดา รังกฤษณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. เทพชัย ทรัพย์นิธิ)

ศูนย์วิจัยภาษาและวัฒนธรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศศิวิมล กาลันสีมา: การรู้จำชื่อเฉพาะภาษาไทย: การศึกษาชื่อบุคคล สถานที่ และ
องค์กร. (THAI NAMED ENTITY RECOGNITION: A STUDY OF PERSON
LOCATION AND ORGANIZATION NAMES) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รศ. ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 123 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างของชื่อ
บุคคล สถานที่ และองค์กร งานวิจัยนี้ใช้คลังข้อมูลขนาด 80,513 คำ เก็บข้อมูลข่าวภาษาไทย
จากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ประกอบด้วยชื่อบุคคล 762 ชื่อ ชื่อสถานที่ 774 ชื่อ และชื่อ
องค์กร 1,418 ชื่อ รูปแบบและโครงสร้างของชื่อบุคคลส่วนใหญ่ประกอบด้วยชื่อและนามสกุล
(66.54%) ตามด้วยชื่อเพียงอย่างเดียว (33.46%) รูปแบบและโครงสร้างของชื่อสถานที่และ
ชื่อองค์กรมีความซับซ้อนกว่าชื่อบุคคล โครงสร้างของชื่อสถานที่ที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ ชื่อ
สถานที่ที่เกิดจากคำประกอบกันในโครงสร้างความสัมพันธ์แบบชั้นเดียว (50%) และชื่อ
สถานที่แบบคำเดี่ยว (29.93%) ตามลำดับ โครงสร้างของชื่อองค์กรที่พบมากที่สุด 2 แบบ
ได้แก่ ชื่อองค์กรที่เกิดจากคำหลายคำประกอบกันในโครงสร้างความสัมพันธ์แบบหลายชั้น
และชั้นเดียวตามลำดับ (28% และ 22.59%) เมื่อมีการใช้ชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง พบว่าชื่อ
เฉพาะ 34.22% ไม่มีการเปลี่ยนรูป ในขณะที่ 65.78% มีการเปลี่ยนรูปไป การเปลี่ยนรูปที่พบ
ได้แก่ การลดองค์ประกอบและการใช้อักษรย่อ คิดเป็น 58.36% และ 33.45% ตามลำดับ ผล
การศึกษาการอ้างข้ามประเภท พบการใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ 30.93% และชื่อสถานที่
อ้างถึงองค์กร 69.07% โดยคำบุพบทและคำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งหน้าหลังของชื่อเฉพาะ
แบบอ้างข้ามประเภทไม่มีน้ำหนักในการบ่งชี้การอ้างข้ามประเภท เนื่องจากมีการปรากฏ
ร่วมกับคำอื่นๆ ในคลังข้อมูลเป็นจำนวนมากกว่า

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....ศศิวิมล กาลันสีมา.....
สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2553.....

#5080213922 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORDS : NAMED ENTITY RECOGNITION/ NER/ THAI PROPER NAMES/
LINGUISTICS ANALYSIS

SASIWIMON KALUNSIMA : THAI NAMED ENTITY RECOGNITION: A STUDY
OF PERSON LOCATION AND ORGANIZATION NAMES. ADVISOR : ASSOC.
PROF. WIROTE AROONMANAKUN, Ph.D., 123 pp.

The purpose of this thesis is to analyze patterns and structures of person, location and organization names. A corpus of 80,513 words collected from Thai news in Thai National Corpus is used in this study, in which 762 person names, 774 location names, and 1,418 organization names are analyzed. The most frequently used pattern and structure of person names is composed of first name and last name (66.54%) followed by the use of first name only (33.46%). Patterns and structures of location and organization names are more complex than those of person names. For location names, the most frequently used forms are those composed of multi-words forming into a single level hierarchical structure (50%) followed by the use of a single word (29.93%). For organization names, the top first and second forms are multi-words forming into a multi-level hierarchical and a single structure respectively (28% and 22.59%). When the same named entities are used continuously in the texts, it is found that 34.22% of named entities are continued with the same form, while 65.78% are changed. Within those changed forms, names reduction and abbreviation are accounted for 58.36% and 33.45% respectively. For names used in cross-referencing, organization names referring to location were found 30.93% and the location names referring to organization were found 69.07%. Using only prepositions and verbs on the left and the right of these cross-referencing names is not sufficient for identifying these names because those context words co-occur more often with other words in the corpus.

Department :Linguistics.....

Student's Signature *Sasiwimon Kalunsima*

Field of Study :Linguistics.....

Advisor's Signature *Wirote Aronmanakun*

Academic Year :2010.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในทุกขั้นตอนการทำวิจัยตลอดจนแก้ไขและขัดเกลางานวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดา รังกูพันธุ์ และ ดร. เทพชัย ทรัพย์นิธิ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ลักษณะียนาวิน ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำงานในฐานะผู้ช่วยวิจัยและเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้ทางภาษาศาสตร์ อีกทั้งขอขอบพระคุณคุณอาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่

ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านภาษา ภาษาศาสตร์ และวรรณคดี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการกำกับข้อมูล, โครงการในแผนพัฒนาวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนการวิจัยบางส่วน และโครงการคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ใช้ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย คุณพิษณุ และคุณวรินทร์ กาดันสีมา ผู้เป็นบิดามารดา ที่ให้โอกาสและการสนับสนุนทางการศึกษา เป็นกำลังใจและเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณ คุณณัฐดาพร เลิศชีวะ และคุณนัชชา ธีระสาโรช เพื่อนร่วมวิชาเอก ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจซึ่งกันและกันตลอดระยะเวลาการศึกษา รวมถึงเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และเจ้าหน้าที่ภาควิชาภาษาศาสตร์ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ เสมอมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐาน	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. ทบทวนวรรณกรรม	6
2.1 ความหมายของชื่อเฉพาะ	6
2.1.1 เกณฑ์ความหมายของชื่อเฉพาะ	8
2.2 คำและหน่วยคำ.....	9
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะ.....	10
2.3.1 การศึกษาชื่อเฉพาะตามแนวทางภาษาศาสตร์.....	10
2.3.2 การศึกษาชื่อเฉพาะตามแนวภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์.....	14
2.3.3 งานวิจัยด้านการรู้จำชื่อเฉพาะ	16
2.4 ลักษณะของชื่อเฉพาะในภาษาไทยและปัญหาของการสกัดชื่อเฉพาะใน ภาษาไทย	19
2.4.1 ลักษณะของชื่อเฉพาะในภาษาไทย	19
2.4.2 ปัญหาของงานสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทย	20
3. เกณฑ์ในการเก็บข้อมูลและกำกับข้อมูล.....	22

บทที่	หน้า
3.1	22
3.2	24
3.2.1	24
3.2.2	25
4	29
4.1	29
4.1.1	29
4.1.2	30
4.1.3	30
4.2	31
4.2.1	31
4.2.2	31
4.2.3	33
4.3	34
4.3.1	34
4.3.2	36
4.3.3	40
4.3.4	47
4.4	49
5	55
5.1	55
5.2	57
5.2.1	58
5.2.2	64
5.3	68
6	71
6.1	71

บทที่	หน้า
6.1.1 ชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่	73
6.1.2 ชื่อสถานที่แบบอ้างอิงถึงองค์กร	75
6.2 การพิจารณาคำบริบทที่เกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภท	77
6.2.1 บริบทของชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่	79
6.2.1.1 บริบทหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่	79
6.2.1.2 บริบทหลังชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่	82
6.2.2 บริบทของชื่อสถานที่แบบอ้างอิงถึงองค์กร	84
6.2.2.1 บริบทหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างอิงถึงองค์กร	84
6.2.2.2 บริบทหลังชื่อสถานที่แบบอ้างอิงถึงองค์กร	86
6.3 สรุปผลการศึกษา	89
7. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	92
7.1 สรุปผลการวิจัย	92
7.1.1 ผลการศึกษารูปแบบและโครงสร้างของชื่อเฉพาะ	92
7.1.2 ผลการศึกษารูปแบบในบริบทต่อเนื่อง	94
7.1.3 ผลการศึกษาการอ้างอิงข้ามประเภท	95
7.2 อภิปรายผล	97
7.3 ข้อเสนอแนะ	98
รายการอ้างอิง	101
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก	105
ภาคผนวก ข	111
ภาคผนวก ค	119
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	123

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4-1 ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อบุคคล	47
ตารางที่ 4-2 ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อสถานที่	48
ตารางที่ 4-3 ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อองค์กร	48
ตารางที่ 4-4 แสดงความถี่ของชื่อเฉพาะ: ความถี่ของคำบ่งบอก	49
ตารางที่ 5-1 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อบุคคล.....	59
ตารางที่ 5-2 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อสถานที่.....	60
ตารางที่ 5-3 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อองค์กร.....	62
ตารางที่ 5-4 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะ	68
ตารางที่ 6-1 แสดงตัวอย่างชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่.....	74
ตารางที่ 6-2 แสดงตัวอย่างชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร.....	76
ตารางที่ 6-3 ตัวอย่างข้อมูลคำบริบทและความถี่	78
ตารางที่ 6-4 แสดงคำบริบทหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่	79
ตารางที่ 6-5 จำนวนชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กรที่ปรากฏกับคำ บุพบท	81
ตารางที่ 6-6 แสดงคำบริบทหลังชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่	82
ตารางที่ 6-7 แสดงคำบริบทหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร	84
ตารางที่ 6-8 จำนวนชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กรที่ปรากฏหลัง คำว่า ของ	85
ตารางที่ 6-9 แสดงคำบริบทหลังชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร	86
ตารางที่ 6-10 จำนวนชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กร ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรที่ใช้คำกริยา จะและจะมี	88

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 4-1 ตัวอย่างการวิเคราะห์ชื่อเฉพาะ	33
รูปที่ 4-2 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบุคคลแบบที่ 1	35
รูปที่ 4-3 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบุคคลแบบที่ 2	35
รูปที่ 4-4 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่ค้าไทยแบบ X+X	36
รูปที่ 4-5 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่ค้าไทยแบบ X+XP	37
รูปที่ 4-6 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่ค้าไทยแบบมากกว่า 1 XP	38
รูปที่ 4-7 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่ทับศัพท์แบบ X+X	38
รูปที่ 4-8 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่ทับศัพท์แบบ X+XP	39
รูปที่ 4-9 ตัวอย่างชื่อสถานที่แบบคำไทยกับทับศัพท์	39
รูปที่ 4-10 แผนภูมิแสดงสัดส่วนชื่อสถานที่แบบคำไทย คำทับศัพท์ และคำไทยกับทับศัพท์	40
รูปที่ 4-11 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยแบบ X+X	41
รูปที่ 4-12 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยแบบ X+XP	41
รูปที่ 4-13 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยแบบมากกว่า 1 XP (1)	42
รูปที่ 4-14 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยแบบมากกว่า 1 XP (2)	42
รูปที่ 4-15 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยแบบมากกว่า 1 XP (3)	43
รูปที่ 4-16 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัททับศัพท์แบบ X+X	43
รูปที่ 4-17 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัททับศัพท์แบบ X+XP	44
รูปที่ 4-18 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยกับทับศัพท์แบบ X+X	44
รูปที่ 4-19 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยกับทับศัพท์แบบ X+XP	45
รูปที่ 4-20 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทค้าไทยกับทับศัพท์แบบมากกว่า 1 XP	45
รูปที่ 4-21 แผนภูมิแสดงสัดส่วนชื่อบริษัทแบบคำไทย ทับศัพท์และไทยกับทับศัพท์	46
รูปที่ 4-22 แผนภูมิเปรียบเทียบสัดส่วนชื่อสถานที่และชื่อบริษัทแบบคำไทย	52
รูปที่ 4-23 แผนภูมิเปรียบเทียบสัดส่วนชื่อสถานที่และชื่อบริษัทแบบคำทับศัพท์	52
รูปที่ 4-24 เปรียบเทียบสัดส่วนชื่อสถานที่และชื่อบริษัทแบบคำไทยปนคำทับศัพท์	52
รูปที่ 5-1 แผนภูมิแสดงสัดส่วนการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะ	69

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คอมพิวเตอร์มีความเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำความรู้ทางภาษาไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับภาษาในด้านต่างๆ เช่น การสืบค้นข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และการแปลภาษาด้วยเครื่อง เป็นต้น บทบาทของคอมพิวเตอร์ทำให้การจัดการทางภาษามีความรวดเร็ว แม่นยำ และสะดวกสบายมากขึ้น ทั้งนี้เพราะความต้องการในการเข้าถึงข้อมูลของมนุษย์นั้นไม่จำกัด และจะทวีขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต มนุษย์จึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถของคอมพิวเตอร์ให้ดียิ่งขึ้นในการที่จะเข้าใจภาษามนุษย์ได้ งานด้านการประมวลผลภาษาธรรมชาติหรือ NLP (Natural Language Processing) จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการกับข้อมูลทางภาษาและได้รับความสนใจในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

งานเกี่ยวกับ Name Entity Recognition (NER) หรือการรู้จำชื่อเฉพาะ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลภาษาธรรมชาติงานหนึ่งที่เป็นมาตรฐานที่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องและได้รับการพัฒนาในภาษาต่างๆ ทั่วโลก รวมถึงในภาษาไทย การรู้จำชื่อในงานประมวลผลภาษาธรรมชาติ คือการทำให้คอมพิวเตอร์สามารถแยกแยะได้ว่าข้อมูลที่พบข้อมูลใดเป็นชื่อเฉพาะ อันเป็นการทำให้คอมพิวเตอร์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในระดับสูง งานด้านการรู้จำชื่อจึงมีความสำคัญต่อความแม่นยำในการประมวลผลภาษาด้วยคอมพิวเตอร์ และเป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การพัฒนา งานด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับความสามารถของการประมวลผลได้ เช่น ในกรณีของการแปลภาษาด้วยเครื่อง (machine translation) หากคอมพิวเตอร์รู้ว่าข้อมูลที่กำลังดำเนินงานอยู่นั้นมีค่าใดเป็นชื่อเฉพาะ เช่น “White House” คอมพิวเตอร์จะไม่แปลคำนั้นว่า “บ้านขาว” การแปลภาษาจึงจะถูกต้องอย่างที่ควรจะเป็น

งาน NER ในประเทศไทยในช่วงแรกเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบสกัดชื่อเฉพาะมาตรฐาน 3 ชนิด คือ ชื่อบุคคล ชื่อบุคคล และชื่อสถานที่ ซึ่งเป็นชื่อเฉพาะที่มีรูปแบบไม่ชัดเจนทำให้มีปัญหาในการประมวลผลเอกสาร การศึกษาที่ผ่านมา เช่น การนำเสนอของ Boonserm Kijirikul, Paisarn Charoenpornasawat and Surapant Meknavin, (1999) โดยการใช้อัลกอริทึมการเรียนรู้ Winnow และ Ripper เพื่อพัฒนาการสกัดชื่อเฉพาะ และยังมีการศึกษาการสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทย โดยใช้แบบจำลองทางสถิติและกฎฮิวริสติกของ Chanlekha, H. et al, (2002) ซึ่งงานที่ผ่านมาดังกล่าวมุ่ง

ศึกษาการสกัดชื่อเฉพาะ แก้ไขปัญหาการสกัดชื่อเฉพาะและพัฒนากระบวนการสกัดชื่อเฉพาะที่มุ่งเน้นไปในแนวทางของระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีมากกว่าที่จะนำความรู้ทางภาษาศาสตร์เข้าไปเกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ ผลของการศึกษาที่ผ่านมาสามารถทำให้คอมพิวเตอร์รู้จักชื่อเฉพาะได้ส่วนหนึ่ง แต่ยังคงมีปัญหที่ต้องแก้ไขต่อไป ทำให้ต่อมามีการศึกษาชื่อเฉพาะโดยมุ่งเน้นการศึกษาที่รูปภาพมากขึ้น ได้แก่ การศึกษาบริบทบ่งบอกชื่อเฉพาะในภาษาไทย (อมรทิพย์ กวินปณิธาณ, 2546) โดยมุ่งวิเคราะห์รูปภาพที่ใช้เป็นตัวบ่งบอกชื่อเฉพาะในภาษาไทย เช่น คำนำหน้าชื่อ อาทิ นางสาว ดร. พ.ต.ท. เป็นตัวบ่งบอกชื่อเฉพาะของบุคคล รวมถึงวิเคราะห์บริบทอื่นๆนอกเหนือไปจากตัวบ่งบอกที่อยู่ติดกับชื่อเฉพาะ เช่น การเว้นวรรค เป็นต้น ซึ่งการศึกษาดังกล่าว ช่วยขยายความรู้เพิ่มเติมในด้านภาษาศาสตร์ของชื่อเฉพาะในภาษาไทย ซึ่งหากนำไปปรับใช้ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะทางภาษาบางอย่างและพัฒนาการรู้จักชื่อเฉพาะในภาษาไทยได้

อย่างไรก็ตามการศึกษาเฉพาะบริบทเท่านั้นยังไม่เพียงพอ เนื่องจากปัจจัยที่จะทำให้เกิดการรู้จักชื่อเฉพาะนั้น ใช้เพียงบริบทอย่างเดียวไม่อาจทำให้เกิดการรู้จักชื่อเฉพาะได้ครอบคลุม ประเด็นด้านรูปภาพมีส่วนสำคัญต่อการรู้จักชื่อเฉพาะ เนื่องจากชื่อเฉพาะมีรูปภาพที่หลากหลายซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาโครงสร้างของชื่อเฉพาะเหล่านั้น เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่จะพบโครงสร้างที่มีการใช้แบบตายตัวหรือโครงสร้างที่มีการใช้บ่อยจนสามารถกำหนดเป็นรูปแบบที่ตายตัวได้ เช่น **สำนักข่าวกรองแห่งชาติ** มีโครงสร้างของชื่อ คือ คำบ่งบอก + คำนาม + คำบุพบท + คำนาม ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวจะพบได้ในชื่ออื่นอีก เช่น **สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย** เป็นต้น เมื่อพิจารณาโครงสร้างดังกล่าวร่วมกับคำบ่งบอกที่ติดอยู่หน้าชื่อเฉพาะ จะสามารถตัดสินใจได้ว่าข้อมูลที่เป็นชื่อเฉพาะประเภทองค์กร ซึ่งเมื่อศึกษาต่อไปยังโครงสร้างแบบอื่นๆของชื่อเฉพาะ จะทำให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นไปได้ของรูปแบบโครงสร้างชื่อเฉพาะในภาษาไทยต่อไป

ด้านการปรากฏต่อเนื่องของชื่อเฉพาะ มักพบว่าชื่อเฉพาะที่ปรากฏในข้อมูลนั้นอาจอ้างถึงสิ่งเดียวกันแต่มีการเปลี่ยนแปลงหรือกลายรูปในภายหลัง ดังตัวอย่าง

แม้ว่าหลายบริษัทค่ายรถยนต์ในช่วงปี 2551 ต้องลดกำลังการผลิตลง และปรับลดพนักงานชั่วคราว เพื่อลดต้นทุน แต่สำหรับโบนัส มีการปรับลดเพียงเล็กน้อย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับพนักงาน โดย**บริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย** ในปีที่ผ่านมา ให้โบนัสพนักงานสูงสุดถึง 7 เดือน แต่ในปี 2551 ปัญหาวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ทำให้ตลาดส่งออกมีแนวโน้ม

ชะลอตัว ทำให้**โตโยต้า**ต้องปรับลดโบนัส เหลือเพียง 6 เดือน แต่ทางสหภาพพนักงานไม่ยอม จนมีการเจรจาในที่สุดเหลือ 6.5 เดือน

ในการประมวลผล คอมพิวเตอร์อาจไม่รู้ว่า **บริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย** และ **โตโยต้า** เป็นชื่อเฉพาะที่อ้างถึงสิ่งเดียวกัน หรืออาจตรวจไม่พบคำใดคำหนึ่งเนื่องจากทั้งสองคำนี้มีรูปภาพต่างกัน ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการปรากฏของชื่อเฉพาะรวมถึงรูปแบบที่ชื่อเฉพาะมีการเปลี่ยนแปลงไปในบริบทต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งที่จะมีผลต่อการประมวลผลของคอมพิวเตอร์ในการรู้จำชื่อเฉพาะ นอกจากนี้ชื่อเฉพาะที่ปรากฏในข้อมูลภาษาไทยมีรูปภาพภาษาไทยที่ทับศัพท์มาจากภาษาต่างประเทศจำนวนมาก เช่น **เดวิด เซ, บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน), อีปิส สยาม กรุงเทพฯ** เป็นต้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษารูปแบบของชื่อเฉพาะเหล่านี้เพื่อให้การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์มีความครอบคลุมไม่จำกัดเพียงชื่อเฉพาะที่เป็นคำไทยเท่านั้น

อีกประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาชื่อเฉพาะคือ ประเด็นที่ชื่อเฉพาะถูกใช้อ้างข้ามประเภท เช่น ชื่อองค์กรถูกใช้อ้างถึงสถานที่ ดังตัวอย่าง

การหาเสียงของผู้สมัครรายอื่นเข้าวันเดียวกัน พล.ต. จำลอง ศรีเมือง ที่ปรึกษานายกฯ ได้เดินทางไปชวณายมานะ มหาสุวีระชัย ว่าที่ผู้สมัครผู้ว่าฯ กทม. หาเสียง ย่านตลาดสดบางรัก และ**สมาคมแต่จิว**

จากตัวอย่าง มีการปรากฏของชื่อเฉพาะขององค์กร คือ **สมาคมแต่จิว** แต่ชื่อเฉพาะดังกล่าวไม่ได้ถูกอ้างถึงองค์กรที่มีการดำเนินงานใดๆ แต่อ้างถึงสถานที่ซึ่งเป็นขององค์กรนั้น ลักษณะการอ้างข้ามประเภทเช่นนี้จะทำให้เกิดปัญหาในการรู้จำชื่อเฉพาะ เพราะทำให้ระบบประมวลผลสับสนระหว่างรูปภาพกับสิ่งที่อ้างถึง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษารูปแบบการอ้างถึงในลักษณะนี้ เพื่อให้รู้ว่ามีการใช้แบบใดได้บ้าง และมีคำบ่งชี้ใดที่จะช่วยบ่งชี้การอ้างถึงข้ามประเภทได้

ประเด็นที่น่าสนใจที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความหลากหลายของชื่อเฉพาะในภาษาไทย ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการศึกษาด้วยข้อมูลจำนวนมากพอและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบจะทำให้เข้าใจธรรมชาติของชื่อเฉพาะในภาษาไทยรวมถึงสร้างหลักการที่จะนำไปสู่การรู้จำชื่อเฉพาะจากรูปภาพของชื่อเฉพาะได้ และจะสามารถใช้เป็นความรู้พื้นฐานที่จะนำไปสู่การแก้ไขและ

พัฒนางานด้านระบบสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทยและการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างทางไวยากรณ์ของชื่อเฉพาะประเภทชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร
2. วิเคราะห์รูปแบบการปรากฏของชื่อเฉพาะประเภทชื่อบุคคล สถานที่และองค์กรในบริบทต่อเนื่อง
3. วิเคราะห์การใช้ชื่อเฉพาะอ้างอิงข้ามประเภทระหว่างชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร และหาคำที่ทำหน้าที่บ่งบอกการอ้างอิงข้ามประเภท

1.3 สมมติฐาน

1. ชื่อเฉพาะแต่ละประเภทจะมีรูปแบบและโครงสร้างเฉพาะที่แตกต่างกัน
2. ชื่อเฉพาะต่างๆ เมื่ออ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันในบริบทต่อเนื่องจะใช้วิธีการตัดคำบ่งบอกหน้าชื่อ และในกรณีชื่อเฉพาะประกอบด้วยคำหลายคำ จะปรากฏเพียงคำแรกของชื่อ
3. ในการใช้ชื่อเฉพาะอ้างอิงข้ามประเภท มีการใช้ชื่อองค์กรอ้างอิงถึงสถานที่มากที่สุด โดยคำกริยาและคำบุพบทจะทำหน้าที่บ่งบอกการอ้างอิงข้ามประเภท

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์รูปภาพของชื่อเฉพาะ จากคลังข้อมูลข่าวภาษาไทยที่อยู่ในรูปตัวเขียน เนื่องจากข่าวเป็นข้อมูลที่พบทั่วไปในชีวิตประจำวันและสามารถใช้ได้อย่างกว้างขวาง
2. ชื่อเฉพาะที่นำมาศึกษาวิเคราะห์เป็นชื่อเฉพาะที่อยู่รูปภาษาไทยเท่านั้น ซึ่งรวมไปถึงคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศที่เขียนด้วยอักษรไทย
3. ชื่อเฉพาะที่ศึกษาในครั้งนี้คือชื่อเฉพาะทั่วไป ได้แก่ ชื่อบุคคล (Person) ชื่อองค์กร (Organization) และชื่อสถานที่ (Location)
4. คลังข้อมูลข่าวที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์มาจากข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการท่องเที่ยวที่พบชื่อเฉพาะอย่างน้อย 2,000 ชื่อ โดยชื่อเฉพาะแต่ละประเภทมีไม่น้อยกว่า 400 ชื่อ

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะและการศึกษาเกี่ยวกับชื่อเฉพาะ เพื่อหาแนวทางในการศึกษาชื่อเฉพาะในภาษาไทย
2. กำหนดขอบเขตและเกณฑ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะและศึกษาวิเคราะห์ชื่อเฉพาะ
3. เก็บข้อมูลและจัดสร้างคลังข้อมูลข่าวภาษาไทย
4. กำกับข้อมูลชื่อเฉพาะในคลังข้อมูลที่จัดสร้างขึ้น
5. เตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมภาษา Perl ช่วยในการเรียกดูข้อมูลที่ต้องการ
6. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยจะอธิบายกระบวนการวิเคราะห์ไว้ในแต่ละบทเกี่ยวกับการวิเคราะห์ในหัวข้อต่างๆ ดังนี้
 - 5.1. วิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างของชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร
 - 5.2. วิเคราะห์รูปแบบการปรากฏของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง
 - 5.3. วิเคราะห์การอ้างข้ามประเภทและบริบทบ่งบอกการอ้างข้ามประเภท
7. จัดทำคลังข้อมูลเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ชื่อเฉพาะในประเด็นเดียวกับงานวิจัย
8. สรุปผลการวิจัย เปรียบเทียบผลการศึกษา และอภิปรายผล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ของรูปแบบโครงสร้าง รูปแบบการปรากฏ และรูปแบบการอ้างถึงของชื่อเฉพาะในภาษาไทย
2. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนางานด้านการรู้จำชื่อเฉพาะภาษาไทยต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบด้วย การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมายและคำจำกัดความของชื่อเฉพาะ คำและหน่วยคำ การศึกษาเกี่ยวกับชื่อเฉพาะที่ผ่านมา แบ่งเป็นงานวิจัยทางภาษาศาสตร์ และงานวิจัยทางด้านระบบ เพื่อสรุปเกณฑ์นิยามของชื่อเฉพาะในงานวิจัยนี้ รวมถึงสรุปปัญหาที่พบในงานวิจัยด้านระบบเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา

2.1 ความหมายของชื่อเฉพาะ

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้คำจำกัดความของวิสามานยนามว่าเป็นคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะ ตั้งขึ้นสำหรับเรียกคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ เพื่อให้รู้ชัดว่าเป็นใครหรืออะไรเช่น นายดำ ช้างเอราวัณ

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2548: 71-72) เรียกคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะว่าวิสามานยนาม โดยวิสามานยนามเป็นชื่อเฉพาะที่สมมติตั้งขึ้นเพื่อเรียก คน สัตว์ เพื่อให้รู้ชัดว่า คนนี้ สัตว์ตัวนี้ ของสิ่งนี้ ฯลฯ เช่น ชื่อคน-สอน ลิน ฯลฯ ชื่อสัตว์-พังแป้น ชื่อเมือง-นนทบุรี เป็นต้น โดยมีข้อสังเกต คือ วิสามานยนามจะต้องเป็นคำที่ใช้เป็นชื่อตั้งขึ้นเรียกคนคนเดียวหรือสิ่งของเพียงสิ่งเดียว หรือหากสิ่งนั้นมีมากกว่าหนึ่ง ก็ต้องหมายถึงกลุ่มเพียงกลุ่มเดียว เช่น สโมสร สามัคยาชน หมายความว่าสโมสรนั้นเพียงแห่งเดียว

นวรรณ พันธุเมธา (2527: 4-5) กล่าวว่า คำนามวิสามัญ คือคำที่หมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากคำนามทั่วไปซึ่งมีความหมายกว้างมาก เนื่องจากคำนามวิสามัญใช้เพื่อหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะจึงมักไม่ใช้คำขยายในการช่วยจำกัดความหมาย เว้นแต่ว่าหากใช้คำนามวิสามัญหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่า 2 สิ่งจึงจะใช้คำอื่นมาช่วยจำกัดความหมาย เช่น

แต่แม่รักเจ้าของ

แต่แม่ตัวนั้นรักเจ้าของ

แมวเป็นคำนามสามัญ แต่แม่เป็นคำนามวิสามัญ กลุ่มคำ ตัวนั้น ใช้จำกัดความหมายของคำว่าแต่แม่เพื่อให้เข้าใจว่ามีแมวชื่อแต่แม่หลายตัว ผู้พูดจึงต้องระบุว่าเป็นตัวไหน

กำชัย ทองหล่อ (2525:197) กล่าวว่า วิสามานยนาม คือ คำนามที่เป็นชื่อเฉพาะของ คน สัตว์ สถานที่ และสิ่งของ เป็นชื่อที่บัญญัติขึ้นสำหรับใช้เรียกชื่อเฉพาะลงไปว่าเป็นใครหรืออะไร

เช่น **สมศรี** เป็นหญิงสาวดีเด่นในสังคม

สามก๊ก เป็นพงศาวดารจีน

Saeed (1997) กล่าวว่า ชื่อเป็นสิ่งที่ระบุผู้คน สถานที่ และอื่นๆ ซึ่งหากจะถามถึงความหมายของชื่อเฉพาะ เช่นชื่อ Karl Marx ก็ไม่มีความจำเป็นเท่าไรนัก นอกจากเป็นการเอ่ยถึงเพื่อช่วยให้รู้ว่าพูดถึงสิ่งที่เป็นหนึ่งเดียวและช่วยให้ผู้ฟังรู้ว่าอ้างถึงอะไร

Vaida (1996:99) อ้างถึงในอมรทิพย์ (2546) อธิบายว่า ชื่อเฉพาะ (Proper Name) หนึ่งชื่อใช้อ้างถึงสิ่งใดสิ่งเดียว ซึ่งเป็นสิ่งที่มีหนึ่งเดียวในโลก (“...a proper name has a single unique referent...”)

การบัญญัติความหมายของชื่อเฉพาะในงานด้านระบบ มีการแบ่งประเภทจากการประชุมวิชาการ MUC หรือ Message Understanding Conference ซึ่งแบ่งปัญหาในการสกัดหน่วยในข้อความ 3 กลุ่ม ได้แก่

1. การหาชื่อเฉพาะทั่วไป (entity name: ENAMEX) ประกอบด้วยชื่อบุคคล (Person) ชื่อองค์กร (Organization) และชื่อสถานที่ (Location)
2. การหาข้อความแสดงวันเวลา (time expression: TIMEX) ประกอบด้วย วันที่ (Date) และเวลา (Time)
3. การหาข้อความตัวเลขเชิงปริมาณ (numeric expression: NUMEX)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะดังกล่าว พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประการ คือ ประเด็นรูปภาษา และประเด็นการอ้างถึง

ในประเด็นรูปภาษา พบว่ามีการใช้คำเรียกชื่อเฉพาะแตกต่างกันออกไป ในภาษาไทยเมื่อมีการอธิบายถึงชื่อเฉพาะในทางไวยากรณ์จะเรียกว่า วิสามานยนาม หรือ คำนามวิสามัญ ส่วนชื่อเฉพาะในภาษาสากล บ้างก็ใช้คำว่า Proper Name หรือ ใช้ Name เฉยๆ ส่วนชื่อเฉพาะในงานด้าน

ระบบมักเรียกว่า Named entity ส่วนในงานด้านระบบของไทยจะแปลตามภาษาสากล คือ ใช้คำว่า ชื่อเฉพาะ

ชื่อเฉพาะไม่จำเป็นต้องเป็นคำที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อใช้เรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเสมอไป เพราะยังมีคำทั่วไปที่ใช้ในความหมายอื่นและในขณะเดียวกันก็ถูกนำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะด้วย ดังตัวอย่างจาก พระยาอุปกิตฯ ชื่อคน สอน-สิน ทั้งสองคำไม่ได้ถูกตั้งขึ้นเพื่อเป็นชื่อเรียกของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นคำทั่วไปที่มีมาก่อน เมื่อนำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ก็เป็นไปเพื่ออ้างถึงบุคคลที่ชื่อสอนและสิน เป็นต้น

ในประเด็นการอ้างถึง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีความหมายที่สอดคล้องไปในทางเดียวกันในแง่ของการอ้างถึง กล่าวคือ ชื่อเฉพาะจะมีคุณสมบัติหลักๆ คือใช้อ้างถึงสิ่งที่เฉพาะเจาะจง แต่ผู้วิจัยเห็นว่าทั้งชื่อเฉพาะและสิ่งเฉพาะเจาะจงนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นมีเพียงหนึ่งเดียวในโลกเสมอไป ตามที่ Vaida กล่าวไว้ ตัวอย่างเช่น ชื่อคน-สมชาย ก็เป็นชื่อเฉพาะที่มีการใช้เป็นชื่อของคนมากกว่าหนึ่งคนได้ แต่จะบอกว่าชื่อสมชายเป็นค่านามทั่วไปก็ไม่ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่า ชื่อเฉพาะอาจมีชื่อเดียวกันมากกว่าหนึ่งได้ แต่สิ่งที่อ้างถึงจริงๆ ในเวลาที่พูดจะมีเพียงสิ่งเดียว เช่น แม้ว่าจะมีชื่อสมชายมากกว่าหนึ่ง แต่ผู้พูดย่อมมีชื่อสมชายที่อ้างถึงเพียงหนึ่งเดียว นอกจากนั้นวรรณและพระยาอุปกิตฯ ยังได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่าสามารถใช้คำขยายเพื่อระบุสิ่งที่ต้องการชี้เฉพาะได้ในกรณีที่ชื่อเฉพาะมีหลายสิ่ง ผู้วิจัยจึงคิดว่าความหมายของชื่อเฉพาะสำคัญที่การอ้างถึงมากกว่า และเหมาะที่จะนำแนวคิดนี้ไปใช้กับการดำเนินการวิจัยมากกว่าความหมายที่ติดมากับรูปภาษาของชื่อเฉพาะ

2.1.1 เกณฑ์ความหมายของชื่อเฉพาะ

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้สรุปเกณฑ์ความหมายของชื่อเฉพาะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. “ชื่อเฉพาะ” เป็นรูปภาษาที่อ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียวหรือกลุ่มเดียว
2. ผู้วิจัยใช้คำว่า “ชื่อเฉพาะ” เพื่อหมายถึงรูปภาษาที่อ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว ซึ่งหมายรวมทั้งชื่อเฉพาะจริงๆ คำทั่วไปที่ถูกใช้เป็นชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อบุคคล แก้ว และกลุ่มคำหรือวลีที่ถูกใช้เป็นชื่อเฉพาะด้วยเช่นกัน เช่น ชื่อองค์กร กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู
3. “ชื่อเฉพาะ” ในงานวิจัยนี้ครอบคลุม 3 ประเภท คือ ชื่อบุคคล (Person) ชื่อองค์กร (Organization) และชื่อสถานที่ (Location) ตามที่ MUC ได้จัดประเภทไว้

4. “ชื่อเฉพาะ” ในงานวิจัยนี้เป็นรูปภาพาที่ถูกใช้เพื่อการอ้างถึงสิ่งเฉพาะที่เป็น บุคคล องค์กร และสถานที่เท่านั้น

2.2. คำและหน่วยคำ

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีการวิเคราะห์โครงสร้างทางไวยากรณ์ของชื่อเฉพาะเป็นส่วนหนึ่ง ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคำ เพื่อประมวลความรู้สำหรับจำแนกคำและกำหนดหน้าที่ของคำในขั้นตอนการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของชื่อเฉพาะ

ไวยากรณ์ตามความคิดของนักภาษาศาสตร์โครงสร้าง หมายถึง ระเบียบส่วนหนึ่งของภาษาเท่านั้น มี 2 ระบบ คือ ระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ ระบบไวยากรณ์ แบ่งได้เป็น ก. การจัดระเบียบของหน่วยคำ (morpheme) เข้าเป็นคำ หรือการศึกษาองค์ประกอบหรือโครงสร้างของคำ ข. การจัดระเบียบคำเข้าเป็นประโยค (Syntax) หรือการศึกษาระบบความสัมพันธ์ของคำหรือโครงสร้างประโยค (วจินตน์ ภาณุพงศ์, 2530)

หน่วยที่เล็กที่สุดในโครงสร้างประโยค คือ คำ สิ่งที่เป็น คำ สามารถใช้โดยอิสระได้ คำประกอบด้วยหน่วยคำ ซึ่งหมายถึง ส่วนที่เล็กที่สุดของภาษาที่มีความหมาย เช่น นาฬิกา เป็น 1 หน่วยคำ เพราะแยกออกมาไม่ได้อีกแล้ว หน่วยคำอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หน่วยคำอิสระ ซึ่งปรากฏตามลำพังได้ เช่น ยืน เดิน และหน่วยคำไม่อิสระ ซึ่งจะต้องปรากฏร่วมกับหน่วยคำอื่นเท่านั้น เช่น นัก- ชาว- เป็นต้น (Bloomfield, (1935) อ้างถึงใน สุพันธ์ อัญชลินกุล, (2546)) และ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544)

การวิเคราะห์โครงสร้างทางไวยากรณ์ของชื่อเฉพาะในงานวิจัยนี้ กระบวนการหนึ่งที่สำคัญคือการแบ่งคำที่ประกอบภายในชื่อเฉพาะเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในโครงสร้าง ผู้วิจัยต้องตัดสินใจจำแนกหน่วยคำที่เป็นองค์ประกอบภายในชื่อเฉพาะออกมา นิยามของคำและหน่วยคำในการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมา ค่อนข้างให้ความสำคัญกับความหมาย และมองคำจากมุมมองทางภาษาศาสตร์ แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการประมวลผลภาษา จึงพิจารณาจากมุมมองของคอมพิวเตอร์เป็นหลัก การจำแนกคำและหน่วยคำในชื่อเฉพาะของงานนี้อาจไม่ต้องจำแนกจนถึงหน่วยที่เล็กที่สุด หากเป็นคำที่คอมพิวเตอร์รู้จัก คือ พบในพจนานุกรม เช่น ส่งเสริม จะถือเป็นคำ 1 คำโดยไม่ต้องมองแยกหน่วยคำเป็น ส่ง และ เสริม อีก นอกจากนี้คอมพิวเตอร์รับรู้ความหมายไม่เหมือนมนุษย์ สำหรับคอมพิวเตอร์แล้วจะรู้จักแต่คำที่กำหนดให้ ดังนั้น คำว่า นา ในค่านาวา กับ ไร่นา จึงถูกมองว่าเหมือนกันเพราะมองแยกเป็นสองหน่วยย่อยได้ คือ นา+วา กับ ไไร+นา

แนวทางการจำแนกคำในงานวิจัยนี้จึงอาจแตกต่างไปจากการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์อื่นๆ เพราะเน้นการรับรู้ของคอมพิวเตอร์เป็นหลัก

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะ

งานวิจัยที่ผ่านมาได้มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะในแง่มุมต่างๆ เช่น กลวิธีการตั้งชื่อรูปแบบ และความหมายของชื่อ โดยการศึกษาชื่อเฉพาะในด้านภาษาศาสตร์ที่พบส่วนใหญ่ มักเป็นการศึกษาชื่อเฉพาะของคน และชื่อเฉพาะของสถานที่ โดยจะขอยกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.3.1 การศึกษาชื่อเฉพาะตามแนวทางภาษาศาสตร์

งานวิจัยของ ปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545) เรื่อง **นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์** เป็นการศึกษาเกณฑ์ในการตั้งนามสกุล ผลการศึกษาพบว่า มี 2 เกณฑ์ คือ การตั้งนามสกุลตามภูมิหลังของผู้ขอพระราชทานและการตั้งโดยใช้กลวิธีทางภาษา

เกณฑ์การตั้งตามภูมิหลังมี 2 เกณฑ์ใหญ่ คือ

1. เกณฑ์การตั้งตามชื่อ คือ ชื่อจริงๆ ราชทินนาม และชื่อสกุลเดิม
2. เกณฑ์ลักษณะทางสังคม ตั้งตามอาชีพ สถานที่และชาติพันธุ์

ส่วนการตั้งตามกลวิธีทางภาษา พบว่าเป็นไปตามกระบวนการที่เริ่มจากการหาคำบาลีสันสกฤตที่มีความใกล้เคียงกับภูมิหลังมากที่สุดมาตั้งนามสกุล โดยคำนึงถึงความหมายเดิมเป็นหลัก และดูว่า ความหมายเดิมดีหรือไม่ หากมีความหมายดีจะใช้กลวิธีพ้องความหมายเป็นต้น

ผลการศึกษาด้านโครงสร้างพบว่านามสกุลพระราชทานมีโครงสร้าง คือ [ส่วนที่ 1] + [ส่วนที่ 2] มี 3 รูปแบบ คือ

1. ส่วนหลัก + ส่วนเสริมท้าย โดยส่วนที่ต้องปรากฏเสมอคือส่วนหลัก ซึ่งอาจปรากฏเพียงส่วนเดียวก็ได้ เช่น รัตนโกเศศ หรือประกอบด้วยส่วนหลักและส่วนเสริมท้าย เช่น “นาวาชีวะ” แยกเป็นส่วนหลัก คือ “นาวา” หมายถึง อาชีพ ตามด้วยส่วนเสริมท้าย คือ “ชีวะ” แสดงความหมายของอาชีพ เป็นต้น
2. ณ + ชื่อสถานที่ คือนามสกุลที่โครงสร้างมีคำว่า “ณ” ตามด้วยชื่อสถานที่ เช่นชื่อจังหวัด เช่น “ณ เชียงใหม่ ”

3. รูปแบบ 1 + 2 คือนามสกุลที่มีโครงสร้างแบบที่ 1 และแบบที่ 2 รวมกัน โดยโครงสร้างแบบที่ 1 จะอยู่ในตำแหน่งส่วนหลัก และโครงสร้างรูปแบบที่ 2 อยู่ในตำแหน่งส่วนเสริมท้าย เช่น “ประทีป ณ ถลาง” “ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม” โครงสร้างแบบที่ 1 คือ “ประทีป” และ “ภาวภูตานนท์” และโครงสร้างแบบที่ 2 ในส่วนท้าย คือ “ณ ถลาง” และ “ณ มหาสารคาม” เป็นต้น

ในด้านความถี่ พบว่ารูปแบบที่ 1 เป็นความถี่ที่พบสูงสุด และที่พบน้อยที่สุด คือ รูปแบบที่ 2

งานวิจัยของสุภาพรรณ ณ บางช้าง (2526) อ้างถึงในน้องนุช (2543: 10) เรื่อง **การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย** ศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทยทั้งฝ่ายราชสกุลและฝ่ายสามัญชนตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยปัจจุบัน โดยศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งชื่อในด้านจำนวนพยางค์และความหมายที่ใช้ในการตั้งชื่อ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ในด้านค่านิยมและความเชื่อ และแนวทางการดำเนินชีวิตที่สะท้อนอยู่ในชื่อเหล่านั้น ซึ่งจะขอทบทวนในด้านลักษณะการตั้งชื่อนั้น โดยผลการศึกษาพบว่า ชื่อของคนไทยมีจำนวนพยางค์เพิ่มมากขึ้นและใช้ภาษาบาลีสันสกฤตเพิ่มขึ้นในแต่ละสมัย โดยลดจำนวนการใช้ภาษาไทยลง และในสมัยเดียวกันชื่อของผู้ที่มีฐานะทางสังคมสูงกว่าจะใช้จำนวนพยางค์และภาษาบาลีสันสกฤตมากกว่าชื่อของผู้ที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่า และลักษณะของการใช้ภาษาในการตั้งชื่อในทุกสมัยจะบ่งบอกถึงความเป็นผู้ที่มีฐานะสูงหรือต่ำ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะของคนพบว่าการศึกษาชื่อเฉพาะของบุคคลมักจะไม่มีการศึกษาโครงสร้างของรูปภาษาเนื่องจากชื่อเฉพาะของบุคคลมีรูปแบบหลากหลายเฉพาะตัว ผู้วิจัยพบว่าประเด็นในการศึกษาชื่อเฉพาะของคนที่ผ่านมาเกี่ยวข้องกับ กลวิธีในการตั้งชื่อ ความหมาย ที่มาของชื่อและปรากฏการณ์ต่างๆที่อาจสะท้อนจากชื่อเฉพาะได้ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ในการตั้งชื่อมักจะวิเคราะห์ในด้านลักษณะภาษาที่ใช้ และจำนวนพยางค์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการยากที่จะนำไปปรับใช้เป็นข้อสรุปทางภาษาที่จะใช้ในงานรู้จำชื่อเฉพาะ อย่างไรก็ตาม พบว่างานของปานทิพย์เป็นงานที่มีการศึกษาโครงสร้างของนามสกุลซึ่งอาจนำไปปรับใช้ได้ ทว่าก็ยังมีความยากที่จะวิเคราะห์โครงสร้างเช่นนั้นเนื่องจากความแตกต่างของข้อมูล กล่าวคือ ในงานของปานทิพย์มีการใช้ข้อมูลที่มีจุดร่วมกันอยู่คือเป็นนามสกุลพระราชทานซึ่งมีแหล่งที่มาเดียวกัน จึงทำให้การวิเคราะห์มีทิศทางที่ชัดเจน แต่ในงานของผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดให้ข้อมูลมีจุดร่วมกันได้ เพราะเป็นข้อมูลที่มาจากรายชื่อซึ่งอาจปรากฏชื่อแบบใดก็ได้

นอกจากการศึกษาชื่อคนแล้ว ยังมีการศึกษาชื่อเฉพาะของสถานที่ คือ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการตั้งชื่อและโครงสร้างชื่อหมู่บ้านของปราณี กุลละวณิช (2535) เรื่อง **ชื่อหมู่บ้านในมณฑลทลวงสีและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย** เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างในกลวิธีการตั้งชื่อหมู่บ้านจ้วงของสองพื้นที่ และอธิบายภูมิประเทศและชีวิตความเป็นอยู่จากชื่อเหล่านั้น

การวิเคราะห์โครงสร้างของงานวิจัยนี้ จะให้ความสนใจกับจำนวนคำที่มาประกอบกันและชนิดของคำ เช่น การศึกษาพบว่าชื่อหมู่บ้านจ้วงส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำ 2 คำ และทั้งสองคำประกอบด้วยประเภทของคำ เช่น

คำนาม + คำนาม เช่น gokbya ซอก, เขา

คำนาม + คำคุณศัพท์ เช่น mbanjmog บ้าน, ใหม่

ผลการศึกษารูปได้ว่า วิธีการตั้งชื่อหมู่บ้านของทั้งสองพื้นที่ที่มีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบจากคำ 2 คำ เป็นส่วนใหญ่ และมีความสัมพันธ์แบบคำหลักคำขยาย โดยคำหน้าเป็นคำหลักและคำหลังเป็นคำขยาย ในกรณีที่ตั้งชื่อหมู่บ้านเป็น 3 คำ จะมีลักษณะของการบอกทิศทางเหมือนกัน และในประเด็นของการได้รับอิทธิพลทางภาษา พบว่ามีการยืมคำจากแหล่งที่ต่างกัน แต่มีโครงสร้างหลักของชื่อหมู่บ้านเหมือนกันในแง่การเรียงคำและการใช้ประเภทของคำในชื่อ นอกจากนี้ยังพบว่าการตั้งชื่อหมู่บ้านของทั้งสองกลุ่มมีหลักการเหมือนกัน คือ ใช้ลักษณะการทำมาหากิน คือ การทำนาและลักษณะภูมิประเทศในท้องถิ่นเป็นหลักในการเรียกชื่อหมู่บ้านซึ่งพบได้จากคำแรกของชื่อหมู่บ้าน

งานวิจัยลำดับต่อมาเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับชื่อสถานที่เช่นกันและมีแนวทางการศึกษาค้นคว้าถึงกับงานวิจัยที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ ได้แก่ งานวิจัยของน้องนุช มณีอินทร์ (2519) เรื่อง **การปรับเปลี่ยนของชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่** โดยเป็นการมุ่งศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงของชื่อหมู่บ้านลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจากชื่อหมู่บ้านและปัจจัยที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้าน โดยจะขอทบทวนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ ส่วนการวิเคราะห์องค์ประกอบของชื่อหมู่บ้าน

ผู้วิจัยใช้วิธีการจำแนกคำที่ปรากฏอยู่ในชื่อหมู่บ้านตามองค์ประกอบทางความหมายและพิจารณาความหมายของส่วนหลักส่วนขยาย เพื่อจัดประเภทรูปแบบต่างๆของโครงสร้างชื่อหมู่บ้านและความถี่การปรากฏของโครงสร้าง ผลของการวิเคราะห์พบโครงสร้างที่มีความถี่สูงสุด คือ

- (1) **ภูมิภาค + ลักษณะเฉพาะ** โดยแบ่งเป็นโครงสร้างย่อย 4 แบบ คือ (1.1) **ภูมิภาค** เช่น ไร่
 (1.2) **ภูมิภาค + ลักษณะเฉพาะ** เช่น ดงขี้เหล็ก (1.3) **ภูมิภาค + คุณสมบัติ** เช่น แพะขวาง
 (1.4) **ภูมิภาค + ลักษณะเฉพาะ + คุณสมบัติ** เช่น หนองผึ่งเหนือ

โครงสร้างแบบที่ (2) **ประกอบด้วยส่วนหลักชื่อเฉพาะเพียงส่วนเดียว** เช่น มูเซอ ม่วงคำ เป็นต้น และโครงสร้างแบบที่ (3) **แบ่งย่อยได้ 2 แบบ** คือ (3.1) **ชุมชน** เช่น กาด และ (3.2) **ชุมชน + ชื่อชุมชน** เช่น เมืองเลิน เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าโครงสร้างของชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่มีความหลากหลายและรูปแบบของชื่อหมู่บ้านได้สะท้อนลักษณะทางวัฒนธรรมและปัจจัยที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเวลาต่อมา

งานวิจัยของสุจิตลักษณ์ ดีผดุงและวชิราภรณ์ วรรณดี (2544) เรื่อง **ชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย: การศึกษาเบื้องต้น** เป็นการศึกษาชื่อเรียกหมู่บ้าน 8 จังหวัดในภูมิภาคตะวันตก โดยศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ของหมู่บ้าน โครงสร้างทางความหมายทั่วไปที่ใช้เป็นคำแรกของชื่อหมู่บ้านและการแจแน้นับความถี่ของนามทั่วไปที่ใช้เป็นคำแรกของชื่อหมู่บ้าน ในที่นี้จะขอทบทวนเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานเท่านั้น

ผลการศึกษาชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตก ทำให้สรุปโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ของชื่อหมู่บ้านได้ ดังนี้

- (1) โครงสร้างทางภาษาศาสตร์ของชื่อหมู่บ้านใน 8 จังหวัดในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทยจำนวนไม่มากนักเป็นชื่อหมู่บ้านพยางค์เดียว
- (2) โครงสร้างชื่อหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำสองคำและทั้งสองคำเป็นคำมูลที่เป็นคำโดด เป็นรูปแบบที่พบมากที่สุด คำมูลคำแรกถือเป็นคำหลักมักเป็นนามทั่วไปบอกสภาพภูมิประเทศ ส่วนคำมูลคำที่สองเป็นคำขยายมักเป็นชื่อเฉพาะ บอกชื่อพืชสัตว์ ลักษณะคุณสมบัติ ขนาด เป็นต้น
- (3) โครงสร้างชื่อหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำสองคำ และคำแรกเป็นคำมูลที่เป็นคำโดดและคำที่สองเป็นคำประสม คำแรกที่เป็นคำมูลจะเป็นคำหลัก มักเป็นนามทั่วไปบอกสภาพภูมิประเทศ ส่วนคำที่สองเป็นคำประสม เป็นคำขยายส่วนหลัก มักเป็นชื่อเฉพาะ
- (4) โครงสร้างชื่อหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่สามคำขึ้นไป โดยคำแรกและคำที่สองมักจะเป็นนามทั่วไป ส่วนคำที่สามเป็นคำขยายบอกอายุ ลักษณะ ทิศทาง หรือเป็นชื่อเฉพาะ
- (5) โครงสร้างชื่อหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำสี่คำ มีอยู่บ้างแต่จำนวนน้อยมาก

- (6) ชื่อหมู่บ้านใน 8 จังหวัด มีโครงสร้างชื่อที่มีคำไทยเป็นคำหลัก และบาลีสันสกฤตเป็นคำขยายบ้าง และมีโครงสร้างที่เป็นคำบาลีสันสกฤตทั้งคำด้วยเช่นกัน
- (7) การเรียงลำดับคำของคำเรียกชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของไทยมีโครงสร้างการเรียงลำดับเหมือนกับโครงสร้างไวยากรณ์ระดับคำในภาษาไทย ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือการเรียงลำดับคำหลัก ตามด้วยคำขยาย

ด้านความถี่ของค่านามทั่วไปที่ใช้เป็นคำแรกของชื่อหมู่บ้าน พบว่ามีชื่อหมู่บ้านที่ขึ้นต้นด้วยนามทั่วไปที่เกี่ยวกับน้ำและแหล่งน้ำมากที่สุดในทุกจังหวัด เช่น แก่ง, คลอง, แคว, มาบ เป็นต้น ลำดับต่อมา ใช้กลุ่มนามทั่วไปเป็นคำแรกแตกต่างกันในแต่ละจังหวัด ข้อมูลที่พบมากเป็นกลุ่มนามทั่วไปเกี่ยวกับภูมิประเทศอื่นๆ พื้นที่ลาดทางและพื้นที่ไม่ได้ลาดทาง เช่น สวน, ทุ่ง นอกจากนี้ในอันดับรองลงมาได้แก่ นามทั่วไปเกี่ยวกับพืชหรือที่ดอน ภูมิประเทศอื่นๆ คำบอกที่ตั้งหรือทิศทาง และในอันดับท้ายๆ ข้อมูลจะแตกต่างกันในแต่ละจังหวัดจนไม่สามารถอธิบายรูปแบบได้

ผลการศึกษาในเรื่องชื่อสถานที่ส่วนใหญ่มักพบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ประวัติที่มาของชื่อ และลักษณะทางภาษาของชื่อ คือ โครงสร้างและจำนวนพยางค์ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชื่อสถานที่ถือว่ามิประโยชน์ต่องานวิจัย เนื่องจากเป็นตัวอย่างของการศึกษาในแนวทางที่เกี่ยวข้องคือการศึกษาโครงสร้างและรูปแบบของชื่อเฉพาะอันเป็นส่วนสำคัญของงานวิจัยทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการจำแนกรูปแบบของชื่อเฉพาะและมีประโยชน์ต่อการจัดประเภทของคำที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่างานด้านการศึกษาชื่อเฉพาะของสถานที่ที่กล่าวมาข้างต้นนอกจากจะศึกษารูปแบบและโครงสร้างของชื่อเฉพาะแล้ว ยังเป็นการศึกษาที่มุ่งหาคำตอบในแง่มุมต่างๆ การวิเคราะห์โครงสร้างเป็นส่วนหนึ่งของงานที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ความหมายปรากฏการณ์ หรือสังคมเบื้องหลังที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะเท่านั้น แต่ยังไม่มีการมุ่งวิเคราะห์โครงสร้างที่จะใช้กำหนดรูปแบบหรือกฎโครงสร้างของชื่อเฉพาะในภาษาไทยเป็นสำคัญ อันเป็นจุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อใช้ในงานด้านระบบ

2.3.2 การศึกษาชื่อเฉพาะตามแนวภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์

งานวิจัยของอมรทิพย์ กวินปณิตาน (2546) เรื่อง *การศึกษาบริบทบ่งบอกชื่อเฉพาะในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์* เป็นการศึกษาชื่อเฉพาะภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์บริบทที่สามารถบ่งบอกการปรากฏของชื่อเฉพาะในข้อความ

ภาษาไทยและประเมินขีดความสามารถในการบ่งบอกชื่อเฉพาะสำหรับใช้เป็นความรู้ทางภาษาในการประมวลผลชื่อเฉพาะของงานด้านภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์หรือการประมวลผลภาษาธรรมชาติ โดยศึกษาบริบทบ่งบอกจากคลังข้อมูลภาษาที่ประกอบด้วยข้อมูลภาษาไทยที่เกิดขึ้นจริงในการใช้ภาษา และใช้แนวทางภาษาศาสตร์เข้ามาวิเคราะห์ตัวภาษาในลักษณะที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ ผลการวิเคราะห์พบว่า ชื่อเฉพาะส่วนหนึ่งประกอบด้วยคำบ่งบอกนำหน้าชื่อเฉพาะในขณะที่ชื่อเฉพาะอีกส่วนหนึ่ง คำบ่งบอกจะปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของชื่อเฉพาะ บริบทที่สามารถเป็นบริบทบ่งบอกชื่อเฉพาะภาษาไทย ได้แก่

- (1) บริบทที่เป็นคำปรากฏติดกับชื่อเฉพาะหรือคำบ่งบอก เช่น พ.ต.ท. พล.อ. และขีดความสามารถในการบ่งบอกควรมองจากคำบ่งบอกแต่ละคำ ไม่ใช่มองตามกลุ่ม เนื่องจากคำบ่งบอกในกลุ่มเดียวกันมีขีดความสามารถที่กระจายแตกต่างกัน
- (2) การเว้นวรรค (space) การเว้นวรรคมักปรากฏร่วมกับคำบ่งบอกตามรูปแบบ 3 ลักษณะ คือ การเว้นวรรคที่ส่วนหลังของชื่อเฉพาะพบมากที่สุด การเว้นวรรคพร้อมกันทั้งส่วนหน้าและส่วนหลังของชื่อเฉพาะ และที่พบน้อยที่สุดคือการเว้นวรรคที่ส่วนหน้าของชื่อเฉพาะ
- (3) ตัวบ่งบอกระดับปริศนา ในกรณีที่ชื่อเฉพาะไม่ปรากฏร่วมกับคำบ่งบอก จะบ่งบอกโดยอาศัยการเชื่อมโยงไปยังชื่อเฉพาะรูปเดียวกันในข้อความต่อเนื่องเดียวกัน ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นการเชื่อมโยงในลักษณะอ้างตาม (Anaphora) มีจำนวนไม่มากนักที่เชื่อมโยงในลักษณะอ้างก่อน (Cataphora) ที่มักพบในส่วนแรกของข้อความต่อเนื่องที่เป็นข้อความสรุปข่าวหรือสรุปบทความ

ส่วนลักษณะภาษาที่ไม่ปรากฏบริบทบ่งบอก พบว่าส่วนใหญ่เป็นชื่อเฉพาะประเภทบุคคลและสถานที่ มักมีลักษณะทางภาษาที่เด่นชัดบางประการ ได้แก่ (1) เป็นคำทับศัพท์ที่โครงสร้างไม่ใช่รูปแบบปกติในภาษาไทย (2) เป็นข้อมูลภาษาที่ผู้ใช้ภาษามีความรู้ร่วมกัน เช่น ชื่อบุคคลที่มีชื่อเสียง และ (3) เป็นชื่อเฉพาะที่มีรูปแบบเฉพาะที่สามารถอ้างอิงโดยไม่ต้องมีบริบทบ่งบอก

ผลการศึกษาทำให้พบว่า การประมวลผลชื่อเฉพาะในภาษาไทยโดยอาศัยแนวทางบริบทบ่งบอกเป็นความรู้หรือข้อสรุปทางภาษาในการรู้จำชื่อเฉพาะ จึงน่าจะเป็นแนวทางที่มีแนวโน้มที่ดีสำหรับการแก้ปัญหาความกำกวมของการประมวลผลชื่อเฉพาะ เพราะมีรูปแบบชัดเจนและนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับข้อจำกัดจากปัจจัยต่างๆมากนัก

งานของอมรทิพย์เป็นการศึกษาที่พยายามนำความรู้ทางภาษาศาสตร์มาใช้เพื่อช่วยขยายความรู้ทางภาษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับงานด้านระบบการรู้จำชื่อเฉพาะ แต่ขอบเขตของการศึกษา

อยู่เพียงบริบทบ่งบอก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า แม้ว่าบริบทบ่งบอกจะใช้บ่งชี้ชื่อเฉพาะได้ แต่ก็ยังมีข้อมูลที่นอกเหนือไปจากข้อสรุปดังกล่าวโดยเฉพาะชื่อเฉพาะที่ไม่ปรากฏร่วมกับบริบทบ่งบอก ปัญหาความกำกวมของรูปภาพจะยังคงมีต่อไป ดังนั้นประเด็นเกี่ยวกับรูปภาพของชื่อเฉพาะจึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาเพื่อขยายความรู้ออกไปอีก

2.3.3 งานวิจัยด้านการรู้จำชื่อเฉพาะ

งานวิจัยในด้านนี้เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโดยตรง โดยมากมักเป็นการทดลองใช้วิธีระบบวิธีการต่างๆ เพื่อการรู้จำหรือสกัดชื่อเฉพาะในการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ และเนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาชื่อเฉพาะเพื่อนำไปใช้กับงานดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมในแนวทางนี้เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานให้ทราบถึงขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการกับข้อมูลที่เป็นชื่อเฉพาะ นอกจากนี้ การศึกษางานด้านระบบจะทำให้ทราบปัญหาที่เกิดจากลักษณะภาษาซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัย

อัศนีย์ ก่อตระกูล (2549) แบ่งแนวทางการสกัดชื่อเฉพาะ เป็น 3 กลุ่มหลักๆ ได้แก่

แนวทางที่ 1 การสกัดชื่อเฉพาะด้วยการสร้างกฎโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นการสกัดชื่อเฉพาะ โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้สร้างระบบด้วยการวิเคราะห์และสร้างกฎสำหรับสกัดชื่อเฉพาะมีพื้นฐานการทำงาน 3 วิธี คือ

- (1) การใช้กฎในลักษณะของ regular expression ที่สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ
- (2) การใช้ทรัพยากรพิเศษจากภายนอก เช่น พจนานุกรมชื่อเฉพาะ รายการชื่อประเทศหรือตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ต่างๆ เป็นต้น และใช้วิธีการเปรียบเทียบระหว่างคำในเอกสารกับแหล่งข้อมูลเหล่านี้
- (3) การใช้กฎเชิงภาษาศาสตร์ที่ซับซ้อน หรือกฎฮิวริสติก ซึ่งต้องใช้ความรู้พิเศษเชิงภาษาศาสตร์เกี่ยวกับโครงสร้างชื่อเฉพาะ ในแต่ละประเภทและแต่ละเอกสาร

ข้อดีของแนวทางนี้ คือ ผลที่ออกมามีความถูกต้องสูงในกรณีที่ประมวลผลกับเอกสารประเภทเดียวกับเอกสารที่ใช้พัฒนาระบบ และไม่ต้องมีใช้ทรัพยากรและการประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ที่ซับซ้อน แต่ก็มีข้อเสียเช่นกัน คือ การสร้างกฎให้ครอบคลุมเป็นไปได้ยาก เมื่อต้องการวิเคราะห์โดเมนอื่นก็ต้องสร้างกฎขึ้นมาใหม่อีก และประสิทธิภาพของระบบจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สร้างกฎ ซึ่งการสร้างกฎในแต่ละครั้งจะต้องใช้ทักษะ แรงงานของนักภาษาศาสตร์และเสียเวลาเป็นอย่างมาก

แนวทางที่ 2 การสกัดชื่อเฉพาะ แบบอัตโนมัติโดยใช้สถิติหรือเทคนิคการเรียนรู้

แนวทางนี้มีขึ้นเพื่อลดเวลาและแรงงานของนักภาษาศาสตร์ เทคนิคการเรียนรู้ในงานสกัด NE มีมากมาย เช่น แบบจำลองมาร์คอฟ, แมกซิมัม เอนโทรปี, และ ต้นไม้ (decision tree) ประกอบการตัดสินใจ เป็นต้น

ข้อดีของแนวทางนี้ คือ เป็นระบบที่สร้างความรู้จากคลังเอกสาร จึงลดเวลาและแรงงานของนักภาษาศาสตร์ในการสร้างกฎและการปรับระบบไปใช้ในโดเมนใหม่ ส่วนข้อเสีย คือ ต้องเสียเวลาและแรงงานในการเตรียมคลังข้อมูลในการฝึกระบบจำนวนมาก ซึ่งอาจไม่ได้มีพร้อมในทุกโดเมน ต้องการทรัพยากรและการประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ที่ซับซ้อน และประสิทธิภาพของระบบขึ้นอยู่กับเอกสารที่ใช้ฝึกฝนระบบ

แนวทางที่ 3 แนวทางการตั้งชื่อเฉพาะแบบผสม

เป็นแนวทางการผสมผสานระหว่างการสร้างกฎโดยผู้เชี่ยวชาญและการใช้หลักการทางสถิติหรือหลักการฝึกฝนระบบ เช่น ระบบ LTG (Language Technology Group) เป็นการใช้กฎร่วมกับเทคนิคการเปรียบเทียบส่วนคำด้วยการใช้สถิติ มีการทำงานเป็นลำดับขั้นตอนสอดคล้องกัน ในแต่ละขั้นตอนจะใช้ข้อมูลจากผลการสกัด NE ของขั้นตอนก่อนหน้าในการเปรียบเทียบคำหรือบางส่วนของคำ และใช้แมกซิมัม เอนโทรปี เป็นแบบจำลองทางสถิติเพื่อตรวจสอบความถูกต้องจากผลการเปรียบเทียบ

งานด้านระบบสกัดชื่อเฉพาะที่มีการนำความรู้ทางภาษาศาสตร์มาใช้ร่วม งานของหัชทัย ชาญเลขาและอัศนีญ์ ก่อตระกูล (2004) นำเสนอการสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทยโดยใช้ Maximum Entropy Model หรือ แบบจำลองที่สามารถรวมเอาข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลจากบริบท ข้อมูลจากฐานความรู้ ฯลฯ มาใช้ในการประมาณค่าความน่าจะเป็นของชื่อเฉพาะ ในแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นในบริบทใดๆ (อัศนีญ์ ก่อตระกูล:2549:179) ร่วมกับกฎฮิวริสติกและพจนานุกรม โดยไม่ใช้การกำกับชนิดของคำเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากความไม่ถูกต้องในการกำกับข้อมูล และเพื่อลดเวลาที่ใช้ในการสร้างคลังข้อมูลฝึกฝนระบบ

ระบบนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- (1) จำแนกขอบเขตของตัวเลือกชื่อเฉพาะที่มีหลายพยางค์โดยใช้กฎฮิวริสติก พจนานุกรม และสถิติของคำเกิดร่วมกัน เช่น สถิติของบริบทที่เกิดร่วมกับชื่อเฉพาะ

- (2) สกัดชื่อเฉพาะที่เป็นคำเดี่ยวออกมาและตรวจสอบตัวเลือกจากขั้นตอนก่อนหน้านี้ไปด้วย โดยใช้ Maximum Entropy Model และชื่อเฉพาะที่ถูกสกัดไว้จะถูกรวบรวมไว้ในรายการเพื่อใช้ในขั้นตอนต่อไป
- (3) ค้นหาชื่อเฉพาะที่เหลือที่มีความกำกวมอยู่ โดยเทียบกับชื่อเฉพาะในรายการที่สกัดไว้แล้วกับข้อมูลที่เหลือในเอกสาร

ผลที่ได้จากการสกัดชื่อเฉพาะวิธีนี้พบว่า ผลของการสกัดชื่อเฉพาะชื่อบุคคลมีค่าความถูกต้องสูงที่สุดเมื่อเทียบกับผลของการสกัดชื่อเฉพาะประเภทอื่น ซึ่งอาจเป็นเพราะชื่อ บุคคลในข้อมูลมักปรากฏร่วมกับคำบอกใบ้ทำให้ระบบสามารถสกัดออกมาได้ถูกต้อง

ยศวัฒน์ แสนสิงห์ และอัครา ประโยชน์ (2010) ศึกษาการรู้จำชื่อเฉพาะภาษาไทย โดยใช้แบบจำลองฮิดเดนมาร์คอฟร่วมกับการใช้กฎและคลังคำศัพท์ โดยใช้รายการคำ เช่น คำนำหน้าชื่อ เครื่องหมายที่พบในชื่อเฉพาะ ร่วมกับกฎในการระบุประเภทชื่อเฉพาะ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการใช้กฎร่วมกับแบบจำลองฮิดเดนมาร์คอฟให้ผลดีกว่าการใช้กฎหรือแบบจำลองเพียงอย่างเดียว โดยชื่อบุคคลมีค่าความถูกต้องมากที่สุดเมื่อเทียบกับชื่อองค์กรและสถานที่ ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายไว้ว่าเพราะชื่อบุคคลมีขอบเขตที่ชัดเจนและมีความกำกวมน้อยเมื่อเทียบกับชื่อสถานที่และชื่อองค์กร

งานด้านระบบทั้งสองงานที่กล่าวมา มีการใช้ข้อสังเกตทางภาษาที่ปรากฏในชื่อเฉพาะ เช่น เครื่องหมายต่างๆที่พบในชื่อเฉพาะ หรือคำที่พบบ่อยเข้ามาช่วยระบบ แต่คำหรือเครื่องหมายเหล่านั้นเป็นเพียงคุณลักษณะบางประการที่สังเกตได้จากความถี่ที่เกิดบ่อยครั้ง แต่ไม่ได้เกิดจากการใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์โดยตรงกำหนดขึ้นมา

งานวิจัยของสุฤดี ฉัตรไตรมงคล (2548) เรื่องการรู้จำและการจำแนกประเภทของชื่อเฉพาะภาษาไทยเป็นการศึกษาที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการรู้จำและการจำแนกประเภทของชื่อเฉพาะภาษาไทยโดยใช้แนวทางแบบลูกผสม (hybrid approach) โดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อคัดกรองกลุ่มพยางค์ที่อาจเป็นชื่อเฉพาะ ก่อนเข้าสู่วิธีที่ใช้กฎเพื่อตัดสินความเป็นชื่อเฉพาะและจำแนกชื่อเฉพาะต่อไป

ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติ 5 วิธี คือ การใช้ Mutual Information, ค่า Pearson's Chi square, ค่า Cubic association ratio(MI3), ค่า Dunning's log Likelihood และค่า Mutual Expectation ร่วมกับการใช้ Localmax algorithm พบว่าวิธีการทางสถิติที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด คือ วิธีการใช้ค่า Mutual Expectation ร่วมกับการใช้ Localmax algorithm เมื่อได้ชื่อเฉพาะที่เลือกมาด้วยสถิตินี้แล้วจะเข้าสู่ส่วนของวิธีใช้กฎ

ผู้วิจัยเขียนกฎโดยใช้หลักฐานภายใน (internal evidence) ได้แก่ คำนำหน้าชื่อ กำหนดจุดเริ่มต้นของขอบเขตชื่อเฉพาะและจำแนกประเภทของชื่อเฉพาะ ส่วนหลักฐานภายนอก (external evidence) ที่ใช้คือบริบทข้างเคียงที่ปรากฏร่วมกับชื่อเฉพาะ ซึ่งใช้ในกรณีชื่อเฉพาะไม่มีคำนำหน้า เช่นในกรณีของชื่อเฉพาะประเภทสถานที่ หลักฐานภายนอกได้แก่ ย่าน ผัง เยือน บริเวณ ท้อง ลาน ซึ่งใช้กำหนดจุดเริ่มต้นขอบเขตชื่อเฉพาะได้ และใช้ระบุจุดสิ้นสุดของขอบเขตชื่อเฉพาะ ซึ่งผลของกฎที่ผู้วิจัยเขียนขึ้นสามารถรู้จำและจำแนกประเภทของชื่อเฉพาะโดยให้ค่าอัตราการรู้จำและค่าความแม่นยำไม่ค่อนักเนื่องจากปัญหาความผิดพลาดในการหาขอบเขตสิ้นสุดของชื่อเฉพาะ และมีจำนวนชื่อเฉพาะที่ไม่ถูกต้องผ่านเกณฑ์การคัดเลือกจากระบบจำนวนมาก

งานด้านระบบที่กล่าวมาทำให้ทราบถึงปัญหาของชื่อเฉพาะในภาษาไทย ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

2.4 ลักษณะของชื่อเฉพาะในภาษาไทยและปัญหาของการสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทย

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านการวิจัยระบบสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทยหลายงาน ทำให้สามารถสรุปประเด็นเรื่องลักษณะเฉพาะและปัญหาของการรู้จำชื่อเฉพาะในภาษาไทย ดังนี้

2.4.1 ลักษณะของชื่อเฉพาะในภาษาไทย

(1) Chanlekha et al. (2002) และ Charoenpornasawat, Kijisirikul and Meknavin (1999) กล่าวว่า ชื่อเฉพาะในภาษาไทยนั้นเกิดจากการรวมกันของสายอักขระที่รู้จัก (known strings) และสายอักขระที่ไม่รู้จัก (unknown strings) แบ่งเป็น

(1.1) คำที่เกิดจากสายอักขระที่ไม่รู้จักทั้งหมด กล่าวคือ เมื่อแยกคำออกจากกันแล้ว ไม่อาจหาความหมายจากคำที่แยกออกมาได้ เช่น ไมเคิล เป๊ปซี่

(1.2) คำที่เกิดจากสายอักขระที่รู้จักและไม่รู้จัก คือ คำที่หากแยกออกมาแล้ว อาจแปลความหมายได้บางคำ และบางคำไม่มีความหมาย เช่น แม่ฮ่องสอน
รจนา

(1.3) คำที่เกิดจากสายอักขระที่รู้จักทั้งหมด คือ คำที่เมื่อแยกออกมาแล้ว สามารถทราบความหมายจากทุกตัวที่แยกออกมา เช่น มณีรัตน์

(2) ชื่อเฉพาะในภาษาไทยไม่มีข้อมูลบ่งชี้ชื่อจากลักษณะภาษา เช่น ภาษาอังกฤษจะขึ้นต้นชื่อด้วยอักษรตัวใหญ่ ซึ่งภาษาไทยไม่มีลักษณะพิเศษที่ช่วยแยกแยะชื่อออกจากคำอื่น ๆ ดังกล่าว

เหล่านี้ นอกจากนี้ ในภาษาไทยยังไม่ใช่ช่องว่างในการแยกคำแต่ละคำออกจากกัน หรือช่วยบ่งชี้ขอบเขตของคำเหมือนในภาษาอื่นๆ

(3) ชื่อเฉพาะในภาษาไทยไม่มีโครงสร้างแน่นอนตายตัว สามารถเป็นนามวลี เช่น การไฟฟ้า หรืออาจประกอบด้วยบุพบทวลีได้ เช่น การไฟฟ้าแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ภายในชื่อเฉพาะสามารถประกอบด้วยคำกริยาด้วยเช่นกัน เช่น หน่วยคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

(4) ชื่อเฉพาะในภาษาไทยมาจากสามานยนามได้ (common noun) เรามักพบชื่อเฉพาะลักษณะนี้ในชื่อคนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการตั้งชื่อในภาษาไทยก็มักเอาคำนามทั่วไปมาตั้งเป็นชื่อ เช่น แก้วเดินถือแก้วเข้ามาหนึ่งใบ แก้วตัวแรกเป็นชื่อ ส่วนแก้วตัวที่สองหมายถึงภาชนะใส่ชนิดหนึ่ง เป็นต้น

2.4.2 ปัญหาของงานสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทย

จากลักษณะของ NE ในภาษาไทยดังที่กล่าวมา ทำให้งานสกัดชื่อเฉพาะในภาษาไทยนั้นมีปัญหาและค่อนข้างทำได้ยาก ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

(1) เนื่องจากชื่อเฉพาะในภาษาไทยนั้นประกอบขึ้นจากทั้งคำที่รู้จักและคำหรือสายอักขระที่ไม่รู้จัก วิธีการสกัดชื่อเฉพาะทั่วไปโดยตรวจสอบคำที่ไม่รู้จักจากพจนานุกรมจึงยังไม่อาจครอบคลุม ชื่อเฉพาะทั้งหมดได้

(2) การที่ลักษณะของภาษาไทยไม่มีข้อมูลบ่งชี้ความเป็นชื่อ เช่น อักษรตัวใหญ่ เป็นปัญหาในการสกัดชื่อเฉพาะเนื่องจากไม่อาจแยกความแตกต่างระหว่างชื่อกับคำทั่วไปในประโยคได้ จึงยากที่จะสกัดชื่อเฉพาะออกมา นอกจากนี้ ภาษาไทยยังไม่ใช่ช่องว่างในการแบ่งคำ แต่ทุกคำจะเรียงติดกันเมื่อไม่มีช่องว่าง จึงไม่มีสิ่งบ่งชี้ถึงขอบเขตของคำแต่ละคำในประโยค ลักษณะของภาษาไทยในข้อนี้นำไปสู่ปัญหาที่ยากจะแก้ไขในการตัดแยกคำซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการสกัดชื่อเฉพาะ เนื่องจากสามารถตัดออกมาได้หลายแบบ การที่ไม่มีสิ่งบ่งชี้ขอบเขตของคำ ทำให้เกิดความลำบากในการตัดแยกประโยคและสร้างความสับสนระหว่างชื่อเฉพาะกับคำทั่วไปในประโยคได้อีกด้วย

(3) ชื่อเฉพาะในภาษาไทยไม่มีโครงสร้างแน่นอนตายตัว ดังที่กล่าวไปแล้วว่าชื่อเฉพาะอาจเกิดจากนามวลีเท่านั้น หรืออาจมีบุพบทวลีและกริยาวลีประกอบด้วยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นชื่อเฉพาะที่มีหลายพยางค์ อาจสร้างความกำกวมในการแยกคำออกมา หรือสร้างความสับสนในการตัดสินใจว่าเป็นชื่อเฉพาะหรือเป็นวลี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีโครงสร้างเดียวกัน

(4) ปัญหาของการแยกชื่อที่เป็นชื่อเฉพาะกับสามัญนามทั่วไป หากชื่อเฉพาะนั้นมาจากคำสามัญนาม ก็จะสร้างความสับสนในการตัดสินใจว่าคำที่พบเป็นชื่อเฉพาะหรือเป็นคำนามทั่วไป

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านระบบการสกดชื่อเฉพาะและปัญหาของการสกดชื่อเฉพาะในภาษาไทย ทำให้เห็นว่า ภายใต้แนวทางหลักของการสกดชื่อเฉพาะ 3 แนวทางใหญ่ๆ แม้ว่าแนวทางการใช้กฎทางภาษาศาสตร์จะเป็นแนวทางที่ทำได้ยากที่สุดเพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเวลา ข้อมูล และความเชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ แต่แนวทางนี้ก็มีความถูกต้องสูง ซึ่งในการศึกษาระบบสกดชื่อเฉพาะนั้นจะต้องมีการใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่จากงานที่ได้ทบทวนมา พบว่าการใช้ความรู้ทางภาษาอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งภายในงาน นอกจากนี้ ชื่อเฉพาะในภาษาไทยก็มีลักษณะเฉพาะหลายประการที่เป็นปัญหาต่อระบบการสกดและรู้จำชื่อเฉพาะดังที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่การศึกษาที่ผ่านมายังไม่ได้ใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์มาแก้ไขอย่างจริงจัง นอกจากนี้จากการทบทวนงานด้านระบบทำให้เห็นว่า ด้านกฎทางภาษาที่ใช้กับงานด้านระบบมีเพียงไม่กี่อย่าง ที่ผ่านมามีเพียงการสังเกตบริบทร่วม และใช้สถิติการปรากฏร่วมของคำบ่งบอกจำพวกคำบุพบท คำนำหน้าชื่อเฉพาะ และคำบ่งบอกใกล้เคียงมาปรับใช้กับงาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาเรื่องลักษณะของชื่อเฉพาะในภาษาไทยมีหลายประการเกินกว่าที่จะใช้เพียงบริบทภายนอกรูปภาษาเท่านั้น การศึกษารูปแบบและโครงสร้างของชื่อเฉพาะที่จะดำเนินการต่อไปในการศึกษาครั้งนี้อาจทำให้เข้าใจลักษณะของชื่อเฉพาะและแก้ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างที่หลากหลายของชื่อเฉพาะได้มากขึ้น เพื่อเป็นการขยายความรู้ทางภาษาที่จะนำมาใช้กับระบบสกดชื่อเฉพาะต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

เกณฑ์ในการเก็บข้อมูลและการกำกับข้อมูล

คลังข้อมูลภาษาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะมาจากคลังข้อมูลข่าวของ TNC (Thai National Corpus) และ Best โดยเลือกเก็บเฉพาะข้อมูลข่าวที่เขียนในรูปภาษาไทย โดยเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะ 3 ประเภท คือ ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กร ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยการเก็บรวบรวมจะเก็บชื่อเฉพาะจากข่าวภาษาไทยจนกว่าจะได้ชื่อเฉพาะบุคคล สถานที่และองค์กร อย่างน้อย 2,000 ชื่อ ชื่อเฉพาะแต่ละประเภทมีจำนวนไม่น้อยกว่า 400 ชื่อ ผู้วิจัยจะทำการกำกับชื่อเฉพาะที่ได้จากข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ต่อไป

ในบทนี้ผู้วิจัยจะแบ่งการอธิบายเป็น 2 ส่วน คือ หัวข้อ 3.1 อธิบายเกณฑ์ที่ควรทราบเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เกณฑ์ในการเก็บข้อมูล ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ชื่อองค์กร และการอ้างข้ามประเภท และส่วนหลังคือหัวข้อ 3.2 ขั้นตอนการกำกับข้อมูล

3.1 เกณฑ์ในการเก็บข้อมูลชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กร

ในบทที่ 2 ได้มีการอธิบายและนิยามความหมายของชื่อเฉพาะโดยทั่วไปไปแล้ว เนื่องจากในงานวิจัยครั้งนี้ จำกัดการศึกษาชื่อเฉพาะเพียง 3 ประเภท คือ ชื่อบุคคล ชื่อองค์กร และชื่อสถานที่ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์ที่ช่วยในการตัดสินใจว่าข้อมูลแบบใดจึงจัดว่าเข้าข่ายชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภทตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เกี่ยวกับชื่อเฉพาะ 3 ประเภท Phanarangsarn et al. (2006) ได้กล่าวถึงไว้ใน Simple Named Entity Guidelines ดังนี้

ชื่อบุคคล บุคคลจะถูกจำแนกออกจากกันด้วยชื่อเฉพาะ ชื่อเฉพาะของบุคคล เป็นชื่อที่ใช้อ้างถึงคนหรือมนุษย์เท่านั้น ดังนั้นชื่อแรก ชื่อเล่น และชื่อสกุลจะถูกกำกับให้เป็นชื่อบุคคล รวมถึง ชื่อของบุคคลที่เสียชีวิตแล้ว ชื่อตัวละครในวรรณกรรม ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือ และอื่นๆ เทพเจ้า หรือศาสดาในศาสนา เหล่านี้จะถูกกำกับเป็นชื่อบุคคลเช่นกัน

ตัวอย่าง

นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร จะเปิดแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน

ชื่อสถานที่ ชื่อที่จะถูกกำกับเป็นชื่อสถานที่ จะรวมเอาชื่อภาคพื้นทวีป ประเทศ จังหวัด มณฑล เมือง หมู่บ้าน ตำบล สนามบิน ถนน โรงงาน พื้นที่การเกษตร มหาสมุทร ทะเล อ่าว แม่น้ำ เกาะ ทะเลสาบ สวนสาธารณะ ภูเขา อนุสาวรีย์ และสถานที่ในนิยาย นอกจากนี้ยังรวมถึง ชื่อเล่นหรือชื่อฉายาของประเทศต่างๆ ถือว่าเป็นชื่อเฉพาะและจะถูกกำกับเป็นชื่อสถานที่

ตัวอย่าง

โครงการผันน้ำจากพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

รถชนกันเกิดเพลิงลุกไหม้บนถนนนางพัฒนา

ชื่อองค์กร ชื่อเฉพาะที่มีโครงสร้างชื่อแบบองค์กร จะถือว่าเป็นองค์กรและถูกกำกับเป็นชื่อองค์กร ทั้งนี้รวมถึงสิ่งต่างๆ อาจเป็นสิ่งก่อสร้างทั้งหลายที่เข้าไปถึงองค์กรและสามารถทำสิ่งต่างๆ เช่น กิจกรรมทางการเงิน การตัดสินใจ การจ้างคน และอื่นๆ โดยชื่อเหล่านี้จะถูกกำกับให้เป็นชื่อองค์กรเช่นเดียวกัน

ตัวอย่าง

กรมพัฒนาที่ดินจัดโครงการช่วยเหลือเกษตรกร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบปุ๋ย

ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางในการเก็บข้อมูล ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กร ให้เหมาะสมกับแนวทางของงานวิจัยดังนี้

- (1.) ชื่อบุคคลจะพิจารณาจากคำหรือกลุ่มคำที่อ้างถึงคน ทั้งคนที่ยังมีชีวิตอยู่หรือเสียชีวิตไปแล้ว รวมถึงชื่อเล่น นามสมมติ และนามปากกา
- (2.) ชื่อสถานที่จะพิจารณาจากคำหรือกลุ่มคำที่อ้างถึงสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยมีความหมายทางกายภาพเป็นหลัก โดยอ้างถึงสิ่งที่มีหลักแหล่งแน่นอนไม่เคลื่อนย้าย ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่จะรวมเอาชื่อฉายาของสถานที่ไว้ด้วย เช่น แดนจิงโจ้ อ้างถึงประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น
- (3.) ชื่อองค์กรจะพิจารณาจากคำหรือกลุ่มคำที่หมายถึงองค์กรโดยเฉพาะ โดยมีความหมายถึงลักษณะองค์กรเป็นความหมายหลัก องค์กรสามารถแสดงอาการหรือทำนิติกรรมได้เหมือนคน เช่น มีการตัดสินใจ จ้างงาน ทำธุรกรรมการเงิน นอกจากนี้จะพิจารณาจากรูปภาษาที่มีโครงสร้างเป็นแบบชื่อองค์กร เช่น บริษัท เอไอเอส จำกัด มหาชน

(4.) การพิจารณาประเภทของชื่อบุคคล สถานที่และองค์กร จะพิจารณาจากคำบ่งบอกที่อยู่ติดกับชื่อเฉพาะด้านหน้าและด้านท้าย เช่น นาย พันโท บริษัท จำกัด ตึก สวน หมู่บ้าน เป็นต้น และใช้ความรู้ภาษาแม่ในการพิจารณาความหมายของรูปภาษารวมถึงคำบริบทอื่นๆในการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะและจำแนกประเภทของชื่อเฉพาะ

จากเกณฑ์ดังกล่าวจะนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภท และในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงกระบวนการในการกำกับข้อมูล

3.2. การกำกับข้อมูล

การกำกับข้อมูลเป็นการเตรียมพร้อมข้อมูลก่อนนำไปใช้ การกำกับข้อมูลเป็นการระบุประเภทของชื่อเฉพาะ และกำหนดขอบเขตของชื่อเฉพาะที่จัดกระจายอยู่ในข่าว ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการกำกับข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ปรับใช้วิธีการกำกับข้อมูลมาจากแนวทางของ TEI (Text Encoding Initiative)

ในกระบวนการกำกับข้อมูลชื่อเฉพาะ ชื่อเฉพาะแต่ละประเภทจะมีชื่อแท็กและองค์ประกอบในการกำกับข้อมูลไม่เหมือนกัน การกำกับข้อมูลชื่อเฉพาะมีรายละเอียดและองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

3.2.1. ชื่อแท็กที่ใช้ในการกำกับข้อมูล

ชื่อแท็กที่ใช้ในการกำกับข้อมูล คือส่วนสำคัญที่ระบุประเภทของชื่อเฉพาะ ชื่อแท็กที่ใช้ในการกำกับข้อมูลชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภท มีดังต่อไปนี้

(1) ชื่อแท็กระบุประเภทของชื่อเฉพาะ ได้แก่

persName	สำหรับกำกับชื่อเฉพาะที่อ้างถึงบุคคล
placeName	สำหรับกำกับชื่อที่อ้างถึงสถานที่
orgName	สำหรับกำกับชื่อเฉพาะที่อ้างถึงองค์กร
abb	สำหรับกำกับชื่อเฉพาะในรูปอักษรย่อ

(2) ชื่อแท็กที่เป็นส่วนประกอบของชื่อเฉพาะแต่ละประเภท ได้แก่

persName มีองค์ประกอบย่อย คือ

title	สำหรับกำกับคำบ่งชี้หน้าชื่อบุคคล ในกรณีที่มีคำบ่งชี้ปรากฏหน้าชื่อบุคคล
-------	--

placeName เมืองค์ประกอบย่อย คือ

placeInd สำหรับกำกับคำบ่งชี้หน้าชื่อสถานที่

placeIndB สำหรับกำกับคำบ่งชี้ท้ายชื่อสถานที่(ถ้ามี)

orgName เมืองค์ประกอบย่อย คือ

orgInd สำหรับกำกับคำบ่งชี้หน้าชื่อองค์กร

orgIndB สำหรับกำกับคำบ่งชี้ท้ายชื่อองค์กร

3.2.2. วิธีการกำกับข้อมูล

แม้ว่าชื่อแท็กที่กำหนดสำหรับการกำกับข้อมูลทั้ง 3 ประเภท จะไม่เหมือนกัน แต่โดยรูปแบบของการกำกับแล้วมีความคล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

(1) ชื่อเฉพาะจะถูกครอบมด้วยชื่อแท็กระบุประเภท คือ ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรโดยจะมีรูปแบบโดยทั่วไปคือ

<ชื่อแท็ก> ชื่อเฉพาะ </ชื่อแท็ก>

เนื่องจากข้อมูลมีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงต้องกำหนด Id หรือเลขลำดับของชื่อเฉพาะ เนื่องจากในการวิจัยจะครอบคลุมการวิเคราะห์การปรากฏซ้ำของชื่อเฉพาะด้วย การกำหนดเลขลำดับจะช่วยให้การระบุชื่อเฉพาะที่เกิดซ้ำและอ้างถึงสิ่งเดียวกัน การกำหนดเลขลำดับมีรายละเอียด ดังนี้

<ชื่อแท็ก Id = เลขลำดับข้อมูล - p/org/place เลขลำดับชื่อ>

เลขลำดับข้อมูล ลำดับที่ของข่าวในคลังข้อมูล

p ชื่อบุคคล

place ชื่อสถานที่

org ชื่อองค์กร

เลขลำดับชื่อ ลำดับที่ของชื่อเรียงตามลำดับที่พบในข่าว

ตัวอย่าง

<persName Id=004-p1>กิตติศักดิ์ กิริติยะอังกู</persName> ผู้เชี่ยวชาญด้าน
จลนศาสตร์ เผยถึงความคืบหน้าของความร่วมมือการตรวจวิเคราะห์อาหารจีเอ็มโอของประเทศ
สมาชิกอาเซียน ว่ายังไม่มีคืบหน้าใดๆ

จากตัวอย่าง กิตติศักดิ์ กิริติยะอังกู เป็นชื่อที่อ้างถึงบุคคลจึงกำกับด้วยชื่อแท็ก persName
เลขลำดับที่ตามหลังมีความหมายคือ 004 หมายถึง เป็นข้อมูลที่พบในข่าวลำดับที่ 4, p1 หมายถึง
เป็นชื่อบุคคลที่พบในข่าวเป็นลำดับที่ 1 ชื่อเฉพาะอาจเกิดซ้ำได้หลายทีในข่าวเดียวกัน หากเป็นชื่อ
เฉพาะที่อ้างถึงสิ่งเดียวกัน จะใช้เลขลำดับเดียวกัน

ตัวอย่าง

<persName Id="004-p1">กิตติศักดิ์ กิริติยะอังกู</persName> ผู้เชี่ยวชาญด้าน
จลนศาสตร์ เผยถึงความคืบหน้าของความร่วมมือการตรวจวิเคราะห์อาหารจีเอ็มโอของประเทศ
สมาชิกอาเซียน ว่ายังไม่มีคืบหน้าใดๆ.....

<persName Id="004-p1"> กิตติศักดิ์</persName>กล่าวอีกว่า ขณะนี้ประเทศไทยมีความ
พร้อมในการตรวจสอบอาหารจีเอ็มโอแล้ว โดยมีสถานที่ตรวจสอบถึง 4 แห่งด้วยกัน

(2) การกำกับคำบ่งบอกหน้าชื่อเฉพาะ

คำนำหน้าและตำแหน่งต่างๆ จะถูกกำกับให้เป็นส่วนหนึ่งของชื่อเฉพาะในกรณีที่อยู่ใน
ตำแหน่งถัดจากชื่อเฉพาะในตำแหน่งติดกับชื่อเฉพาะทั้งด้านหน้าและท้ายชื่อเฉพาะโดยตรง จะมีการ
กำกับเป็นคำบ่งบอกของชื่อเฉพาะด้วย

ตัวอย่าง

<persName Id="003-p1"><title>นางสาว</title>ดวงเดือน กุสาวดี
</persName>กรรมการผู้จัดการ <orgName Id="003-org1"><orgInd>บริษัท</orgInd>

เชียงใหม่พุมวดี <orgIndB>จำกัด</orgIndB></orgName> กล่าวถึงสถานการณ์ส่งออกหัว
พันธุ์ปทุมมา ว่า ปีที่ผ่านมาการส่งออกยังคงชะงักงัน และยอดสั่งซื้อจากต่างประเทศลดลงจาก
เดิมประมาณ 20% ซึ่งเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา โดยปีนี้ยังไม่มียอดสั่งซื้อเข้ามา คาดว่า
คงต้องรอดูสถานการณ์สักระยะหนึ่งก่อน

จากตัวอย่าง คำว่า **นางสาว** และ **บริษัท** เป็นคำบ่งชี้ที่มีหน้าที่โดยตรงต่อชื่อเฉพาะบุคคล และชื่อองค์กร ได้แก่ **ดวงเดือน กุสาวดี** และ **เชียงใหม่ปทุมวดี** ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงกำกับโดยใช้ชื่อแท็กตามองค์ประกอบของชื่อเฉพาะแต่ละประเภท คือ title และ orgInd

(3) ชื่อเฉพาะในรูปอักษรย่อ

ชื่อเฉพาะอาจเป็นรูปอักษรย่อ(Abbreviation) ได้ ในกรณีนี้ การกำกับข้อมูล จะกำกับข้อมูลอักษรย่อรวมถึงคำบ่งชี้หน้าชื่อในรูปอักษรย่อ โดยใช้ชื่อแท็ก abb

ตัวอย่าง การกำกับชื่อเฉพาะในรูปอักษรย่อ

สำหรับโครงสร้างบุคลากรจะจัดกรอบตามขนาดและปริมาณงานของเขตพื้นที่การมัธยมศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งเขตใหญ่ก็จะมีบุคลากรมากกว่าเขตที่ขนาดเล็กกว่า โดยจะมีการโอนบุคลากรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัด <orgName Id="0242-org1"><abb>สพฐ.</abb></orgName> มาสังกัดกับเขตพื้นที่ฯ และโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลและบริหารของเขตพื้นที่การมัธยมศึกษาด้วย

ตัวอย่าง การกำกับคำบ่งชี้ในรูปอักษรย่อ

<persName Id = 003-p1><title><abb>น.ส.</abb></title>ดวงเดือน </persName Id = 003-p1>กล่าวด้วยว่า แม้ขณะนี้สภาวะตลาดส่งออกหัวพันธุ์ปทุมมาจะยั้งนิ่งอยู่ แต่ในอนาคตคาดว่าจะสามารถขยายตลาดในต่างประเทศอีกมาก

การกำกับชื่อองค์กรแบบย่อจะรวมถึงอักษรย่อภาษาอังกฤษที่เขียนด้วยอักษรไทย แต่การกำกับอักษรย่อจะไม่รวมคำย่อ หรือ Acronym ด้วย

ตัวอย่าง

คดีอยู่ในความดูแลของ<orgName Id="0107-org1"><orgInd>กรม</orgInd>สอบสวนคดีพิเศษ</orgName>.....โดย<orgName Id="0107-org1"><abb>ตีเอสไอ</abb></orgName>ได้รวบรวมสำนวนฟ้อง

(4) การกำกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท

ชื่อเฉพาะที่อ้างข้ามประเภทมี 2 แบบ คือ

- (1) ชื่อสถานที่อ้างข้ามประเภทเป็นองค์กร
- (2) ชื่อองค์กรอ้างข้ามประเภทเป็นสถานที่

การกำกับข้อมูลชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภท จะใช้วิธีเดียวกันกับการกำกับชื่อเฉพาะปกติ แต่จะเปลี่ยนแปลงส่วนชื่อแท็ก โดยจะระบุสิ่งที่อ้างอิงข้ามเพิ่มเติม เพื่อระบุให้ชัดเจนว่าชื่อเฉพาะดังกล่าวเป็นชื่อเฉพาะประเภทใดและอ้างอิงข้ามไปยังประเภทใด ชื่อแท็กที่ใช้มีรูปแบบคือ **ประเภทของชื่อเฉพาะ ref “ประเภทที่อ้างอิงข้าม”**

ชื่อสถานที่อ้างอิงข้ามประเภทเป็นองค์กร ใช้ชื่อแท็ก `placeName ref = “org”`

ตัวอย่าง

ผลผลิตถึงกว่า 90% ที่<placeName ref=“org” Id=“007-org1”>ไทย</placeName>สามารถผลิตได้ต้องเสียไป ทั้งที่<placeName ref=“org” Id=“007-org1”>ไทย</placeName>เองมีศักยภาพในการผลิต รวมไปถึงสัตว์น้ำในประเภทอื่นๆ ที่จำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดเก็บเพื่อรักษาคุณภาพของสัตว์น้ำให้คงความสด ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าสัตว์น้ำได้เป็นอย่างดี

ชื่อองค์กรที่การอ้างอิงข้ามประเภทเป็นสถานที่ ใช้ชื่อแท็ก `orgName ref = “place”`

ตัวอย่าง

<persName Id=“004-p1”><title>นาย</title>กิตติศักดิ์</persName>กล่าวอีกว่า ขณะนี้ประเทศไทยมีความพร้อมในการตรวจสอบอาหารจีเอ็มโอแล้ว โดยมีสถานที่ตรวจสอบถึง 4 แห่งด้วยกัน ประกอบด้วย <orgName ref=“place” Id=“004-org2”><orgInd>กระทรวง</orgInd>วิทยาศาสตร์, <orgInd></orgName><orgName ref=“place” Id=“004-org3”>กระทรวง</orgInd>สาธารณสุข</orgName>.....

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลและกำกับข้อมูลตามกระบวนการที่กล่าวมา จะได้ข้อมูลชื่อเฉพาะที่มีการระบุประเภทและขอบเขตชัดเจน สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งจะกล่าวถึงในบทถัดไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษารูปแบบและโครงสร้างของชื่อเฉพาะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงการดำเนินการวิจัยในการศึกษารูปแบบและโครงสร้างของชื่อเฉพาะ โดยหัวข้อ 4.1 จะกล่าวถึงรูปแบบของชื่อเฉพาะที่พบในคลังข้อมูล ต่อมาเป็นการอธิบายกระบวนการวิเคราะห์โครงสร้างชื่อเฉพาะ ประกอบด้วยลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้าง เกณฑ์ในการแบ่งคำและวิธีวิเคราะห์โดยใช้แผนภูมิต้นไม้ในหัวข้อ 4.2 ผลการศึกษาโครงสร้างชื่อเฉพาะจะอธิบายไว้ในหัวข้อ 4.3 และสรุปผลการศึกษาและสมมติฐานในหัวข้อ 4.4

4.1 รูปแบบของชื่อเฉพาะ

ชื่อเฉพาะมีส่วนประกอบหลักๆ 2 ส่วน คือ ส่วนคำบ่งบอก¹ (Indicator) และส่วนที่เป็นชื่อเฉพาะ แต่ชื่อเฉพาะที่พบในข่าวไม่ได้ปรากฏในรูปแบบดังกล่าวเสมอไป รูปแบบของชื่อเฉพาะที่พบในข่าว มีดังต่อไปนี้

4.1.1 รูปแบบชื่อบุคคล ส่วนประกอบของชื่อบุคคล มี 3 ส่วน คือ คำบ่งบอก ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับชื่อนั้น อาทิ เพศ สถานภาพ บทบาท เช่น นาย นางสาว ร้อยโท นายแพทย์ เป็นต้น ส่วนประกอบต่อมา คือ ชื่อ เป็นส่วนที่อยู่ถัดจากคำบ่งบอก

ส่วนสุดท้าย คือนามสกุล คือ ส่วนที่อยู่ถัดจากชื่อ โดยมีช่องว่างคั่นกลาง นามสกุลที่พบในคลังข้อมูลส่วนใหญ่เป็นนามสกุลที่มีรูปแบบทั่วไป เช่น ด.ญ. แก้วตา **สุขทวี** อย่างไรก็ตามยังพบนามสกุลที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ นามสกุลที่ประกอบด้วยคำว่า **ณ** เช่น กิตติรัตน์ **ณ ระนอง** พบจำนวน 3 ชื่อ และนามสกุลที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน จำนวน 1 ชื่อ ได้แก่ คุณหญิง กษมา

วรวรรณ ณ อรุณยา

ส่วนที่ปรากฏเสมอของชื่อบุคคล คือ ส่วนชื่อ ในขณะที่คำบ่งบอกและส่วนนามสกุลเป็นส่วนที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ทั้งนี้มาจากลักษณะการเรียกบุคคลในภาษาไทยที่นิยมใช้การเรียกชื่อ ไม่ใช้การเรียกด้วยนามสกุลเหมือนในภาษาอื่น จากชื่อบุคคลจำนวน 762 ชื่อ พบรูปแบบดังต่อไปนี้

(1) [คำบ่งบอก] + [ชื่อ] + [นามสกุล] พบเป็นจำนวน 480 ครั้ง หรือ ร้อยละ 62.99

ตัวอย่าง นาย ธีระ วงศ์สมุทร

(2) [คำบ่งบอก] + [ชื่อ] พบเป็นจำนวน 240 ครั้ง หรือ ร้อยละ 31.5

ตัวอย่าง นาง นิด

¹ รายการคำบ่งบอกของชื่อเฉพาะแต่ละประเภทจะกล่าวถึงในหัวข้อ 4.3.4

(3) [ชื่อ] + [นามสกุล] พบเป็นจำนวน 30 ครั้ง หรือ ร้อยละ 3.94

ตัวอย่าง ชีวัน วิสาสะ

(4) [ชื่อ] พบเป็นจำนวน 12 ครั้ง หรือ ร้อยละ 1.57

ตัวอย่าง พรเสก

4.1.2 รูปแบบชื่อสถานที่ ส่วนประกอบของชื่อสถานที่มี 2 ส่วน ได้แก่ คำบ่งบอก และชื่อสถานที่ คำบ่งบอกเป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและประเภทของชื่อสถานที่ เช่น จังหวัด ประเทศ ลุ่มน้ำ ซอย อาคาร เป็นต้น ส่วนชื่อสถานที่มักพบเป็นแบบปกติ พบรูปย่อหรืออักษรย่อเพียงบางคำเท่านั้น เช่น สหรัฐฯ กทม. เป็นต้น จากชื่อสถานที่จำนวน 774 ชื่อ พบรูปแบบดังต่อไปนี้

(1) [คำบ่งบอก] + [ชื่อสถานที่] พบเป็นจำนวน 471 ครั้ง หรือ ร้อยละ 60.85

ตัวอย่าง จังหวัด จันทบุรี

(2) [ชื่อสถานที่] พบเป็นจำนวน 303 ครั้ง หรือ ร้อยละ 39.15

ตัวอย่าง บางนา

4.1.3 รูปแบบชื่อองค์กร ส่วนประกอบของชื่อองค์กรมี 3 ส่วน ได้แก่ คำบ่งบอกหน้าเป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะหรือประเภทขององค์กร เช่น โรงเรียน สำนักงาน กรม เป็นต้น

ส่วนต่อมา คือ ส่วนชื่อ ซึ่งพบได้ทั้งแบบปกติ และแบบย่อ ชื่อองค์กรแบบปกติ คือ ชื่อองค์กรที่มีใจความครบสมบูรณ์ไม่มีการละหรือย่อ เช่น สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนชื่อองค์กรแบบย่อ จะมีทั้งการละบางส่วนของชื่อ หรืออยู่ในรูปอักษรย่อ เช่น กระทรวงเกษตรฯ สพฐ. เป็นต้น

ส่วนสุดท้าย คือ คำบ่งบอกหลัง ซึ่งจะอยู่ในตำแหน่งถัดจากชื่อเฉพาะ คำบ่งบอกหลังบางคำใช้เป็นอิสระได้ เช่น วิทยาลัย แต่บางคำต้องใช้คู่กับคำบ่งบอกหน้าเท่านั้น เช่น จำกัดและจำกัดมหาชน ใช้กับคำบ่งบอกหน้า คำว่า บริษัทและธนาคารเท่านั้น คำบ่งบอกบางคำอาจเป็นได้ทั้งคำบ่งบอกหน้าและหลัง เช่น คำบ่งบอก มหาวิทยาลัย ใน มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น จากชื่อองค์กรทั้งหมด 1,418 ชื่อ พบรูปแบบดังต่อไปนี้

(1) [คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร] + [คำบ่งบอกหลัง] พบจำนวน 49 ครั้ง หรือ ร้อยละ 3.46

ตัวอย่าง บริษัท การบินไทย จำกัด มหาชน

(2) [คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร] พบเป็นจำนวน 784 ครั้ง หรือ ร้อยละ 55.29

ตัวอย่าง โรงพยาบาล ปทุมเวช

(3) [ชื่อองค์กร] + [คำบ่งบอกหลัง] พบเป็นจำนวน 4 ครั้ง หรือ ร้อยละ 0.28

ตัวอย่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(4) [ชื่อองค์กร] พบเป็นจำนวน 581 ครั้ง หรือ ร้อยละ 40.97

ตัวอย่าง ธนชาติ

4.2 กระบวนการวิเคราะห์โครงสร้างชื่อเฉพาะ

4.2.1 เกณฑ์การเลือกชื่อเฉพาะที่ใช้ในวิเคราะห์โครงสร้าง

ข้อมูลชื่อเฉพาะที่เก็บจากข่าวมีหลายรูปแบบ โดยปกติชื่อเฉพาะปกติจะมีลักษณะเป็นหน่วยภาษาในระดับคำขึ้นไปตั้งแต่ คำเดี่ยว คำประสม วลี ไปจนถึงประโยค ชื่อเฉพาะที่ประกอบจากคำหลายคำนี้จะอ่านได้ใจความและสามารถหาโครงสร้างได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบชื่อเฉพาะในรูปย่อ ได้แก่ อักษรย่อ (Abbreviation) คำย่อ (Acronym) และการละบางส่วนของชื่อ

ข้อมูลชื่อเฉพาะที่ใช้วิเคราะห์โครงสร้างในบทนี้ จะเลือกวิเคราะห์โครงสร้างชื่อแบบปกติ โดยจะต้องเป็นชื่อเฉพาะที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

- (1) ไม่อยู่ในรูปย่อ ไม่ว่าจะเป็นอักษรย่อ คำย่อ หรือมีการละบางส่วนของชื่อ
- (2) มีรูปแบบสมบูรณ์ที่สุด เมื่อพิจารณาจากชื่อเดียวกันทั้งหมดในคลังข้อมูล

ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่พบชื่อเฉพาะที่อ้างถึงสิ่งเดียวกันที่เกิดขึ้นหลายครั้งและมีหลายรูปแบบ เช่น พบชื่อองค์กร 4 ครั้ง ในรูปแบบต่างๆ กัน คือ

ครั้งที่ 1 สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพสากล

ครั้งที่ 2 สหพท.

ครั้งที่ 3 สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจฯ

ครั้งที่ 4 สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจวิชาชีพสากล

ชื่อเฉพาะที่จะใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้าง คือ ชื่อที่พบครั้งที่ 1 เพราะเป็นชื่อที่มีความสมบูรณ์ที่สุดเมื่อเทียบกับชื่อที่พบในครั้งอื่นๆ ชื่อที่พบในครั้งที่ 2 เป็นอักษรย่อซึ่งใช้หาโครงสร้างไม่ได้ ส่วนชื่อในครั้งที่ 3 มีการละบางส่วนของชื่อ จึงถือว่ามีความสมบูรณ์น้อยกว่าชื่อที่พบในครั้งแรก การเลือกชื่อที่สมบูรณ์ที่สุดจึงต้องประมวลจากข้อมูลที่พบทั้งหมด ข้อมูลชื่อเฉพาะที่เก็บได้จากข่าวนั้น อาจมีความผิดพลาดจากการพิมพ์ตกหล่นได้ จึงทำให้ในบางครั้งพบชื่อเฉพาะที่ใกล้เคียงกัน คือ ครั้งที่ 1 และ 4 กรณีนี้ ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งอื่นร่วมด้วยเพื่อใช้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

4.2.2 เกณฑ์การแบ่งคำ

การวิเคราะห์โครงสร้างชื่อเฉพาะโดยใช้แผนภูมิต้นไม้ จะต้องมีการแบ่งคำเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์ภายในชื่อเฉพาะ โดยมีเกณฑ์ในการแบ่งคำดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อใช้ประโยชน์ในการรู้จำชื่อเฉพาะของคอมพิวเตอร์ การแบ่งคำเพื่อวิเคราะห์ชื่อเฉพาะในงานวิจัยนี้จึงคำนึงถึงการรับรู้ของคอมพิวเตอร์เป็นหลัก กล่าวคือ เมื่อคอมพิวเตอร์อ่านข้อมูลจะมองเห็นเป็นคำๆ และแปลความหมายตามพจนานุกรม ชื่อเฉพาะบางคำอาจมีที่มาของชื่อในลักษณะต่างๆหรือเกิดจากการเพี้ยนคำ ที่ทำให้มีความหมาย ต่างไปจากพจนานุกรม แต่เนื่องจากคอมพิวเตอร์จะไม่รับรู้ที่มาเบื้องหลังความหมายเหล่านี้ จึงถือว่าคำเหล่านี้มีความหมายตามรูปที่เป็นอยู่โดยไม่ต้องสนใจความหมายอันเป็นที่มาหรือ ความหมายนอกเหนือจากความหมายตามพจนานุกรม เช่น อำเภอสีคิ้ว จะแบ่งได้เป็น สี และ คิ้ว แม้โดยความหมายแล้ว อาจไม่ได้หมายความว่า สี = สีสัน และ คิ้ว = ส่วนหนึ่งของร่างกาย

2. คำทั่วไปที่มีในพจนานุกรมจะไม่ถูกแบ่งคำเพราะถือว่าคำทั่วไปในพจนานุกรมเป็น คลังข้อมูลที่คอมพิวเตอร์รู้จักได้ เช่น คำว่า ลับแล แม้คำนี้อาจแบ่งได้อีกเป็น ลับ กับ แล แต่ใน พจนานุกรมบรรจุคำนี้ไว้มีความหมายและชนิดของคำชัดเจน คำว่า ลับแล จึงถือเป็นคำๆ เดียว และไม่ถูกแบ่งคำอีก เช่นเดียวกับคำว่า ท้าพระจันทร์ จะแบ่งได้เป็น ท้า และ พระจันทร์ แต่คำว่า พระจันทร์ จะไม่ถูกแบ่งเป็น พระ กับ จันทร์ อีก เพราะคำว่า พระจันทร์ เป็นคำที่มีความหมายตาม พจนานุกรมแล้ว

แต่ในกรณี เช่น อำเภอมวกเหล็ก คำว่า มวกเหล็ก มีความหมายระบุในพจนานุกรม แต่มี ความหมายถึงประเภทของต้นไม้ชนิดหนึ่ง จึงถือเป็นชื่อเฉพาะและจะต้องแบ่งคำอีก ทั้งนี้ เนื่องจากยึดหลักการรับรู้ของคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถใช้ความรู้เบื้องหลังมาตัดสินว่าคำใดเป็นชื่อ เฉพาะ และยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่จะวิเคราะห์โครงสร้างชื่อเฉพาะ และ มวกเหล็ก ถือเป็น ชื่อเฉพาะ ดังนั้น คำนี้จึงถูกแบ่งออกเป็นคำทั่วไป 2 คำ คือ มวก กับ เหล็ก

3. ชื่อเฉพาะที่มีการแบ่งคำแล้ว คำที่แบ่งออกมาต้องสามารถให้ความหมายและชนิดของ คำได้ทั้งหมด มิฉะนั้นจะถือเป็นคำเดียว เช่น สุขุมวิท แยกได้เป็น สุขุม กับ วิท แต่คำว่า วิท ไม่อาจ ให้ความหมายและชนิดของคำได้ คำว่า สุขุมวิท จึงถือเป็นคำเดียวที่แยกไม่ได้

4. ผู้วิจัยตัดสินความหมายและชนิดของคำโดยคำนึงถึงความน่าจะเป็นลำดับแรก รวมถึง ประมวลจากข้อมูลใกล้เคียง เช่น คำว่า จาก ในชื่อเฉพาะ บางจาก อาจมีความเป็นไปได้ที่จะเป็น นาม หมายถึง ต้นจาก หรือ กริยา หมายถึง จากลา แต่เนื่องจากผู้วิจัยพบข้อมูลใกล้เคียงอื่นๆ เช่น บางพระ บางน้ำผึ้ง บางภาชี ซึ่งเมื่ออยู่กับคำว่า บาง แล้วเป็นคำนามทั้งหมด ผู้วิจัยจึงตัดสินให้ คำว่า จาก เป็นคำนาม โดยอิงจากข้อมูลชุดดังกล่าว

5. ชื่อเฉพาะบางชื่อที่ประกอบด้วยคำที่ไม่รู้จัก (Unknown word) อาจยกเว้นให้แบ่งคำ เพื่อวิเคราะห์ได้ ในกรณีที่ประกอบด้วยคำที่ปรากฏกับชื่ออื่นๆ จำนวนมากได้ เช่น บางปะกง แยกได้ เป็น บาง กับ ปะกง แม้คำว่า ปะกง จะถือเป็นคำที่ไม่รู้จัก เพราะไม่สามารถระบุชนิดของคำได้ แต่

เนื่องจากประกอบกับคำว่า บาง ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏร่วมกับชื่อเฉพาะอื่นๆอีก เช่น บางพระ บางน้ำผึ้ง จึงกำหนดให้แบ่งคำเพื่อวิเคราะห์ได้

4.2.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์โครงสร้างชื่อเฉพาะ จะใช้แผนภูมิต้นไม้ในการวิเคราะห์เพื่อหาโครงสร้างความสัมพันธ์ของคำภายในชื่อเฉพาะ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จำแนกคำที่ปรากฏอยู่ในรูปภาพของชื่อเฉพาะ ซึ่งมักปรากฏคำบ่งบอกร่วมกับชื่อเฉพาะ เช่น <orgName Id="0185-org2"><orgInd>สำนักงาน</orgInd> เศรษฐกิจการเกษตร </orgName> สามารถจำแนกเป็นคำบ่งบอก คือ คำว่า สำนักงาน ส่วนชื่อเฉพาะคือ เศรษฐกิจการเกษตร

2. เมื่อจำแนกชื่อเฉพาะออกจากคำบ่งบอกแล้วจึงวิเคราะห์โครงสร้างโดยใช้แผนภูมิต้นไม้วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของคำภายในชื่อเฉพาะ อักษรย่อที่ใช้อธิบายประเภทของชื่อเฉพาะในแผนภูมิดังนี้

- Per.Name = ชื่อบุคคล
- Plc.Name = ชื่อสถานที่
- Org.Name = ชื่อองค์กร

3. เนื่องจากข้อมูลชื่อเฉพาะที่ใช้ในการวิเคราะห์มีทั้งชื่อเฉพาะที่ภายในเป็นคำไทยแท้ และคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์ชื่อเฉพาะจึงจะยึดความสัมพันธ์ภายในตามลักษณะภาษาที่พบ

ตัวอย่างแผนภูมิต้นไม้แสดงการวิเคราะห์ชื่อเฉพาะ

รูปที่ 4-1 ตัวอย่างการวิเคราะห์ชื่อเฉพาะ

จากรูปที่ 4-1 วิเคราะห์โครงสร้างชื่อเฉพาะโดยการแบ่งคำที่ประกอบอยู่ในชื่อเฉพาะ จะได้ดังนี้

คำบ่งบอก คือ สำนักงาน

ชื่อเฉพาะ ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การ เกษตร

จากตัวอย่าง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำภายในชื่อเฉพาะแล้วประกอบด้วย N คือ คำนาม ได้แก่ คำว่า เศรษฐกิจ และ นามวลี ได้แก่ การเกษตร แทนด้วยสัญลักษณ์ NP เป็น โครงสร้างประกอบภายใน ใช้วิธีนี้วิเคราะห์ข้อมูลชื่อเฉพาะทั้งหมดเพื่อหาโครงสร้างของชื่อเฉพาะ เนื่องจากผลการวิเคราะห์มีทั้งหมด 3 ส่วน คือผลวิเคราะห์ของชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ และ ชื่อองค์กร จึงจะแยกอธิบายผลวิเคราะห์ของชื่อเฉพาะแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

4.3 ผลการศึกษาโครงสร้างชื่อเฉพาะ

4.3.1 โครงสร้างชื่อบุคคล

โดยปกติชื่อบุคคลในภาษาไทยจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อ และส่วนที่ 2 นามสกุล ชื่อบุคคลที่ประกอบด้วยทั้งสองส่วนนี้เป็นชื่อบุคคลที่เขียนแบบชื่อเต็ม แต่โดยทั่วไปการเขียนชื่อบุคคลก็สามารถตัดส่วนนามสกุลออกได้ ชื่อบุคคลที่พบจากการเก็บข้อมูลมีจำนวนทั้งหมด 762 ชื่อ รูปแบบที่พบ คือ

- ชื่อ นามสกุล จำนวน 507 ชื่อ
- ชื่อ จำนวน 255 ชื่อ

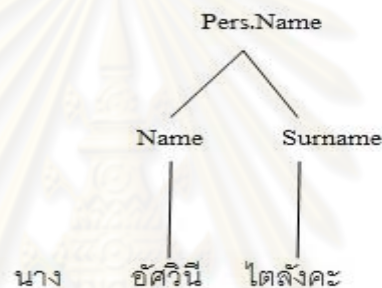
จากจำนวนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่ข้อมูลที่เป็นชื่อบุคคลเป็นแบบชื่อเต็มที่ประกอบด้วยทั้งชื่อและนามสกุล รองลงมาคือชื่อบุคคลที่ตัดส่วนนามสกุลออก

ชื่อบุคคลในภาษาไทยส่วนใหญ่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต (สุภาพรรณ ณ บางช้าง, 2526) ซึ่งอาจผ่านกระบวนการสมาส สันธิ อันเป็นกระบวนการสร้างคำของภาษาบาลีสันสกฤต และรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ชื่อเหล่านี้จะมีปัญหาในการแบ่งคำ เพราะเมื่อแบ่งคำแล้วจะพบคำที่ไม่รู้จัก (Unknown word) เช่น นาคินทร์ มาจาก นาค+อินทร์ แต่เมื่อสันธิแล้วรูปคำเปลี่ยนแปลงไป เมื่อแบ่งคำตามเกณฑ์จะไม่สามารถระบุความหมายของคำว่า คินทร์ ได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ ชื่อบุคคลยังมีลักษณะการปรับเปลี่ยนบางประการ เช่น การเปลี่ยนไปใช้อักษรที่พ้องเสียงกับคำที่มีความหมาย เช่น ชื่อ เสาวณีย์ มาจากคำในพจนานุกรม คือ เสาวณีย์ หรือมีการปรับเปลี่ยน ตัดสระ เติมทัณฑฆาต เช่น ธนวรรณ์ ซึ่งคำว่า วรรณ์ ไม่มีความหมาย คาดว่ามาจากคำในพจนานุกรม คำว่า วรรณะ จากปรากฏการณ์นี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเกี่ยวกับสัทรมงคล ในการตั้งชื่อ หรือต้องการตั้งชื่อให้แตกต่างไม่ซ้ำชื่ออื่น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งของชื่อบุคคลในภาษาไทย

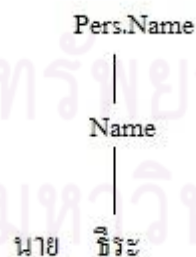
ลักษณะเฉพาะของชื่อบุคคลในภาษาไทยดังที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นปัญหาในการวิเคราะห์โครงสร้าง เพราะแบ่งคำแล้วจะไม่เข้ากับเกณฑ์การแบ่งคำที่ตั้งไว้ คือ ทุกคำที่แบ่งออกมาไม่สามารถให้ความหมายหรือระบุชนิดของคำได้ทั้งหมด และไม่สามารถหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างได้ ผู้วิจัยจึงไม่แยกคำภายในชื่อบุคคลถึงแม้ว่าจะมีบางกรณีที่ชื่อบุคคลสามารถแยกคำได้ เช่น สม+ชาย แต่การนำคำมาประกอบกันเป็นชื่อบุคคลนั้นมีความแตกต่างจากชื่อสถานที่หรือชื่อองค์กรที่ค่อนข้างจะเห็นความสัมพันธ์ทางโครงสร้างของการประกอบคำขึ้นมา ดังนั้นโครงสร้างชื่อบุคคลในที่นี้จึงวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบที่พบจากการเก็บข้อมูลที่กล่าวไปแล้วข้างต้น กำหนดให้ชื่อบุคคลมีโครงสร้าง 2 แบบ คือ

โครงสร้างชื่อบุคคลแบบที่ 1 ได้แก่ ชื่อบุคคลที่ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ชื่อ และ นามสกุล

รูปที่ 4-2 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบุคคลแบบที่ 1

โครงสร้างชื่อบุคคลแบบที่ 2 ได้แก่ ชื่อบุคคลที่มีส่วนของชื่อเพียงส่วนเดียว ไม่มีส่วนนามสกุล

รูปที่ 4-3 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบุคคลแบบที่ 2

โครงสร้างของชื่อบุคคลแบบที่ 1 มีส่วนประกอบที่นอกเหนือจากรูปภาษา คือ ช่องว่างระหว่างชื่อกับนามสกุล ช่องว่างปรากฏร่วมกับชื่อบุคคลที่ประกอบด้วยชื่อกับนามสกุลเสมอ ซึ่งอาจพบ 1 ครั้ง หรือมากกว่า 1 ครั้ง ในกรณีชื่อบุคคลที่มีนามสกุลกลางเช่น ณ อยุธยา จาก

คลังข้อมูลชื่อบุคคลทั้งหมด 762 ชื่อ พบว่ามีชื่อที่เขียนแบบเต็มคือมีทั้งชื่อและนามสกุลในคลังข้อมูลทั้งหมด 507 ชื่อ ซึ่งเกินครึ่งของคลังข้อมูลทั้งหมด และทุกชื่อมีช่องว่างเป็นส่วนประกอบระหว่างชื่อกับนามสกุล นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่าหลังนามสกุลก็มักมีช่องว่างเช่นกัน เกิดจากการเว้นวรรคก่อนกล่าวถึงเนื้อความต่อไป เช่น นายอรรถ อินทลักษณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เผยว่า.... ดังนั้น ช่องว่างจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างชื่อบุคคลแบบที่ 1

4.3.2 โครงสร้างชื่อสถานที่

ชื่อสถานที่ส่วนใหญ่จะพบในแบบปกติ และมีการใช้รูปย่อเป็นส่วนน้อย ชื่อสถานที่ที่ได้จากการเก็บข้อมูลมีจำนวนทั้งหมด 774 ชื่อ รูปแบบที่พบ ได้แก่

- ชื่อสถานที่แบบปกติ จำนวน 749 ชื่อ
- ชื่อสถานที่แบบย่อ จำนวน 25 ชื่อ

จากข้อมูลชื่อสถานที่จำนวน 749 ชื่อ เมื่อตัดข้อมูลที่ซ้ำกันออกแล้ว จะมีชื่อสถานที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างจำนวน 274 ชื่อ แบ่งเป็น ชื่อสถานที่แบบคำไทย จำนวน 235 ชื่อ คำทับศัพท์จำนวน 35 ชื่อ และคำไทยกับทับศัพท์ 4 ชื่อ ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อสถานที่ มีดังต่อไปนี้

ก. โครงสร้างชื่อสถานที่ที่ประกอบด้วยคำไทย

โครงสร้างแบบ X ได้แก่ ชื่อสถานที่แบบคำเดียว หรือชื่อที่ไม่สามารถแบ่งคำตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ เช่น ต. พลา อ. ยะหา เขตดุสิต แม่น้ำโขง เป็นต้น ชื่อสถานที่โครงสร้างแบบคำเดียวพบทั้งหมด 82 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 29.93 จากทั้งหมด 274 ชื่อ

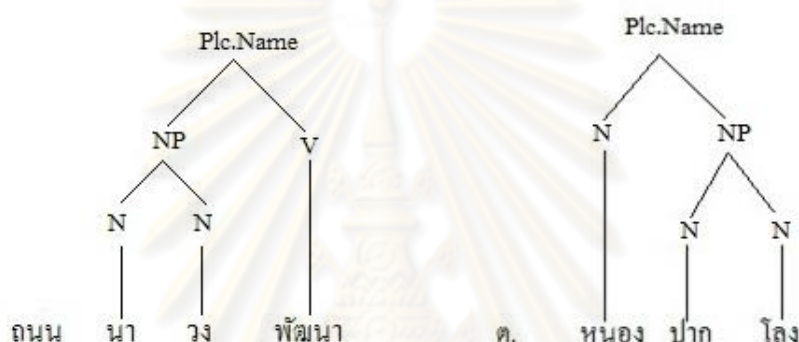
โครงสร้างแบบ X+X ได้แก่ ชื่อสถานที่ที่ภายในโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยคำเรียงกันตั้งแต่สองคำขึ้นไปประกอบกันเป็นโครงสร้างได้ชั้นเดียว ความสัมพันธ์ภายในโครงสร้างนี้เป็นแบบไม่ซับซ้อน คือ มีความสัมพันธ์เพียงชั้นเดียว ไม่มีวลีอื่นซ้อนภายในอีก วิเคราะห์แผนภูมิต้นไม้ได้ในลักษณะดังรูป

รูปที่ 4-4 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่คำไทยแบบ X+X

ชื่อเฉพาะในโครงสร้างนี้ จะมีลักษณะเหมือนคำประสมหรือวลีที่ประกอบด้วยหน่วยคำเรียงกันตั้งแต่สองคำขึ้นไปในโครงสร้างแบบ X+X ชนิดของคำที่ประกอบในโครงสร้างนี้ มีได้หลากหลาย ดังตัวอย่างในภาพ หนองบัว ประกอบด้วยนามกับนาม และ ราษฎรบุรณะ ประกอบด้วย นามกับกริยา นอกจากนี้ ในโครงสร้างนี้ยังพบประกอบด้วยชนิดของคำอื่นๆ เช่น นาม+คุณศัพท์ เช่น คลองใหญ่ ดินแดง อ่างทอง รวมชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้พบทั้งหมด 137 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 50 จากทั้งหมด 274 ชื่อ

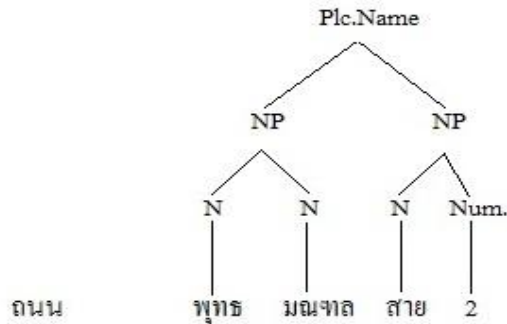
โครงสร้างแบบ X+XP ได้แก่ ชื่อสถานที่ที่ประกอบด้วยหน่วยคำ (X) กับหน่วยวลี (XP) หน่วย XP ในโครงสร้างนี้เป็นวลีที่ไม่ซับซ้อน ประกอบด้วยคำตั้งแต่สองคำ เมื่อวิเคราะห์แล้ว จะได้แผนภูมิต้นไม้ ดังรูป

รูปที่ 4-5 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่คำไทยแบบ X+XP

จากรูป ชื่อถนน นาวงพัฒนา ประกอบด้วยคำสามคำ คือ นา วัง และพัฒนา นา และ วัง เป็น N ที่รวมกันเป็น NP และ พัฒนา เป็น V ส่วน ต. หนองปากโลง ประกอบด้วย คำนาม หนอง รวมกับ นามวลีที่ประกอบด้วย ปาก+โลงลักษณะสำคัญในโครงสร้างนี้ คือมี XP เป็น คำ 1 คู่ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหมือนคำประสมหรือวลี เป็นส่วนประกอบหรือขยายหน่วยคำ X ชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้พบทั้งหมด 14 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.11 จากทั้งหมด 274 ชื่อ

โครงสร้างแบบประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย ได้แก่ ชื่อสถานที่ที่ ความสัมพันธ์ภายในโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยวลีมากกว่า 1 หน่วย เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างจะได้แผนภูมิต้นไม้ ดังรูป

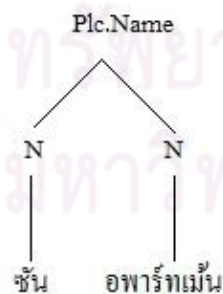
รูปที่ 4-6 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่คำไทยแบบมากกว่า 1 XP

แผนภูมิต้นไม้แสดงให้เห็นคำที่มีความสัมพันธ์กันสองคู่ คือ พุทธ+มณฑล กับ สาย+2 จึงทำให้โครงสร้างของต้นไม้มันที่แยกออกมาประกอบด้วยนามวลี 2 คู่ จึงเป็นชื่อสถานที่ที่ประกอบด้วยหน่วยวลี 2 ชุดภายใน ชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้พบเพียง 2 ชื่อเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 0.73

ข. โครงสร้างชื่อสถานที่ที่ประกอบด้วยคำทับศัพท์

โครงสร้างแบบ X ได้แก่ ชื่อสถานที่แบบทับศัพท์ที่เป็นคำเดียว เช่น ถนนคอนกรีต หอพัก เคเอฟ ห้อง นอร์มิงดี เป็นต้น ชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้พบเป็นจำนวน 32 ชื่อ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 11.68 จากชื่อสถานที่ทั้งหมด 274 ชื่อ

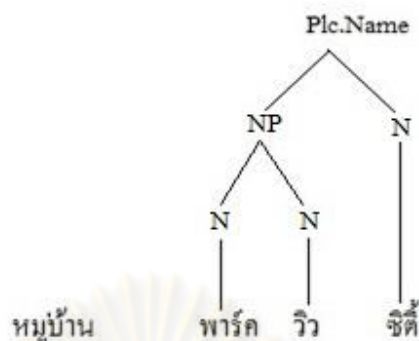
โครงสร้างแบบ X+X ได้แก่ ชื่อสถานที่ที่มีโครงสร้างแบบ X+X ประกอบด้วยคำที่มาจากกรทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ 2 คำและมีโครงสร้างความสัมพันธ์เพียงชั้นเดียว เมื่อวิเคราะห์จะได้โครงสร้าง ดังตัวอย่างรูปที่ 4-7 ชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้พบเพียง 1 ชื่อ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 0.36 จากชื่อสถานที่ทั้งหมด 274 ชื่อ

รูปที่ 4-7 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่ทับศัพท์แบบ X+X

โครงสร้างแบบ X+XP ได้แก่ ชื่อสถานที่ที่มีโครงสร้างแบบ X+XP ประกอบด้วยคำที่มาจากกรทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ โดยมีหน่วยหลัก คือ X ขยายด้วยหน่วยวลี คือ XP เมื่อวิเคราะห์แล้วจะได้โครงสร้างดังรูปที่ 4-8 พาร์ควิวซิดี ประกอบด้วยนามวลี คือ พาร์ค+วิว ขยาย

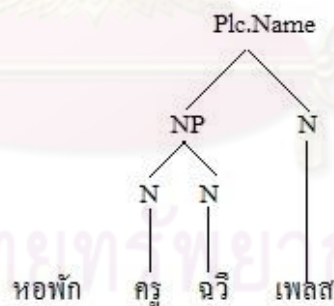
หน่วยหลัก ซึ่งเป็นคำนาม คือ ชิตี ชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้พบ 2 ชื่อ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 0.73 จากชื่อสถานที่ทั้งหมด 274 ชื่อ

รูปที่ 4-8 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อสถานที่ที่ทับศัพท์แบบ X+XP

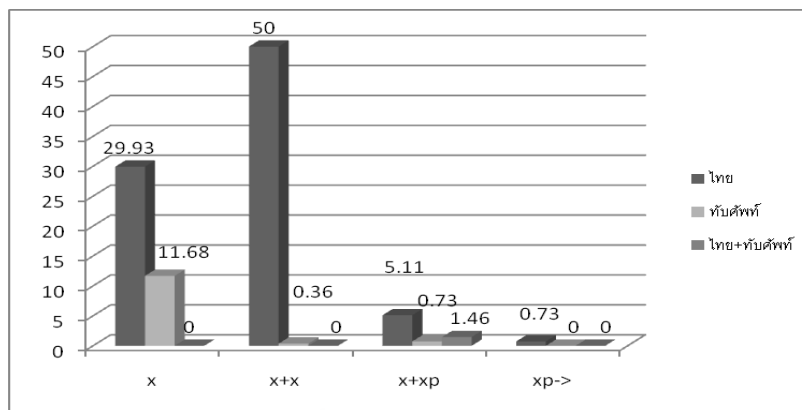
ค. โครงสร้างชื่อสถานที่ที่ประกอบด้วยคำไทยกับคำทับศัพท์

ชื่อสถานที่แบบคำไทยกับคำทับศัพท์จะประกอบด้วยคำที่มาจากภาษาไทยและคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศประกอบกันเป็นชื่อเฉพาะ ชื่อสถานที่ในลักษณะนี้ มีโครงสร้างเพียงแบบเดียว คือ โครงสร้างแบบ X+XP วิเคราะห์ได้โครงสร้าง ดังตัวอย่างรูปที่ 4-9 ครูฉวี เพลส ประกอบด้วย NP คือ ครู+ฉวี และ N คือ เพลส ชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้ จะมีหน่วย X เป็น คำทับศัพท์ทั้งหมด เช่น หันตรา วิลล่า และ คอม ศรีราชา เป็นต้น ชื่อสถานที่ในโครงสร้างนี้มีจำนวน 4 ชื่อ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.46 จาก 274 ชื่อ

รูปที่ 4-9 ตัวอย่างชื่อสถานที่แบบคำไทยกับทับศัพท์

ด้านโครงสร้างที่ไม่ใช่รูปภาษา พบช่องว่างเป็นองค์ประกอบภายในโครงสร้างของชื่อสถานที่เพียงบางส่วน จากชื่อสถานที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างจำนวน 274 ชื่อ พบว่าชื่อสถานที่ ที่มีช่องว่างภายในมีทั้งหมด 11 ชื่อ โดยจำนวน 10 ชื่อ เป็นชื่อสถานที่ที่มีตัวเลขเป็นส่วนประกอบ เช่น ถนน พระราม 4 รามคำแหง 65 อาคาร 50 ปี เป็นต้น ส่วนอีก 1 ชื่อ เป็นชื่อสถานที่ที่มาจากภาษาอังกฤษและเขียนเรียงคำแบบภาษาอังกฤษ ได้แก่ ห้อง ฮอลล์ ออฟ มิเนอร์

รูปที่ 4-10 แผนภูมิแสดงสัดส่วนชื่อสถานที่แบบคำไทย ทับศัพท์และคำไทยกับทับศัพท์

ชื่อสถานที่ที่มีสัดส่วนระหว่างชื่อแบบคำไทย แบบทับศัพท์ และแบบไทยกับทับศัพท์แตกต่างกันมาก ชื่อสถานที่โดยส่วนใหญ่เป็นชื่อแบบคำไทย คิดเป็นร้อยละ 85.77 ของชื่อสถานที่ทั้งหมด ในขณะที่ชื่อสถานที่แบบทับศัพท์และแบบคำไทยกับทับศัพท์มีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 14.23 และส่วนใหญ่อยู่ในโครงสร้างแบบคำเดียว

โครงสร้างชื่อสถานที่ที่พบบ่อยที่สุดคือโครงสร้างแบบ X+X ตามด้วยชื่อสถานที่แบบคำเดียว ซึ่งแสดงถึงลักษณะของชื่อสถานที่ส่วนใหญ่ ว่ามีลักษณะเป็นคำสั้นๆ ส่วนประกอบและความสัมพันธ์ภายในโครงสร้างไม่ซับซ้อน

4.3.3 โครงสร้างชื่อองค์กร

ชื่อองค์กรเป็นชื่อเฉพาะที่มีรูปแบบหลากหลาย ชื่อองค์กรที่มีใจความสมบูรณ์จะเป็นชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำมากกว่าหนึ่งคำ ชื่อองค์กรอีกรูปแบบที่พบบ่อย คือ รูปแบบย่อ ซึ่งเกิดจากการย่อชื่อองค์กรแบบปกติให้สั้นลง ทั้งในรูปอักษรย่อ (Abbreviation) คำย่อ (Acronym) และการละบางส่วน ชื่อองค์กรที่จะใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างจะต้องเป็นชื่อองค์กรที่ไม่ใช่ชื่อในรูปแบบย่อ ชื่อองค์กรที่ได้จากการเก็บข้อมูลมีจำนวนทั้งหมด 1,418 ชื่อ รูปแบบที่พบ ได้แก่

- ชื่อองค์กรรูปแบบปกติ จำนวน 839 ชื่อ
- ชื่อองค์กรรูปแบบย่อจำนวน 579 ชื่อ

จากข้อมูลชื่อองค์กรแบบปกติจำนวน 839 ชื่อ เมื่อตัดข้อมูลที่ซ้ำกันออกแล้ว จะมีชื่อองค์กรที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างจำนวน 425 ชื่อ แบ่งเป็น ชื่อเฉพาะที่ประกอบด้วยคำไทยจำนวน 344 ชื่อ ชื่อเฉพาะที่ประกอบด้วยคำทับศัพท์ จำนวน 57 ชื่อ และชื่อเฉพาะที่ประกอบด้วยคำไทยกับคำทับศัพท์ จำนวน 24 ชื่อ จากข้อมูลชื่อองค์กรทั้งหมด 425 ชื่อ ผลการวิเคราะห์ได้โครงสร้าง 4 แบบ ดังต่อไปนี้

ก. โครงสร้างชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทย

โครงสร้างแบบ X ได้แก่ ชื่อองค์กรแบบคำเดียว หรือชื่อที่ไม่สามารถแบ่งคำตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ เช่น โรงแรมอโนมา กรมธนารักษ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงศึกษาธิการ โรงพยาบาลรามธิบดี เป็นต้น พบทั้งสิ้น 56 ชื่อ หรือร้อยละ 13.18 จาก 425 ชื่อ

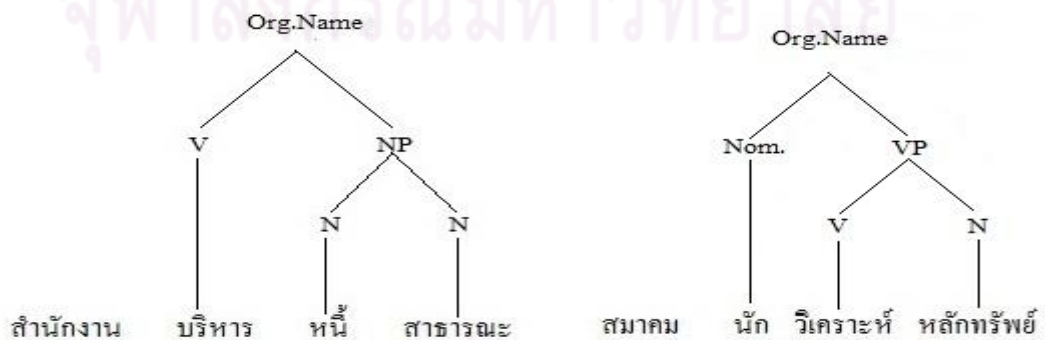
โครงสร้างแบบ X+X ได้แก่ ชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่สองคำ ความสัมพันธ์ของคำภายในโครงสร้างไม่ซับซ้อน แยกโครงสร้างได้ชั้นเดียวไม่มีวลีหรือโครงสร้างอื่นซ้อนอีก วิเคราะห์แผนภูมิต้นไม้ได้ ดังรูป

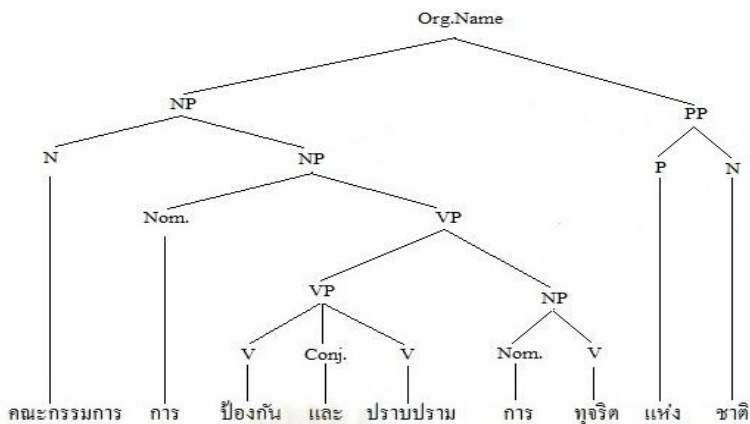
รูปที่ 4-11 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อองค์กรคำไทยแบบ X+X

จากรูป 4-11 แสดงตัวอย่างชื่อองค์กรแบบที่มีความสัมพันธ์ภายในโครงสร้างแบบ X+X ประกอบด้วย กริยา(คำ)+นาม(ทองคำ) และ การ+นาม(คลัง) ชื่อองค์กรในโครงสร้างนี้ พบทั้งหมด 96 ชื่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.59 จาก 425 ชื่อ

โครงสร้างแบบ X+XP ได้แก่ ชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยหน่วยคำ (X) กับหน่วยวลี (XP) หน่วย XP ในโครงสร้างนี้เป็นวลีที่ไม่ซับซ้อน ประกอบด้วยคำตั้งแต่สองคำ เมื่อวิเคราะห์แล้วจะได้แผนภูมิต้นไม้ดังรูป 4-12 หน่วย X ได้แก่ บริหาร และ นัก โดยมี XP คือ หนี้+สาธารณะ และ วิเคราะห์+หลักทรัพย์ เป็นส่วนประกอบ ชื่อองค์กรในโครงสร้างนี้ มีจำนวนทั้งหมด 73 ชื่อหรือร้อยละ 17.18 จาก 425 ชื่อ

รูปที่ 4-12 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อองค์กรคำไทยแบบ X+XP

รูปที่ 4-15 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อองค์กรคำไทยแบบมากกว่า 1 XP (3)

ชื่อองค์กรอาจมีความยาวด้วยจำนวนวลีที่ประกอบภายในหรือมีโครงสร้างที่แยกความสัมพันธ์ได้หลายชั้น แต่ยังคงประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก จากข้อมูลทั้งหมด พบชื่อองค์กรในโครงสร้างนี้ เป็นจำนวน 119 ชื่อ หรือร้อยละ 28 จาก 425 ชื่อ

ข. โครงสร้างชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำทับศัพท์

โครงสร้างแบบ X ได้แก่ ชื่อองค์กรแบบทับศัพท์ที่เป็นคำเดียว เช่น บริษัท มอนซานโต้ จำกัด บริษัท ทานิทารุ สำนักข่าว รอยเตอร์ เป็นต้น ชื่อองค์กรในโครงสร้างนี้พบเป็นจำนวน 15 ชื่อ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 3.53 จากชื่อองค์กรทั้งสิ้น 425 ชื่อ

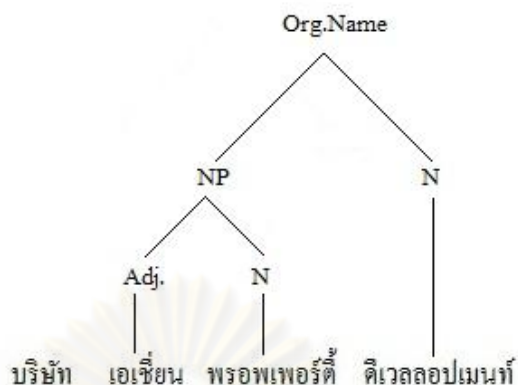
โครงสร้างแบบ X+X ได้แก่ ชื่อองค์กรที่มีโครงสร้างแบบ X+X ประกอบด้วยคำที่มาจากกรทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ 2 คำและมีโครงสร้างความสัมพันธ์เพียงชั้นเดียว ชื่อองค์กรในโครงสร้างนี้พบ 31 ชื่อ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 7.29 จากชื่อองค์กรทั้งสิ้น 425 ชื่อ ดังตัวอย่าง

รูปที่ 4-16 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อองค์กรทับศัพท์แบบ X+X

โครงสร้างแบบ X+XP ได้แก่ ชื่อองค์กรที่มีโครงสร้างแบบ X+XP ประกอบด้วยคำที่มาจากกรทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ โดยมีหน่วยหลักเป็นคำ ขยายด้วยหน่วยวลี เมื่อ

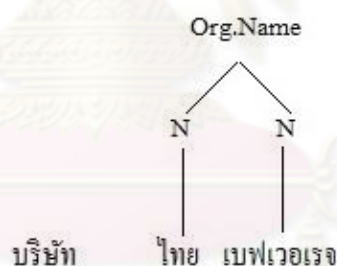
วิเคราะห์แล้วจะได้โครงสร้างดังรูปที่ 4-17 ชื่อองค์กรในโครงสร้างนี้พบ 11 ชื่อ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 2.59 จากชื่อองค์กรทั้งหมด 425 ชื่อ

รูปที่ 4-17 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อองค์กรทับศัพท์แบบ X+XP

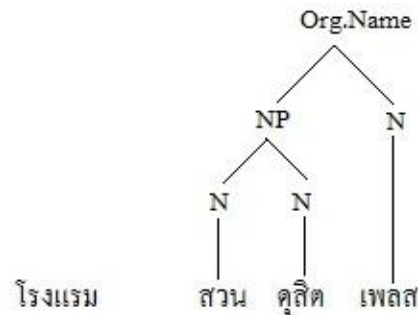
ค. โครงสร้างชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทยกับทับศัพท์

โครงสร้างแบบ X+X ได้แก่ ชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทยและคำทับศัพท์ ตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปประกอบกัน ดังตัวอย่าง พบทั้งสิ้น 10 ชื่อ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.35 จากชื่อองค์กรทั้งหมด 425 ชื่อ

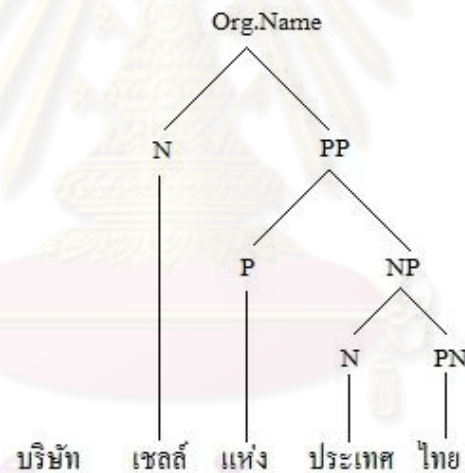
รูปที่ 4-18 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อองค์กรคำไทยกับทับศัพท์แบบ X+X

โครงสร้างแบบ X+XP ได้แก่ ชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยหน่วยคำ (X) กับหน่วยวลี (XP) โดยประกอบด้วยคำไทยและคำทับศัพท์ภายในโครงสร้าง โดยส่วนใหญ่แล้ว หน่วย X มักเป็น คำทับศัพท์ เช่น โรงแรม สวนดุสิตเพลส, สวนดุสิต โพล, สมาคม ผู้ค้าออนไลน์, มหาวิทยาลัย นอร์ท เชียงใหม่ เป็นต้น พบทั้งสิ้น 10 ชื่อ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.35 จากชื่อองค์กรทั้งหมด 425 ชื่อ ดังตัวอย่าง

รูปที่ 4-19 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทไทยกับทับศัพท์แบบ X+XP

โครงสร้างแบบประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย ได้แก่ ชื่อบริษัทที่มีโครงสร้างภายในประกอบด้วยวลีมากกว่า 1 หน่วยหรือเป็นหน่วยวลีที่แยกโครงสร้างได้หลายชั้น โดยประกอบด้วยคำไทยและคำทับศัพท์ภายในโครงสร้าง พบทั้งสิ้น 4 ชื่อ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.94 จากชื่อบริษัททั้งหมด 425 ชื่อ ดังตัวอย่าง

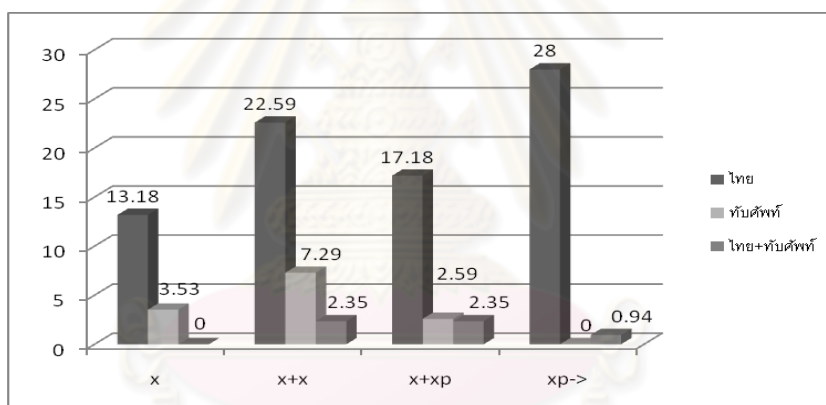

รูปที่ 4-20 ตัวอย่างโครงสร้างชื่อบริษัทไทยกับทับศัพท์แบบมากกว่า 1 XP

ชื่อบริษัท 3 กลุ่ม คือ แบบที่เป็นคำไทย แบบที่เป็นทับศัพท์ และแบบที่เป็นคำไทยปนกับคำทับศัพท์ แม้ว่าจะมีโครงสร้างเหมือนกันในลักษณะการเรียงคำ แต่อาจแตกต่างกันที่หน่วยหลักซึ่งมีความหมายหลักของชื่อ ชื่อบริษัทแบบคำไทยแท้มักมีการเรียงคำแบบประโยค ความหมายหลักจึงมักเรียงจากหน่วยคำข้างหน้า เช่น สำนักงาน บริหารหนี้สาธารณะ มี บริหาร เป็นหน่วยหลัก และ หนี้สาธารณะ เป็นส่วนเติมเต็ม เป็นต้น แต่ทั้งนี้ก็มีข้อยกเว้น เช่น ในชื่อบริษัทที่ประกอบด้วยหน่วยคำไม่อิสระ เช่น การ คลัง หน่วยหลักจะอยู่ทางขวา คือ คำว่า คลัง ส่วนชื่อบริษัทแบบทับศัพท์ ส่วนใหญ่จะมีหน่วยหลักตามแบบภาษาอังกฤษ คือ อยู่ท้ายสุดหรือทางขวา

เช่น ไทย ไดม่อน และ ไทย เบฟเวอเรจ มีหน่วยความหมายหลักอยู่ที่คำว่า ไดม่อน และ เบฟเวอเรจ โดยมี ไทย เป็นส่วนขยาย แต่ในกรณีของชื่อองค์กรแบบคำไทยปนคำทับศัพท์ ตำแหน่งของหน่วยหลักอาจเป็นได้ทั้งแบบไทยและแบบอังกฤษ เช่น สมาคม ผู้ค้าออนไลน์ หน่วยความหลักจะอยู่ที่ ผู้ค้า ในขณะที่ บริษัท ไทยแอร์พอร์ตกราวด์เซอร์วิส หน่วยหลักอยู่ข้างหลังแบบภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ด้านโครงสร้างที่ไม่ใช่รูปภาพ พบช่องว่างเป็นส่วนประกอบภายในโครงสร้างของชื่อองค์กร จากจำนวนชื่อองค์กรที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างทั้งหมด 425 ชื่อ พบชื่อที่มีช่องว่างเป็นส่วนประกอบ จำนวน 45 ชื่อ ช่องว่างที่เป็นส่วนประกอบภายในชื่อองค์กรจะพบในชื่อองค์กรที่เป็นคำเรียงซึ่งมักเว้นช่องว่างระหว่างคำโดยเฉพาะชื่อองค์กรที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น บริษัท ไทย แอร์พอร์ต กราวด์ เซอร์วิส บริษัท ไฮปเวลล์ ประเทศไทย จำกัด และ กรรมการ การศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบช่องว่างในชื่อองค์กรที่มีตัวเลขเป็นส่วนประกอบ เช่น โรงพยาบาล พญาไท 2, โรงเรียน ตำรวจภูธร 9 เป็นต้น

รูปที่ 4-21 แผนภูมิแสดงสัดส่วนชื่อองค์กรแบบคำไทย ทับศัพท์และไทยกับทับศัพท์

สัดส่วนของชื่อองค์กรทั้ง 3 กลุ่ม มีจำนวนที่ค่อนข้างแตกต่างกัน ชื่อองค์กรส่วนใหญ่เป็นแบบคำไทย คิดเป็นร้อยละ 80.95 ของชื่อองค์กรทั้งหมด โครงสร้างที่พบมากที่สุด คือ โครงสร้างชื่อองค์กรแบบคำไทยที่มี XP หรือหน่วยวลีมากกว่า 1 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 28 จากชื่อองค์กรทั้งหมด อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบชื่อองค์กรจากสัดส่วนร้อยละดังที่แสดงในแผนภูมิแล้ว จะเห็นได้ว่าจำนวนชื่อองค์กรในโครงสร้างแต่ละแบบในแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกันมากนัก โดยเฉพาะในชื่อองค์กรแบบคำไทย ที่ชื่อองค์กรไม่ได้อยู่ในโครงสร้างใดโครงสร้างหนึ่งเป็นจำนวนมากอย่างชัดเจน ส่วนชื่อองค์กรแบบทับศัพท์และแบบคำไทยปนคำทับศัพท์ส่วนใหญ่มีโครงสร้างแบบ X+X และ X+XP ซึ่งเป็นรูปแบบของชื่อองค์กรแบบสั้น ทำให้เห็นแนวโน้มว่า ชื่อองค์กรสามารถปรากฏในแบบคำเดียว คำประสมสั้นๆ ไปจนถึงแบบที่เป็นวลียาวๆ ได้

4.3.4 คำบ่งบอก

คำบ่งบอกเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะ เพราะคำบ่งบอกมักเกิดร่วมกับชื่อเฉพาะ โดยส่วนใหญ่คำบ่งบอกจะมีตำแหน่งอยู่หน้าชื่อเฉพาะ นอกจากเป็นคำที่ช่วยระบุตำแหน่งของชื่อเฉพาะแล้ว คำบ่งบอกจะช่วยระบุความหมายหรือข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับชื่อเฉพาะที่ตามมา เช่น คำบ่งบอก นาย ใช้หน้าชื่อบุคคลผู้ชาย ดังนั้นเมื่อเห็นคำบ่งบอกคำนี้ จะทำให้ทราบว่า ข้อมูลที่ตามมาจะเป็นชื่อบุคคลที่อ้างถึงผู้ชาย เป็นต้น

คำบ่งบอกที่พบจากการเก็บข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ชื่อบุคคล พบคำบ่งบอกทั้งหมด 68 คำ มีความถี่ทั้งหมด 719 ครั้ง ตัวอย่างคำบ่งบอกของชื่อบุคคลแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อบุคคล

คำบ่งบอกชื่อบุคคล	
คำนำหน้าชื่อปกติ	นาย นาง นางสาว ด.ญ. ด.ช. เขี้ย นื่อง คุณ พระ
ยศ บรรดาศักดิ์	หม่อมเจ้า สมเด็จ คุณหญิง ท่านผู้หญิง
ตำแหน่งทางการศึกษาและอาชีพ	ดร. รศ. ศ.ดร. รศ.ดร. ศ.นพ นายแพทย์ นพ. พญ.คุณหญิง หมอ อาจารย์ พญ. คุณหมอ ภญ. พล.อ. พ.ต.อ. พ.ต.ต.พ.ต.ท. จ.ส.อ. ส.ต.ต. ด.ต. พล.ร.อ. นาวาโท นาวาตรี นายทหาร เรือโท พันจ่าเอก จ่าเอก พลเรือเอก นาวาตรี จ่าเอก นาวาเอก เรือโท พลเรือตรี นาวาตรี พ.อ. พล.ต.อ. พล.ต.ต. พล.ต.ท. พล.ต. พลเอก พลอากาศเอก พลทหาร ส.ท. ร.ต.ท. ร.ต.ต. ร.ต. ร.ต.หญิง ร.ต.อ. ว่าที่ร้อยตรี ทพ. ส.อ

ชื่อสถานที่ พบคำบ่งบอกทั้งหมด 58 คำ มีความถี่ทั้งหมด 474 ครั้ง ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อสถานที่มีดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4-2 ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อสถานที่

คำบ่งบอกชื่อสถานที่	
พื้นที่ทางภูมิศาสตร์	เมือง ทวีป ประเทศ นคร กรุง จังหวัด อำเภอ.ตำบล บ้าน หมู่บ้าน เขต แขวง แขวงและเขต ชายแดน
ภูมิประเทศตามธรรมชาติ	อ่าว แม่น้ำ น้ำ ลุ่มน้ำ คลอง
เส้นทาง	ถนน ถนนสาย ซอย สีแยก แยก
สิ่งปลูกสร้าง	อาคาร ตึก สนามบิน โรงภาพยนตร์ ตลาด ตลาดการค้า หอพัก สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน สะพานท่าเทียบเรือ สะพาน อ่างเก็บน้ำ ห้าง บ่อนตกปลา เขตอุตสาหกรรม บั๊มน้ำมัน นิคมอุตสาหกรรม สภ.อ. สภ. สน. สภ.ต. สถานี ภ.จว. ร้าน เรือนจำกลาง เรือนจำพิเศษ ร้านอาหาร

ชื่อองค์กร พบคำบ่งบอกทั้งหมด 60 คำ มีความถี่ทั้งหมด 799 ครั้ง ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อองค์กร มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-3 ตัวอย่างคำบ่งบอกชื่อองค์กร

คำบ่งบอกชื่อองค์กร		
คำบ่งบอกหน้า	ราชการและการปกครอง	กระทรวง สำนักงาน กรม องค์กร สภา องค์กร สถาบัน คณะกรรมการ กรรมการ กอง สำนัก ศาล กลุ่มสถาบัน เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาล เทศบาลตำบล สันนิบาต เทศบาลจังหวัด หน่วยบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบล
	เอกชน กลุ่มธุรกิจ	เครือ บริษัท บรรษัท สายการบิน บลจ. บล. บมจ.
	หน่วยงานที่มีหน้าที่เฉพาะ	โรงเรียน โรงพยาบาล หน่วยกู้ภัย วัด ธนาคาร มหาวิทยาลัย สถานพยาบาล รพ.ศูนย์ โรงแรม
	กลุ่มการรวมตัวตามวัตถุประสงค์	มูลนิธิ สหพันธ์ สมาคม กองทุน เครือข่าย ชมรม กลุ่ม
คำบ่งบอกหลัง	เอกชน กลุ่มธุรกิจ	จำกัด จำกัด มหาชน
	หน่วยงานที่มีหน้าที่เฉพาะ	มหาวิทยาลัย วิทยาลัย

ความถี่ของคำบ่งบอกกับความถี่ของชื่อเฉพาะที่เกิดในข้อมูลทั้งหมดมีดังนี้

ตารางที่ 4-4 แสดงความถี่ของชื่อเฉพาะ: ความถี่ของคำบ่งบอก

ประเภทของชื่อเฉพาะ	ความถี่ของชื่อเฉพาะ	ความถี่ของคำบ่งบอก	ร้อยละ
บุคคล	762	719	94%
สถานที่	774	474	61%
องค์กร	1418	799	56%

จากข้อมูล ชื่อบุคคลมีความถี่การปรากฏร่วมกับคำบ่งบอกมากที่สุด และชื่อเฉพาะแต่ละประเภทปรากฏร่วมกับคำบ่งบอกในสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่าชื่อเฉพาะส่วนใหญ่มักปรากฏร่วมกับคำบ่งบอกมากกว่าปรากฏเดี่ยวๆ คำบ่งบอกมีตำแหน่งที่แน่นอนในการปรากฏข้างหน้าหรือข้างหลังชื่อเฉพาะ ดังนั้น คำบ่งบอกจึงมีประโยชน์ในการระบุตำแหน่งของชื่อเฉพาะและมีแนวโน้มที่จะเป็นจุดสังเกตที่ใช้ในการระบุตำแหน่งของชื่อเฉพาะได้ดี คำบ่งบอกส่วนใหญ่จะอยู่ในตำแหน่งหน้าชื่อเฉพาะ มีเพียงชื่อองค์กรเท่านั้นที่พบคำบ่งบอกในตำแหน่งหลัง ซึ่งมีเพียงคำว่า มหาวิทยาลัย วิทยาลัย จำกัด จำกัด มหาชน พบทั้งหมดในความถี่ 51 ครั้ง

มีข้อสังเกตเกี่ยวกับคำบ่งบอก คือ คำบ่งบอกส่วนใหญ่นอกจากทำหน้าที่เป็นคำบ่งบอกแล้วยังเป็นคำนามทั่วไปในภาษาด้วย เช่น คำบ่งบอก แม่น้ำ โรงเรียน ธนาคาร อาจารย์ หมอ เป็นต้น ในบริบทที่ต่างกันไป คำบ่งบอกเหล่านี้อาจไม่ปรากฏร่วมกับชื่อเฉพาะก็ได้ถ้าหากทำหน้าที่เป็นคำชนิดอื่น

4.4 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษารูปแบบของชื่อเฉพาะ 3 ประเภท พบว่ารูปแบบของชื่อเฉพาะมีส่วนประกอบหลัก 2 ส่วน คือ คำบ่งบอกและส่วนชื่อ โดยชื่อเฉพาะแต่ละประเภทมีรายละเอียดแตกต่างกัน คือ ชื่อบุคคล ประกอบด้วย คำบ่งบอก ชื่อ และนามสกุล โดยส่วนที่ปรากฏเสมอคือชื่อ ส่วนคำบ่งบอกและนามสกุลเป็นส่วนประกอบที่ตัดทิ้งได้ รูปแบบของชื่อบุคคลที่พบจึงมีทั้งรูปแบบที่ประกอบด้วยทั้งสามส่วน รูปแบบที่ตัดคำบ่งบอกหรือนามสกุล หรือรูปแบบที่มีเพียงส่วนชื่อเท่านั้น รูปแบบชื่อบุคคลที่พบมากที่สุดคือ [คำบ่งบอก] + [ชื่อ] + [นามสกุล] ร้อยละ 62.99 ของชื่อบุคคลทั้งหมด

ชื่อสถานที่ประกอบด้วย คำบ่งบอก และชื่อสถานที่ ดังนั้น ชื่อสถานที่จึงไม่มีรูปแบบที่แตกต่างกันมากนัก อาจพบชื่อสถานที่ปรากฏกับคำบ่งบอกหรือไม่ก็ได้ และในส่วนของชื่อสถานที่

ส่วนใหญ่เป็นชื่อแบบปกติ แต่ก็พบชื่อสถานที่แบบรูปย่อซึ่งเป็นส่วนน้อย รูปแบบของชื่อสถานที่ที่พบมากที่สุดคือ [คำบ่งบอก] + [ชื่อสถานที่] คิดเป็น ร้อยละ 60.85 ของชื่อสถานที่ทั้งหมด

ชื่อองค์กรประกอบด้วย คำบ่งบอกหน้า ชื่อองค์กร และคำบ่งบอกหลัง โดยคำบ่งบอกหน้าจะปรากฏกับชื่อหรือไม่ก็ได้ ส่วนคำบ่งบอกหลังส่วนใหญ่จะต้องปรากฏคู่กับคำบ่งบอกหน้า และเป็นส่วนที่ตัดทิ้งได้ ในส่วนของชื่อองค์กร พบทั้งชื่อองค์กรแบบปกติ และชื่อองค์กรแบบรูปย่อ รูปแบบของชื่อองค์กรที่พบมากที่สุด คือ [คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร] คิดเป็น ร้อยละ 55.29 ของชื่อองค์กรทั้งหมด

ผลการศึกษาโครงสร้างชื่อเฉพาะ 3 ประเภท พบว่า ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กร มีโครงสร้างทั้งที่เหมือนและต่างกันไป และมีข้อสังเกตที่พบจากการศึกษาดังต่อไปนี้

ชื่อบุคคลมีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากส่วนใหญ่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต เมื่อแบ่งคำแล้ว มักจะพบคำที่ไม่รู้จัก (Unknown Word) มาก ทำให้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในชื่อได้ยาก โครงสร้างของชื่อบุคคลจึงกำหนดตามรูปแบบที่พบ ได้แก่

ชื่อบุคคลแบบที่ 1 ประกอบด้วยสองส่วน คือ ชื่อ และ นามสกุล

ชื่อบุคคลแบบที่ 2 ประกอบด้วยส่วนชื่ออย่างเดียว

โครงสร้างที่พบมากที่สุด คือ แบบที่ 2 ซึ่งตรงกับความเป็นจริงที่ว่า โดยปกติ ชื่อบุคคลทั่วไปไม่มีส่วนประกอบหลากหลาย รูปแบบที่พบจึงค่อนข้างตายตัว ดังนั้น ชื่อบุคคลจึงต่างจากชื่อสถานที่และชื่อองค์กร เพราะโครงสร้างของชื่อบุคคล หมายถึงส่วนประกอบสองส่วนเท่านั้น คือ ชื่อ และ นามสกุล ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่แน่นอน ในขณะที่โครงสร้างของชื่อสถานที่และชื่อองค์กร คือการเรียงคำในลักษณะต่างๆ ประกอบกันเป็นชื่อเฉพาะ

อย่างไรก็ตาม ชื่อบุคคลมีโครงสร้างนอกเหนือจากรูปภาษา คือ ช่องว่าง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่อยู่ภายในชื่อบุคคลเสมอ เมื่อเขียนชื่อบุคคลในโครงสร้างแบบที่ 2 ช่องว่างเป็นองค์ประกอบที่พบในชื่อสถานที่และชื่อองค์กรเช่นกัน แต่ไม่ใช่องค์ประกอบที่พบแน่นอน เพราะช่องว่างจะพบในชื่อสถานที่และชื่อองค์กรบางรูปแบบเท่านั้น เช่น ชื่อที่มาจากภาษาอังกฤษและเขียนเรียงคำแบบภาษาอังกฤษ หรือชื่อที่มีตัวเลขเป็นส่วนประกอบ จากสถิติ พบช่องว่างในชื่อสถานที่เพียง 11 ชื่อ จาก 274 ชื่อ และพบช่องว่างในชื่อองค์กรเพียง 45 ชื่อ จาก 425 ชื่อ ในขณะที่ร้อยละ 100 ของชื่อบุคคลที่เขียนด้วยโครงสร้างแบบที่ 2 พบช่องว่างเป็นส่วนประกอบระหว่างชื่อกับนามสกุลทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบชื่อเฉพาะทั้งสามประเภทแล้ว ช่องว่างจึงเป็นจุดเด่นสำคัญของชื่อบุคคล

ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อแบบคำไทย แบบคำทับศัพท์ และแบบคำไทยปนคำทับศัพท์ ทั้งชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมีชื่อแบบคำไทยมากที่สุด คือ ร้อยละ 85.77 และ 80.95 ตามลำดับ สัดส่วนของชื่อแบบทับศัพท์มีจำนวนไม่ต่างกันมากนัก คือ ชื่อ

สถานที่แบบทับศัพท์ ร้อยละ 12.77 ชื่อองค์กรแบบทับศัพท์ ร้อยละ 13.41 และชื่อแบบคำไทยกับทับศัพท์มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ชื่อสถานที่ ร้อยละ 1.46 และชื่อองค์กร ร้อยละ 5.64

ผลการวิเคราะห์พบว่าชื่อสถานที่และชื่อองค์กรแบบคำไทย แบบทับศัพท์และแบบคำไทยกับทับศัพท์มีโครงสร้างหลัก 4 แบบในลักษณะเดียวกัน ได้แก่

โครงสร้างแบบ X คือ ชื่อเฉพาะแบบคำเดียว และชื่อที่ไม่สามารถแยกองค์ประกอบได้

โครงสร้างแบบ X+X คือ ชื่อที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่สองคำขึ้นไป มีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันเพียงชั้นเดียว

โครงสร้างแบบ X+XP คือ ชื่อที่มีความสัมพันธ์แบบคำหลัก 1 คำกับวลี 1 วลี

โครงสร้างแบบประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย คือ ชื่อที่ประกอบด้วยวลีมากกว่า 1 วลีภายใน มีความสัมพันธ์ภายในคำมากกว่าหนึ่งชั้น

หากแบ่งประเภทโครงสร้างของชื่อสถานที่และชื่อบุคคลทั้ง 4 แบบ จะแบ่งได้เป็น

1. โครงสร้างแบบไม่ซับซ้อน ได้แก่ ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กรแบบ X, X+X และ X+XP เป็นโครงสร้างที่มีจำนวนคำน้อยและความสัมพันธ์ของคำภายในโครงสร้างไม่ซับซ้อน

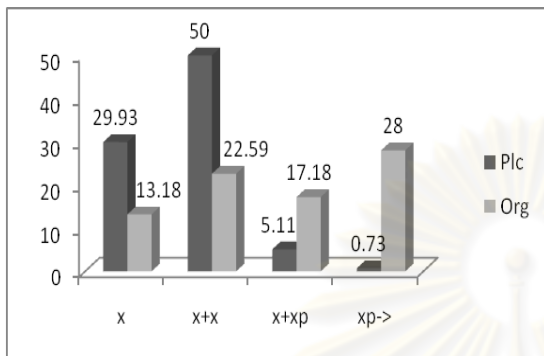
2. โครงสร้างแบบซับซ้อน ได้แก่ ชื่อสถานที่และองค์กรแบบที่ประกอบด้วย XP หรือหน่วยวลีมากกว่า 1 หน่วย เป็นโครงสร้างของชื่อยาว ที่มีจำนวนคำมาก ประกอบด้วยวลีภายในตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไปเชื่อมกันหรือมีความสัมพันธ์แบบซ้อนกันหลายชั้น

โครงสร้างของชื่อสถานที่และองค์กร 3 กลุ่ม คือ แบบคำไทย แบบคำทับศัพท์และแบบคำไทยปนคำทับศัพท์ แม้ว่าจะมีโครงสร้างการเรียงคำคล้ายกัน แต่มีข้อสังเกตถึงความแตกต่างบางประการ กล่าวคือ ชื่อเฉพาะแบบคำไทยจะพบว่ามีลักษณะเหมือนคำประสม คือ ในโครงสร้างแบบ X+X เช่น บ้าน ชุมชน ถนน กำแพงเพชร เป็นต้น หรือลักษณะเหมือนวลีที่แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ (อัญชลี สิงห์น้อย, 2548) เช่น สถาบัน พัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยหน่วยหลักของชื่อเฉพาะเหล่านี้มักจะเป็นหน่วยคำแรกหรือหน่วยคำทางซ้าย แต่ชื่อเฉพาะแบบคำไทยก็อาจพบหน่วยหลักในตำแหน่งอื่นได้ เช่นในชื่อที่มีหน่วยคำไม่อิสระ เช่น กระทรวง การคลัง คณะกรรมการผู้ชำนาญการ เป็นต้น ในลักษณะเช่นนี้จะพบว่าความหมายหลักจะอยู่ที่หน่วยคำหลัง ชื่อเฉพาะแบบคำไทยประกอบด้วยชนิดของคำต่างๆ รวมถึงตัวเลข และชื่อเฉพาะด้วย เช่น ซอย กิ่งแก้ว 52, บริษัท เชียงใหม่ปทุมวดี, ครูฉวี เพลส เป็นต้น

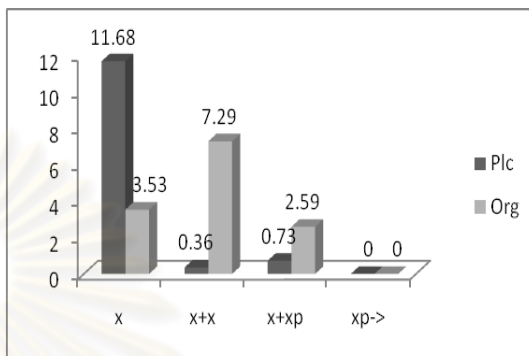
ชื่อแบบคำทับศัพท์มักจะมีหน่วยคำหลักอยู่ท้ายสุด เช่น บริษัท โทเทิล แอ็กเซส คอมมูนิเคชั่น, ซัน อพาร์ทเม้น เป็นต้น ชื่อเฉพาะแบบทับศัพท์ส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำนามและชื่อเฉพาะเหมือนคำประสมในภาษาอังกฤษ (Laurie Bauer, 1983) เช่น เจแปน เครดิต เรตติ้ง, มูดี อินเวสเตอร์ เซอร์วิส เป็นต้น ในส่วนของชื่อแบบคำไทยปนคำทับศัพท์ พบว่าหน่วยหลักของชื่อไม่มี

ตำแหน่งแน่นอน เนื่องจากเป็นการใช้ผสมกัน เช่น หมู่บ้าน หัตถวิไล อำเภอ อุดสาหกรรม กระดาศคราฟไทย เป็นต้น

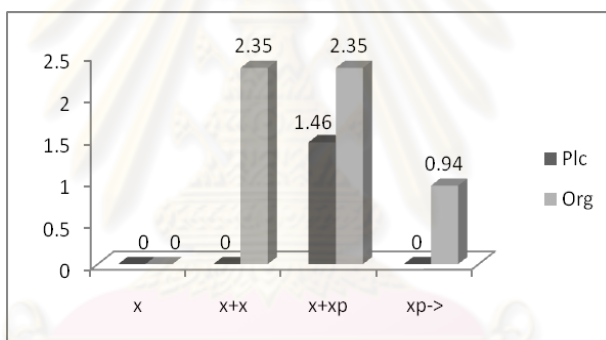
จำนวนของชื่อสถานที่และองค์กรที่พบในแต่ละโครงสร้างมีความแตกต่างกัน เปรียบเทียบผลรวมของโครงสร้างแต่ละแบบในชื่อองค์กรและสถานที่ จะได้ผลดังแผนภูมิต่อไปนี้

รูปที่ 4-22 แผนภูมิเปรียบเทียบสัดส่วนชื่อสถานที่และชื่อองค์กรแบบคำไทย

รูปที่ 4-23 แผนภูมิเปรียบเทียบสัดส่วนชื่อสถานที่และชื่อองค์กรแบบคำทับศัพท์

รูปที่ 4-24 เปรียบเทียบสัดส่วนชื่อสถานที่และชื่อองค์กรแบบคำไทยปนคำทับศัพท์

จากแผนภูมิ แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของชื่อสถานที่และชื่อองค์กรในโครงสร้างแต่ละแบบ ชื่อสถานที่และองค์กรเกินกว่าร้อยละ 80 เป็นแบบคำไทย ดังนั้นโครงสร้างส่วนใหญ่จึงจัดอยู่ในโครงสร้างแบบคำไทย โดยเฉพาะชื่อสถานที่ที่มีโครงสร้างส่วนใหญ่เป็นแบบ X+X ร้อยละ 50.36 และ แบบ X ร้อยละ 41.61 ตามลำดับ ชื่อสถานที่ ที่มีโครงสร้างแบบซับซ้อนมีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 1 จึงกล่าวได้ว่าชื่อสถานที่ที่มีโครงสร้างแบบไม่ซับซ้อนเกือบทั้งหมด

ในขณะที่จำนวนของชื่อองค์กรในโครงสร้างแต่ละแบบในแต่ละกลุ่มมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ไม่อยู่ในโครงสร้างแบบใดแบบหนึ่งอย่างชัดเจนเหมือนชื่อสถานที่ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้านลักษณะข้อมูลระหว่างชื่อสถานที่และชื่อองค์กร กล่าวคือ ชื่อสถานที่มีลักษณะเป็นคำสั้นๆ จำนวนคำน้อย เหมือนคำประสมและวลีสั้นๆ ในภาษาส่วนใหญ่ประกอบด้วยสองคำ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของน้องนุช มณีอินทร์ (2519) และและวชิราภรณ์ วรณดี (2544) ในขณะที่

ชื่อองค์กรจะมีลักษณะเหมือนชื่อสถานที่เฉพาะชื่อองค์กรที่เป็นคำประสมหรือวลีสั้นๆ ส่วนชื่อที่จัดอยู่ในโครงสร้างซับซ้อนหรือชื่อที่มีจำนวนคำมากและยาวมีแนวโน้มที่จะเป็นชื่อองค์กรมากกว่า นอกจากนี้ ความซับซ้อนของชื่อองค์กรก็มากกว่าชื่อสถานที่ เพราะชื่อองค์กรมีทั้งการใช้คำเชื่อมภายในโครงสร้าง การเพิ่มบุพบทวลี และการใช้ส่วนขยายภายในซึ่งไม่พบในองค์ประกอบชื่อสถานที่ กล่าวโดยสรุปคือ แม้ว่าทั้งชื่อสถานที่และชื่อองค์กรจะมีโครงสร้างพื้นฐานเหมือนกัน แต่ข้อมูลเชิงสถิติชี้ให้เห็นว่าข้อมูลส่วนใหญ่ของชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมีแนวโน้มเป็นลักษณะใด ชื่อสถานที่มักเป็นคำ คำประสม หรือวลีสั้นๆ ส่วนชื่อองค์กรมีลักษณะที่เป็นได้ทั้งคำ คำประสม วลี ประโยคตั้งแต่สั้นไปจนถึงยาว

ความแตกต่างของชื่อสถานที่และชื่อองค์กรสังเกตได้จากชนิดของคำที่ใช้ หรือโครงสร้างภายในบางประการที่ปรากฏในชื่อเฉพาะบางประเภทเท่านั้น ชื่อสถานที่เป็นคำหรือวลีที่ประกอบขึ้นจาก นาม กริยา คุณศัพท์ ตัวเลข เช่น อ. นาม่วง ต. ทัพเสด็จ ซอย รัชมี 9 เป็นต้น ชื่อสถานที่จำนวนหนึ่งมีการใช้คำชุดเดียวกัน เช่น ชุดของชื่อที่ใช้คำนำหน้า คำว่า “บาง” เช่น บางน้ำผึ้ง บางภาษี บางจ๊ก บางกะปิ บางหญ้าแพรก คำว่า “ลาด” เช่น ลาดพร้าว ลาดยาว คำว่า “ท่า” เช่น ท่าระหัด ท่าตำหนัก ท่าเรือ ท่าตะกร้อ ท่าพระจันทร์ เป็นต้น

ชื่อองค์กรมีการใช้ชนิดของคำที่ไม่พบในชื่อสถานที่ ได้แก่ คำเชื่อม “และ” เช่น สมาคมอาสาสมัครและช่วยการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการประมงทะเล สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโครงสร้างที่พบเฉพาะในชื่อองค์กร ได้แก่ การใช้คำนำหน้าเพื่อแปลงเป็นคำนาม (Nominalization) เช่น คำว่า “การ” “ความ” “ผู้” เช่น บริษัทการทำอากาศยานไทย สำนักเศรษฐกิจการเกษตร สภาความมั่นคงแห่งชาติ มูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น การใช้โครงสร้างบุพบทวลี สังเกตได้จากคำบุพบทที่พบมาก คือ “แห่ง” “เพื่อ” เช่น คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เป็นต้น ซึ่งโครงสร้างและชนิดของคำที่เป็นจุดสังเกตเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่อาจนำไปประยุกต์ใช้ในงานด้านระบบ ในการช่วยบอกใบ้การปรากฏหรือประเภทของชื่อเฉพาะ ซึ่งมีการใช้คุณลักษณะเหล่านี้ฝึกฝนระบบมาก่อน(ชาญเลขาและอัศนีย์ ก่อตระกูล, 2004) และ (ยศวินทร์ แสนสิงห์และอัศรา, 2010)

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้เกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างชื่อเฉพาะที่ว่า ชื่อเฉพาะแต่ละประเภทมีรูปแบบและโครงสร้างที่แตกต่างกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านรูปแบบ ชื่อเฉพาะอาจปรากฏเดี่ยวๆ หรือปรากฏร่วมกับคำบ่งบอกก็ได้ ในรูปแบบคือ **คำบ่งบอกหน้า+ชื่อเฉพาะ** และจากสถิติของชื่อเฉพาะทั้งหมด: คำบ่งบอก ชี้ให้เห็นว่าชื่อเฉพาะทุกประเภทเกิดร่วมกับคำบ่งบอกได้เหมือนกันและชื่อเฉพาะมักเกิดร่วมกับคำบ่งบอกมากกว่าเกิดเดี่ยวๆ ถือได้ว่ารูปแบบการปรากฏของชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภทไม่แตกต่างกัน

ด้านลักษณะข้อมูล พบว่า ชื่อบุคคลเป็นหน่วยภาษาระดับคำขึ้นไปเท่านั้น ไม่พบการใช้ อักษรย่ออ้างถึงบุคคล ในขณะที่ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมีรูปแบบที่เหมือนกันคือ พบทั้งชื่อแบบปกติที่เป็นหน่วยภาษาระดับคำขึ้นไป และชื่อที่เป็นอักษรย่อด้วย ดังนั้นข้อสมมติฐานเกี่ยวกับ รูปแบบของชื่อเฉพาะ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเกิดร่วมกับคำบ่งบอกเหมือนกันทั้ง 3 ประเภท แต่ด้านรูปแบบของชื่อ ชื่อบุคคลเป็นหน่วยภาษาระดับคำขึ้นไปเท่านั้น ส่วนชื่อสถานที่และชื่อ องค์กรมีลักษณะเหมือนกัน คือ พบได้ทั้งข้อมูลระดับคำขึ้นไปและอักษรย่อ

ด้านโครงสร้าง พบว่าผลที่ได้จากการศึกษาผิดไปจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีเพียงชื่อบุคคลที่มีโครงสร้างแตกต่างจากชื่อสถานที่และองค์กร ส่วนชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมีโครงสร้างเหมือนกัน กล่าวคือ ชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภทมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ เกิดจากหน่วยคำเรียงกัน แต่ชื่อบุคคลแตกต่างจากชื่อสถานที่และชื่อองค์กร เพราะชื่อบุคคลประกอบด้วยหน่วยคำเรียงกันเป็นโครงสร้าง 2 ส่วน คือ ส่วนชื่อ และ ส่วนนามสกุล ซึ่งแบ่งชัดเจนโดยมีช่องว่างคั่น ในขณะที่ชื่อสถานที่และชื่อ องค์กรประกอบด้วยหน่วยคำต่างๆ เรียงต่อกันเป็นชื่อด้วยจำนวนคำและวลีที่หลากหลาย สั้นยาว ต่างกัน ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนเหมือนกันหมดทุกชื่อ

ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมีโครงสร้างหลัก 4 แบบ เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะลักษณะของชื่อ สถานที่และชื่อองค์กรเหมือนกับการสร้างคำหรือประโยคทั่วไปในภาษา โครงสร้างที่วิเคราะห์ได้จึง เป็นไปตามหลักไวยากรณ์และผลของโครงสร้างเหมือนกัน จากข้อสรุปดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ทั้ง รูปแบบและโครงสร้างของชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภท ชื่อบุคคลจะมีชื่อแตกต่างจากชื่อสถานที่และชื่อ องค์กร และมีลักษณะบางประการที่ทำให้สามารถแยกชื่อบุคคลออกจากชื่อประเภทอื่นได้ ในขณะที่ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรคล้ายกัน เพียงแต่มีแนวโน้มที่จะพบโครงสร้างที่ซับซ้อนในชื่อองค์กร มากกว่าชื่อสถานที่ ดังนั้น รูปแบบและโครงสร้างจึงไม่ใช่ข้อสรุปที่จะใช้ในการแยกแยะประเภทของ ชื่อเฉพาะออกจากกันได้อย่างชัดเจน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาบริบทต่อเนื่องของชื่อเฉพาะ

การศึกษาบริบทต่อเนื่องของชื่อเฉพาะ เน้นการศึกษารูปแบบของชื่อเฉพาะที่เกิดต่อเนื่องในข่าวเดียวกัน เนื่องจากชื่อเฉพาะที่มีการใช้ซ้ำ อาจไม่ใช้รูปแบบเดิมตลอด แต่จะมีการเปลี่ยนรูปไป การศึกษาในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะสังเกตรูปแบบของชื่อเฉพาะในบริบทเดียวกันที่ปรากฏครั้งแรก และการเปลี่ยนรูปในครั้งต่อไป เพื่อหาลักษณะการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะที่ปรากฏในบริบทเดียวกัน

5.1 แนวทางในการศึกษาข้อมูลและนิยามศัพท์

ในหัวข้อนี้จะเป็นการอธิบายถึงแนวทางในการจัดการข้อมูล และอธิบายคำศัพท์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นเพื่อให้เรียกรูปแบบที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลในบทนี้ จะเป็นการศึกษาข้อมูลชื่อเฉพาะเดียวกันเป็นชุด กล่าวคือ ในขั้นตอนการกำกับข้อมูล ชื่อเฉพาะแต่ละชื่อจะถูกกำกับหมายเลขไว้ ชื่อเฉพาะที่อ้างถึงสิ่งเดียวกัน จะมีหมายเลขเดียวกันไม่ว่าจะปรากฏในข้อมูลกี่ครั้งก็ตาม การวิเคราะห์รูปแบบของชื่อเฉพาะจะพิจารณาจากชื่อเฉพาะหมายเลขเดียวกันทั้งหมดที่อยู่ในข่าวเดียวกัน และเนื่องจากชื่อเฉพาะแต่ละชื่อมีจำนวนการปรากฏไม่เท่ากัน การนับรูปแบบในที่นี้จะนับเป็นชุด ซึ่งหมายถึง ชื่อเฉพาะหมายเลขเดียวกันทั้งหมด

ตัวอย่าง

```
<persName id="0103-p1"><title>นาย</title>อภิชาติ จีระวุฒิ</persName> เลขาธิการ  
<orgName id="0103-org1"><orgInd>สำนักงาน</orgInd>ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ  
การศึกษาตามอัธยาศัย</orgName> เปิดเผยว่า จากนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพของ  
รัฐบาล ในส่วนของ <orgName id="0103-org1"><abb>กศน.</abb></orgName> ได้รับการ  
สนับสนุนในนโยบายดังกล่าว โดยนักศึกษา <orgName id="0103-org1"><abb>กศน.  
</abb></orgName> ที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะได้รับการสนับสนุนค่าแบบเรียน ซึ่ง  
ศูนย์<orgName id="0103-org1"><abb>กศน.</abb></orgName> จะจัดหาไว้ให้บริการใน  
ห้องสมุดประชาชนอย่างพอเพียง โดยไม่ต้องซื้อ เพราะที่ผ่านมานักศึกษา <orgName id="0103-  
org1"><abb>กศน.</abb></orgName>ส่วนใหญ่ มักต้องซื้อหนังสือแบบเรียนเอง เนื่องจาก  
งบประมาณที่ได้รับเป็นเงินอุดหนุนรายหัวมีไม่มากพอ
```

จากข่าวข้างต้น พบชื่อเฉพาะคือ ชื่อบุคคล 1 ชื่อ และชื่อองค์กร 5 ชื่อ ซึ่งเป็นชื่อที่อ้างถึงสิ่งเดียวกันเพราะกำกับด้วยหมายเลขชุดเดียวกัน ชื่อเฉพาะที่พบในตัวอย่างจะนับเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 <persName Id="0103-p1"><title>นาย</title>อภิชาติ จีระวุฒิ</persName>
ชุดที่ 2 <orgName Id="0103-org1"><orgInd>สำนักงาน</orgInd>ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย</orgName>
<orgName Id="0103-org1"><abb>กศน.</abb></orgName>
<orgName Id="0103-org1"><abb>กศน.</abb></orgName>
<orgName Id="0103-org1"><abb>กศน.</abb></orgName>
<orgName Id="0103-org1"><abb>กศน.</abb></orgName>

ในบทนี้ มีคำศัพท์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับเรียกรูปแบบบางประการของชื่อเฉพาะ ได้แก่

รูปแบบตั้งต้น คือ รูปแบบที่ชื่อเฉพาะปรากฏครั้งแรกในแต่ละชุด เป็นรูปแบบหลักในการพิจารณาการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะที่ปรากฏในครั้งต่อไปในชุด มีรูปแบบตามที่พบในคลังข้อมูล ดังต่อไปนี้

รูปแบบตั้งต้นของชื่อบุคคล

- (1) [คำบ่งบอก] + [ชื่อ] + [นามสกุล]
- (2) [คำบ่งบอก] + [ชื่อ]
- (3) [ชื่อ] + [นามสกุล]
- (4) [ชื่อ]

รูปแบบตั้งต้นของชื่อสถานที่

- (1) [คำบ่งบอก] + [ชื่อสถานที่]
- (2) [ชื่อสถานที่]

รูปแบบตั้งต้นชื่อองค์กร

- (1) [คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร] + [คำบ่งบอกหลัง]
- (2) [คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร]
- (3) [ชื่อองค์กร] + [คำบ่งบอกหลัง]
- (4) [ชื่อองค์กร]

จากตัวอย่างข้อมูลชุดที่ 2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นชื่อที่พบครั้งแรกในชุด เป็นรูปแบบตั้งต้นของชื่อองค์กรแบบที่ 2

จากรูปแบบตั้งต้น ผู้วิจัยจะศึกษาการเปลี่ยนรูปต่อมาในชื่อเฉพาะชุดเดียวกัน ในบทที่ 4 ได้กล่าวถึงรูปแบบของชื่อเฉพาะที่พบในคลังข้อมูลไปแล้วเบื้องต้น ว่าชื่อเฉพาะที่พบนั้น นอกจากจะเป็นชื่อเฉพาะในระดับคำขึ้นไป ยังพบชื่อเฉพาะในรูปแบบอักษรย่อ หรือชื่อที่มีการละใจความบางส่วนไป ซึ่งรูปแบบเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนรูป เมื่อมีการใช้ซ้ำในบริบทเดียวกันนั่นเอง ลักษณะการเปลี่ยนรูปที่พบทั้งหมด สามารถจัดหมวดหมู่ได้ ดังต่อไปนี้

การเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง

การลด	คือ การตัดหรือลดองค์ประกอบบางส่วนของชื่อเฉพาะออกไป เมื่อเทียบกับรูปแบบตั้งต้น เช่น ตัดคำบ่งบอก หรือใจความบางส่วน of ชื่อเฉพาะ การเปลี่ยนรูปโดยการลดจะยังคงเค้าโครงเดิมของชื่อเฉพาะหรือรูปแบบบางส่วนไว้
การเพิ่ม	คือ การเพิ่มองค์ประกอบของชื่อเฉพาะจากรูปแบบตั้งต้น โดยจะยังคงเค้าโครงเดิมของชื่อเฉพาะหรือรูปแบบบางส่วนไว้
การใช้รูปย่อ	คือ การที่ชื่อเฉพาะในระดับคำขึ้นไปเปลี่ยนรูปมาเป็นอักษรย่อหรือคำย่อ
อื่น ๆ	คือ การเปลี่ยนแปลงนอกเหนือจากที่กล่าวมา เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พบบ่อยนัก

5.2 ผลการศึกษา

ชุดข้อมูลชื่อเฉพาะมีทั้งหมด จำนวน 523 ชุด ประกอบด้วย

ชุดข้อมูลชื่อบุคคล จำนวน 157 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อสถานที่ จำนวน 117 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อองค์กร จำนวน 249 ชุด

จากชุดข้อมูลทั้งหมด พบลักษณะการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่อง 3 ลักษณะ ได้แก่

- (1) ชื่อเฉพาะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่อง คือ ชุดของชื่อเฉพาะที่ไม่มีการเปลี่ยนรูปเลยไม่ว่าจะปรากฏในข้อมูลกี่ครั้งก็ตาม จำนวน 179 ชุด คิดเป็นร้อยละ 34.22 จาก 523 ชุด ประกอบด้วย

ชุดข้อมูลชื่อบุคคล จำนวน 28 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อสถานที่ จำนวน 72 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อองค์กร จำนวน 79 ชุด

- (2) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบคงที่ คือ ชุดของชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบดั้งเดิม และคงรูปที่เปลี่ยนแปลงไว้ไม่ว่าจะปรากฏในข้อมูลอีกกี่ครั้งก็ตาม จำนวน 281 ชุด คิดเป็นร้อยละ 53.73 จาก 523 ชุด ประกอบด้วย

ชุดข้อมูลชื่อบุคคล จำนวน 120 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อสถานที่ จำนวน 21 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อองค์กร จำนวน 140

- (3) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบไม่คงที่ คือ ชุดของชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบดั้งเดิม และในการปรากฏครั้งต่อไปอาจมีการเปลี่ยนรูปไปอีกหรือมีการใช้รูปที่เปลี่ยนแปลงหลายแบบสลับไปมา จำนวน 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 12.05 จาก 523 ชุด ประกอบด้วย

ชุดข้อมูลชื่อบุคคล จำนวน 9 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อสถานที่ จำนวน 24 ชุด

ชุดข้อมูลชื่อองค์กร จำนวน 30 ชุด

ผลการศึกษาการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง จะแยกอธิบายการเปลี่ยนแปลงแบบคงที่ และการเปลี่ยนแปลงแบบไม่คงที่ ดังต่อไปนี้

5.2.1 การเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบคงที่ ชื่อบุคคล

ข้อมูลชื่อบุคคลที่มีการเปลี่ยนรูปแบบคงที่มีจำนวน 120 ชุด

ชุดข้อมูลที่มีการเปลี่ยนรูป แสดงรูปแบบดั้งเดิมและการเปลี่ยนรูป ดังตาราง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-1 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อบุคคล

	รูปแบบตั้งต้น	รูปแบบในบริบทต่อเนื่อง			
		ลด	เพิ่ม	รูปย่อ	อื่นๆ
1	[คำบ่งบอก] + [ชื่อ] + [นามสกุล]	117			
2	[คำบ่งบอก] + [ชื่อ]	2			
3	[ชื่อ] + [นามสกุล]		1		
4	[ชื่อ]				
	ร้อยละ	99.17	0.83		

จากตาราง การเปลี่ยนแปลงที่พบส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนรูปแบบลดองค์ประกอบ คิดเป็นร้อยละ 99.17 ซึ่งการลดองค์ประกอบของชื่อบุคคล มักจะเป็นการลดในส่วนชื่อนามสกุล ทั้งนี้เนื่องจาก การกล่าวถึงชื่อบุคคลซ้ำๆ ตามปกติมักจะไม่ว่ากล่าวถึงทั้งชื่อและนามสกุลไปตลอด และในด้านโครงสร้างของชื่อบุคคล ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 ว่า ชื่อบุคคลมีการแยกส่วนประกอบของชื่อและนามสกุลชัดเจน การลดองค์ประกอบของชื่อบุคคลจึงมีแบบแผนแน่นอน คือ จะเป็นการละส่วนนามสกุล หรือ คำบ่งบอก ตัวอย่างการเปลี่ยนรูปของชื่อบุคคล มีดังต่อไปนี้

การลด ลักษณะการลดในชื่อบุคคล ได้แก่

ละคำบ่งบอก

ตัวอย่าง นาย ดนัย จันทะภาโส-> ดนัย

ละบางส่วน เช่น นามสกุล

ตัวอย่าง นาย อรรถ อินทลักษณ์-> นาย อรรถ

การเพิ่ม ลักษณะการเพิ่มในชื่อบุคคล ได้แก่

เพิ่มนามสกุล

ตัวอย่าง ด.ญ. ชมณรรฐ -> ด.ญ. ชมณรรฐ อารีฟ

ชื่อสถานที่

ข้อมูลชื่อสถานที่ที่มีการเปลี่ยนรูปแบบต่อเนื่องคงที่มีจำนวน 21 ชุด

ชุดข้อมูลที่มีการเปลี่ยนรูปแสดงรูปแบบตั้งต้นและรูปการเปลี่ยนแปลง ดังตาราง

ตารางที่ 5-2 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อสถานที่

	รูปแบบตั้งต้น	รูปแบบในบริบทต่อเนื่อง			
		ลด	เพิ่ม	รีย่อ	อื่นๆ
1	[คำบ่งบอก] + [ชื่อสถานที่]	14			1
2	[ชื่อสถานที่]		5		1
	ร้อยละ	66.67	23.81		9.52

จากตาราง การเปลี่ยนรูปส่วนใหญ่ของชื่อสถานที่ เป็นการลดองค์ประกอบ คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาก็คือการเพิ่มองค์ประกอบ ร้อยละ 23.81 การเปลี่ยนรูปส่วนใหญ่ของชื่อสถานที่มักเกี่ยวข้องกับการเพิ่มหรือลดคำบ่งบอก

การลดองค์ประกอบนอกจากจะมีจุดประสงค์ให้ชื่อเฉพาะสั้นลงแล้ว การลดคำบ่งบอกในชื่อสถานที่อาจเกี่ยวข้องกับการปรากฏใช้ ซึ่งแต่ละครั้งที่ชื่อสถานที่ปรากฏอาจมีการใช้แตกต่างกัน บางครั้งชื่อสถานที่ไม่ปรากฏเดี่ยวๆ แต่ทำหน้าที่ขยายคำอื่น คำบ่งบอกจะถูกตัดไป จากตัวอย่าง ชื่อสถานที่ ไทย ที่ปรากฏครั้งแรกขยายคำว่า ผู้ประกอบการ และประเทศไทย ที่ปรากฏในครั้งต่อมาปรากฏเดี่ยวๆ อ่างเน้นถึงสถานที่ จึงมีการใช้คำบ่งบอก ประเทศ ทำให้ทราบว่าชื่อที่ปรากฏในครั้งหลังเน้นถึงสถานที่ที่เป็นประเทศไทย ดังตัวอย่าง

ขณะเดียวกันขอให้คณะกรรมการพิจารณามาตรการด้านการคลังและการเงินเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ<placeName Id="0133-place1">ไทย</placeName>ไปดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ ของ<orgName Id="0133-org3"><orgInd>กระทรวง</orgInd><orgName> การคลัง</orgName> พิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของสิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณียกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จากการลงทุนที่ส่งกลับมายัง<placeName Id="0133-place1"><placeInd>ประเทศ</placeInd>ไทย</placeName> และเร่งรัดให้มีการดำเนินการยกเว้นอากรขาเข้า

นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่กล่าวถึงชื่อสถานที่ประเภทเดียวกันโดยรวมจะละคำบ่งบอกไป แสดงว่าไม่เน้นชื่อใดชื่อหนึ่ง แต่เมื่อมีการกล่าวถึงอีกครั้งร่วมกับชื่อสถานที่อื่นๆจะปรากฏคำบ่งบอกเพื่อแบ่งแยกประเภท จากตัวอย่าง กาญจนบุรีที่พบครั้งแรกปรากฏร่วมกับชื่อจังหวัดเหมือนกัน จึงถูกละคำบ่งบอก แต่เมื่อปรากฏอีกครั้งกับชื่อสถานที่อื่นที่ไม่ใช่ชื่อจังหวัดจึงมีการเพิ่มคำบ่งบอกกลับมาเพื่อให้ทราบชัดเจนว่าแต่ละชื่อเป็นชื่อสถานที่ประเภทไหน ดังตัวอย่าง

<persName Id="0174-p1"><title>นาย</title>โกศล</persName>กล่าวว่า เมื่อเร็วๆ นี้
 ตนได้นำคณะเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณพื้นที่ไผ่ระวังคุณภาพน้ำในส่วนของแม่น้ำแม่
 กลอง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ <placeName Id="0174-place1"><placeInd><abb>จ.
 </abb></placeInd>สมุทรสงคราม</placeName> <placeName Id="0174-place2">ราชบุรี
 </placeName> <placeName Id="0174-place3">กาญจนบุรี</placeName> จากการรายงาน
 ของเจ้าหน้าที่<orgName Id="0174-org2"><orgInd>ศูนย์</orgInd>วิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 โรงงานภาคตะวันตก</orgName> <orgName Id="0174-org3"><orgInd>กรม</orgInd>โรงงาน
 อุตสาหกรรม</orgName> ที่เก็บตัวอย่างน้ำเมื่อเดือน พ.ย.ที่ผ่านมา พบว่าคุณภาพน้ำใน
 <placeName Id="0174-place4"><placeInd>แม่น้ำ</placeInd>แม่กลอง</placeName>ตลอด
 สายอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี โดยในส่วนของน้ำที่เก็บจาก<placeName Id="0174-
 place5"><placeInd>สะพาน</placeInd>มิตรภาพ</placeName> <placeName Id="0174-
 place6"><placeInd>วังศาลา</placeInd>-<placeName Id="0174-place7"><placeInd>ท่าตะกร้อ</placeName>
 <placeName Id="0174-place8"><placeInd><abb>อ.</abb></placeInd>นาม่วง
 </placeName> <placeName Id="0174-place3"><placeInd><abb>จ.</abb></placeInd>
กาญจนบุรี</placeName> มีค่าออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO) 7.9 มิลลิกรัมต่อลิตรและมี
 ค่าความสกปรกในรูป (BOD: biochemical oxygen demand) ประมาณ 1.2 มิลลิกรัมต่อลิตร

การเปลี่ยนรูปแบบเพิ่มค่าบ่งบอกเป็นรูปที่พบไม่มาก ซึ่งอาจอธิบายได้จากข้อสังเกตใน
 ตัวอย่างข้างต้น โดยชื่อสถานที่จะมีการเปลี่ยนแปลงแบบเพิ่มค่าบ่งบอกหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าปรากฏ
 ในตำแหน่งใดก่อน หากปรากฏในตำแหน่งที่ไม่มีการเน้นก่อน แล้วจึงมีการเน้นเมื่อปรากฏใน
 ภายหลัง ค่าบ่งบอกก็就会被เพิ่มเข้ามา

นอกจากการเพิ่มหรือลดค่าบ่งบอก ส่วนที่เป็นชื่อสถานที่มักไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้
 เห็นได้จากจำนวนข้อมูลที่มีการละเี่ยความบางส่วนของชื่อมีน้อยมากเพียง 2 ชื่อ คือ
 กรุงเทพมหานคร (กรุงเทพฯ, กทม) และสหรัฐอเมริกา (สหรัฐฯ) ซึ่งอาจอ้างอิงจากผลการศึกษาใน
 บทที่ 4 ได้ว่า ชื่อสถานที่มีลักษณะเป็นคำสั้นๆ อยู่แล้ว ส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำจำนวน 2-3 คำ
 เท่านั้น ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องละเี่ยความบางของชื่อให้สั้นลงไปอีกซึ่งอาจทำให้ไม่ได้เี่ยความ
 ตัวอย่างการเปลี่ยนรูปของชื่อสถานที่ มีดังต่อไปนี้

การลด ลักษณะการลดในชื่อสถานที่ ได้แก่

ละค่าบ่งบอก

ตัวอย่าง

ประเทศไทย-> ไทย

ละบางส่วน

ตัวอย่าง

สหรัฐอเมริกา -> สหรัฐฯ

การเพิ่ม

ตัวอย่าง มาเลเซีย -> ประเทศ มาเลเซีย

การใช้รูปย่อ ลักษณะการใช้รูปย่อในชื่อสถานที่ พบการใช้อักษรย่อภาษาไทย
เท่านั้น

ตัวอย่าง กรุงเทพมหานคร-> กทม.

อื่นๆ เช่น การเปลี่ยนชื่อจากชื่อตั้งต้น หรือการเปลี่ยนแปลงข้ามแบบ

ตัวอย่าง ซอย รามคำแหง 65-> ซอยมหาดีไทย

กทม. -> กรุงเทพฯ

ชื่อองค์กร

ข้อมูลชื่อองค์กรที่มีการเปลี่ยนรูปแบบต่อเนื่องคงที่มีจำนวน 140 ชุด

ชุดข้อมูลที่มีการเปลี่ยนรูปแบบตั้งต้นและรูปแบบการเปลี่ยนแปลง ดังตาราง

ตารางที่ 5-3 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อองค์กร

	รูปแบบตั้งต้น	รูปแบบในบริบทต่อเนื่อง			
		ลด	เพิ่ม	รูปย่อ	อื่นๆ
1	[คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร] + [คำบ่งบอกหลัง]	5		19	
2	[คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร]	25		74	
3	[ชื่อองค์กร] + [คำบ่งบอกหลัง]				
4	[ชื่อองค์กร]	1	15	1	
	ร้อยละ	22.14	10.71	67.14	

จากตาราง การเปลี่ยนรูปที่พบมากที่สุดคือ การใช้รูปย่อและการลดรูป คิดเป็นร้อยละ 67.14 และ 22.14 ตามลำดับ จากการศึกษาโครงสร้างและลักษณะของชื่อองค์กรในบทที่ 4 จะพบว่าชื่อองค์กรจำนวนหนึ่งมีขนาดยาว จึงอาจเป็นสาเหตุของการลดรูปหรือใช้รูปย่อให้สั้นลงเพื่อความสะดวกในการกล่าวซ้ำหลายครั้ง ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของชื่อองค์กร มีดังต่อไปนี้

การลด ลักษณะการลดรูปในชื่อองค์กร มีดังนี้

ละคำบ่งบอก เป็นการตัดคำบ่งบอกออกไปเหลือเพียงส่วนของชื่อเฉพาะ

ตัวอย่าง สำนักข่าวรอยเตอร์ -> รอยเตอร์

ละบางส่วนโดยใช้เครื่องหมาย ฯ เป็นการละบางส่วนของชื่อเฉพาะหรือทั้งหมดโดยใช้เครื่องหมายฯ แทนในส่วนที่ละ

ตัวอย่าง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์->

กระทรวง เกษตรฯ

กรม พัฒนาที่ดิน-> กรมฯ

การใช้รูปย่อ ลักษณะการใช้รูปย่อของชื่อองค์กร มีดังนี้

อักษรย่อ (Abbreviation) คือ การเปลี่ยนรูปไปเป็นอักษรย่อทั้งภาษาไทยและอังกฤษ

ตัวอย่าง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม->

ส.ป.ก.

สมาคมไทยบริการท่องเที่ยว-> ทีทีเอเอ

คำย่อ (Acronym)

ตัวอย่าง สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว-> แอตต้า

การเพิ่ม ลักษณะการเปลี่ยนรูปแบบเพิ่มองค์ประกอบของชื่อองค์กรที่พบ ได้แก่ เพิ่มคำบ่งบอก

ตัวอย่าง พานิชย์ -> กระทรวง พานิชย์

เพิ่มส่วนที่ละ

ตัวอย่าง บริษัท ลีอกชเลย์ -> บริษัท ลีอกชเลย์ จีเทค

เทคโนโลยี

การลดและเพิ่มองค์ประกอบของชื่อองค์กรจะมีทั้งการลดคำบ่งบอกและการลดคำบางส่วนภายในชื่อเฉพาะ ซึ่งในการเปลี่ยนรูปแบบคงที่จะพบการลดหรือเพิ่มคำบ่งบอกเป็นส่วนใหญ่

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเพิ่มหรือลดองค์ประกอบในชื่อองค์กรจะคล้ายกับชื่อสถานที่ คือ โดยปกติ ชื่อองค์กรมักจะแสดงคำบ่งบอกของตัวเอง เพราะคำบ่งบอกทำให้ทราบว่า เป็นองค์กรประเภทใด แต่ในบางบริบทคำบ่งบอกจะถูกตัดออกเมื่อชื่อองค์กรปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของคำอื่นหรือขยายคำอื่น ปรากฏการณ์ที่พบการเพิ่มคำบ่งบอกในภายหลังจึงขึ้นอยู่กับว่าชื่อองค์กรปรากฏในบริบทใดก่อน หากปรากฏในตำแหน่งที่ขยายคำอื่นก่อนก็จะพบการเพิ่มคำบ่งบอกในภายหลัง เมื่อมีการปรากฏของชื่อองค์กรชื่อนั้นอีก ดังตัวอย่าง

ด้าน<persName Id="0154-p2"><title>นาย</title>กรณ์ จาติกวณิช</persName> รมว.
 <orgName Id="0154-org10">คลัง</orgName> เปิดเผยว่า ครม.ได้หารือถึง 6 มาตรา 6 เดือน
 ฝ่าวิกฤติเพื่อคน<placeName Id="0154-place1">ไทย</placeName> ซึ่งได้หารือกับนายกรัฐมนตรี
 ในระดับหนึ่งตามหลักการแล้ว..... สำหรับงบประมาณขาดดุลที่ตั้งไว้ 100,000 ล้านบาท กำลัง
 พิจารณาว่าจะเพิ่มเติมได้อีกหรือไม่ เนื่องจาก<orgName Id="0154-org10"><orgInd>กระทรวง
 </orgInd>การคลัง</orgName>สามารถขยายการขาดดุลได้อีก

นอกจากนี้อาจเกี่ยวข้องกับการเน้นในบางบริบท เช่น หากตำแหน่งที่ชื่อองค์กรปรากฏครั้งแรกเป็นส่วนเกริ่นนำในเนื้อหาหรือถูกกล่าวถึงโดยรวม อาจใช้รูปแบบที่มีการลดองค์ประกอบบางส่วน เช่น ลดคำบ่งบอก แต่เมื่อเข้าสู่เนื้อหาแล้วหรือต้องการเน้นในภายหลังจะเพิ่มองค์ประกอบ เช่น เพิ่มคำบ่งบอกที่มีการละไปก่อนหน้านี้ ดังตัวอย่าง

<orgName Id="0131-org2"><orgInd>สำนักงาน</orgInd>นโยบายและแผนพลังงาน
 </orgName> ติดตามการปรับราคาน้ำมันของผู้ค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม.... โดยรัฐบาลไม่มี
 นโยบายไปยังระดับผู้ค้าน้ำมันได้ แต่จะให้ <orgName Id="0131-org3"><abb>ปตท.
 </abb></orgName>และบางจาก นำร่องปรับลดราคาขายปลีกแทน

<persName Id="0131-p3"><title>นาย</title>วิทยา หวังจิตราภิรักษ์</persName> ผู้ช่วย
 กรรมการผู้จัดการใหญ่ <orgName Id="0131-org3"><orgInd>บริษัท</orgInd><abb>ปตท.
 </abb><orgIndB>จำกัด (มหาชน)</orgIndB></orgName> กล่าวว่.....

5.2.2 การเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบไม่คงที่

รูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่ได้แสดงในตารางและที่กล่าวมาทั้งหมดไปในหัวข้อที่แล้ว เป็น
 การเปลี่ยนรูปแบบคงที่ อย่างไรก็ตาม นอกจากการเปลี่ยนรูปแบบคงที่แล้ว ยังพบการเปลี่ยนรูปแบบ
 ไม่แน่นอน โดยเฉพาะในกลุ่มนี้เมื่อมีการเปลี่ยนรูปแบบตั้งต้นแล้ว อาจจะมีการเปลี่ยนรูปแบบอีก
 เมื่อปรากฏในครั้งต่อไป หรืออาจสลับใช้หลายรูปแบบในข้อมูลชุดเดียวกัน รูปแบบการเปลี่ยนแปลงใน
 ลักษณะนี้เรียกว่า การเปลี่ยนรูปแบบไม่คงที่ จำนวนของชื่อเฉพาะในกลุ่มนี้ พบชื่อบุคคล 9 ชุด
 ชื่อสถานที่ 24 ชุด และชื่อองค์กร 30 ชุด

ตัวอย่างข้อมูล

วันที่ 5 ม.ค.

<persName Id="0091-p1"><title>นาย</title>วิเชียร จุ่งรุ่งเรือง</persName> เลขานุการ
 <orgName Id="0091-org1"><orgInd>สำนักงาน</orgInd>นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</orgName>
 (<orgName Id="0091-org1"><abb>สผ.</abb></orgName>)
 <orgName Id="0091-org2"><orgInd>กระทรวง</orgInd>ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

</orgName> เปิดเผยว่า ช่วงปลายเดือน ธ.ค.ที่ผ่านมา <orgName Id="0091-org1"><abb>สผ.</abb></orgName>ได้รับการติดต่อ จากผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับที่พักอาศัยรายหนึ่งว่า ถูกหลอกลวงจากกลุ่มคนที่แอบอ้างว่ารู้จักสนิทสนมกับผู้บริหารใน <orgName Id="0091-org2"><orgInd>กระทรวง</orgInd><orgName> <orgName Id="0091-org1"><abb>สผ.</abb></orgName>ว่า สามารถทำให้รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (อีไอเอ) ของโครงการผ่านความเห็นชอบได้ แต่จะต้องจ่ายเงินใต้โต๊ะให้ผู้เกี่ยวข้องก่อน โดยผู้ประกอบการรายนี้ได้หลงเชื่อและยอมจ่ายเงินให้กับแก๊งนี้ไปแล้ว เป็นเงินสูงถึง 7 หลัก แต่ปรากฏว่าอีไอเอของโครงการที่อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของ <orgName Id="0091-org3"><orgInd>คณะกรรมการ</orgInd><orgName> <orgName Id="0091-org3"><abb>คชก.</abb></orgName> มากกว่า 1 ปี ก็ยังไม่ได้รับความเห็นชอบ จึงติดต่อมาที่ <orgName Id="0091-org1"><abb>สผ.</abb></orgName> เพื่อหารือ ทำให้ทราบว่าถูกแก๊งต้มตุ๋นหลอกเงินไปแล้ว ขณะนี้เจ้าของโครงการก็ได้เข้าแจ้งความแล้ว เบื้องต้นจากการติดตามของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบทราบว่าผู้ที่แอบอ้างไม่เกี่ยวข้องกับคนใน <orgName Id="0091-org2"><abb>ทส.</abb></orgName> และคนของ <orgName Id="0091-org1"><abb>สผ.</abb></orgName> แน่แน่นอน

จากข้อมูลตัวอย่าง พบชุดของชื่อองค์กร ที่ประกอบด้วย **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรฯ และ ทส.** ชื่อองค์กรในชุดนี้ปรากฏทั้งหมด 3 ครั้ง และมีรูปแบบต่างกันทุกครั้ง ลักษณะเช่นนี้จึงจัดเป็นการเปลี่ยนรูปแบบไม่คงที่

ในกลุ่มของการเปลี่ยนรูปแบบไม่คงที่ การเปลี่ยนรูปที่พบมีรูปแบบเช่นเดียวกับกลุ่มของการเปลี่ยนรูปแบบคงที่ ได้แก่ การลด การเพิ่ม และการใช้รูปย่อ ซึ่งในกลุ่มของการเปลี่ยนรูปแบบคงที่เมื่อเปลี่ยนแล้วจะใช้รูปเดิมไปตลอด แต่ในกลุ่มของการเปลี่ยนรูปแบบไม่คงที่ อาจเกิดจากความแตกต่างของบริบทที่ชื่อเฉพาะปรากฏอยู่ ที่เป็นสาเหตุให้รูปมีการเปลี่ยนแปลงไปมา ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทที่ชื่อเฉพาะปรากฏอยู่ และได้พบข้อสังเกตบางประการของการเปลี่ยนรูปแบบไม่คงที่ดังต่อไปนี้

การกล่าวซ้ำเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่ ทำให้ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนรูปไปแล้ว กลับมาใช้รูปตั้งต้นอีกเพื่อเริ่มประเด็นใหม่ หรือต้องการย้ำชื่อเฉพาะอีกครั้งให้ชัดเจน ดังตัวอย่าง จะพบชื่อ **กรมส่งเสริมสหกรณ์** เป็นรูปแบบตั้งต้น ในการปรากฏครั้งต่อมาได้เปลี่ยนรูปด้วยการลดเป็น **กรมฯ** แต่เมื่อกล่าวซ้ำอีกครั้งในย่อหน้าใหม่ก็กลับมาใช้รูปตั้งต้นอีกครั้ง ต่อจากนั้นจึงกลับไปใช้รูปแบบลดอีก

<persName Id="006-p1"><title><abb>น.ส.</abb></title>สุพัชรา ธนเสนีวัฒน์</persName> อธิบดี<orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd><orgName> <orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd></orgName> เปิดเผยว่า ตามที่<orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd></orgName> ได้จัดทำโครงการส่งเสริมตลาดสินค้าให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการนำ

ผลผลิตของสหกรณ์ไปจัดแสดงในลักษณะ Road Show และร่วมเจรจาการค้ากับบริษัทนำเข้าของประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการทดสอบตลาด และประชาสัมพันธ์สินค้าของสหกรณ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย พบว่า สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สามารถจำหน่ายสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศ

อธิบดี<orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd>ส่งเสริมสหกรณ์</orgName> กล่าวเพิ่มเติมว่า อย่างไรก็ตามสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในด้านประชาสัมพันธ์สินค้า รวมถึงเรื่องของการขนส่ง การบรรจุภัณฑ์ที่หีบห่อ และการคำนวณต้นทุนราคาขาย ทำให้ไม่สามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายได้ด้วยตนเอง จึงต้องผ่านตัวแทนจำหน่ายที่มีประสบการณ์เรื่องการค้าส่งออกสินค้า ซึ่ง<orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd>ฯ</orgName> เห็นว่า จะต้องเร่งพัฒนาความรู้ในเรื่องการขนส่ง.....

นอกจากนี้ เป้าหมายที่ต้องการเน้น อาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการเปลี่ยนรูปไม่คงที่ กล่าวคือ ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนรูปมาแล้ว แต่เมื่ออยู่ในบริบทสำคัญ โดยที่ชื่อเฉพาะนั้นเป็นศูนย์กลางในประเด็นสำคัญ หรือเป็นส่วนประกอบในใจความสำคัญ จะถูกเน้นด้วยการกลับมาใช้รูปตั้งต้นอีก ดังตัวอย่าง จะพบว่า ชื่อเฉพาะ นาย ไชยา สะสมทรัพย์ เปลี่ยนแปลงโดยการลดรูปเมื่อปรากฏในครั้งต่อๆมา และในย่อหน้าสุดท้ายได้กลับมาใช้รูปตั้งต้นอีก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเนื้อความต้องการเน้นถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธาน ชื่อเฉพาะ นาย ไชยา สะสมทรัพย์ จึงเป็นเป้าหมายในการเน้น และถูกเน้นด้วยการใช้รูปตั้งต้น เนื่องจากเป็นรูปที่มีส่วนประกอบครบสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

<persName Id="0120-p1"><title>นาย</title>ไชยา สะสมทรัพย์</persName>
รัฐมนตรีว่าการ<orgName Id="0120-org1"><orgInd>กระทรวง</orgInd>พาณิชย์</orgName>
เปิดเผยว่า ในการประชุม<orgName Id="0120-org2"><orgInd>คณะกรรมการ</orgInd>นโยบาย
ข้าวแห่งชาติ</orgName>(<orgName Id="0120-org2"><abb>กชช.</abb></orgName>) ที่คาด
ว่าจะเป็นสัปดาห์หน้า จะเสนอแนวคิดระบายข้าวสารตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี 2551/52

<persName Id="0120-p1"><title>นาย</title>ไชยา</persName>กล่าวถึงความ
คืบหน้าการเปิดประมูลข้าวจำนวน 3.1 ล้านตัน ว่า แบ่งเป็นข้าวเก่าปี 2547-2549 จำนวน 2.1 ล้านตัน
อยู่ระหว่างการต่อรองเพิ่มราคากับผู้เสนอราคา ส่วนข้าวนาปรัง ฤดูการผลิต 2550/51 จำนวน 1 ล้าน
ตันนั้นจำเป็นต้องยกเลิกการประมูล เนื่องจากราคาที่เสนอมาต่ำมาก.....

<persName Id="0120-p1"><title>นาย</title>ไชยา</persName>กล่าวถึงข้อซักถาม
ที่ว่า การเร่งระบายข้าวในสต็อกจะกระทบต่อราคาข้าวในประเทศและการส่งออกต่ำลงนั้น ก็คงต้อง
ดูเรื่องการส่งออกไม่ให้นานนัก อาจขอความร่วมมือกับผู้ส่งออก.....

<persName Id="0120-p3"><title>นาย</title>ยรรยง พวงราช</persName> อธิบดี<orgName
Id="0120-org5"><orgInd>กรม</orgInd>การค้าภายใน</orgName> กล่าวว่า ที่ประชุม
คณะกรรมการรับจำนำข้าวนาปี ฤดูกาล 2551/52 มี<persName Id="0120-p1"><title>นาย

</title>**ไชยา สะสมทรัพย์**</persName> เป็นประธาน ได้พิจารณาการเพิ่มราคารับจำนำ หลังกลุ่มเกษตรกรร้องเรียน.....

ชื่อเฉพาะ ไทย ที่ปรากฏในสองครั้งแรกอยู่ในรูปลดคำบ่งบอกเพราะเป็นการกล่าวถึงรวมกับชื่อประเทศอื่นๆ แต่เมื่อปรากฏอีกครั้งโดยเป็นการกล่าวถึงโดยเฉพาะแยกออกมาจากประเทศอื่นๆ จึงเพิ่มคำบ่งบอก ประเทศ เพื่อเน้นเป้าหมายไปที่ประเทศไทย

โครงการดังกล่าวเป็นการประเมินผลนักเรียนระดับชั้น ม.2 วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ในระหว่างปี 2547-2551 โดยมีประเทศเข้าร่วมการประเมิน 59 ประเทศ และ 8 รัฐ จากผลการวิจัยพบว่า วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 5 ประเทศ ได้แก่ <placeName Id="0137-place1">จีน</placeName>- <placeName Id="0137-place2">ไทเป</placeName><placeName Id="0137-place6">ญี่ปุ่น</placeName> ส่วน<placeName Id="0137-place7">**ไทย**</placeName>อยู่ในอันดับที่ 29 ได้ 441 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ สำหรับวิชาวิทยาศาสตร์ ประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 5 ประเทศ ได้แก่ <placeName Id="0137-place4">สิงคโปร์</placeName> <placeName Id="0137-place1">จีน</placeName> และ<placeName Id="0137-place8">อังกฤษ</placeName> ส่วน<placeName Id="0137-place7">**ไทย**</placeName>อยู่ในอันดับที่ 21 ได้ 471 คะแนน โดยคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

<persName Id="0137-p1"><title><abb>ดร.</abb></title>ปรีชาญ</persName> กล่าวอีกว่า สำหรับ<placeName Id="0137-place7"><placeInd>**ประเทศ**</placeInd>**ไทย**</placeName> เมื่อแยกตามสังกัดพบว่า....

ผู้วิจัยพบว่าการใช้รูปแบบลดรูปและอักษรย่อก็มักมีการเปลี่ยนไปมาเช่นกัน เช่น รูปแบบตั้งต้น**สมาคม ไทยบริการท่องเที่ยว** มีการเปลี่ยนรูปไปในสองลักษณะ คือ เปลี่ยนแบบลดรูปคือ **สมาคมฯ** และรูปย่อคือ **ทีทีเอเอ** และมีการใช้รูปที่เปลี่ยนนี้สลับกันทั้งสองแบบ

การเปลี่ยนรูปแบบไม่คงที่ของชื่อบุคคล สถานที่และองค์กร มีรูปการเปลี่ยนแปลงอยู่ในลักษณะการลดองค์ประกอบ การเพิ่มองค์ประกอบ และการใช้รูปย่อ เพียงแต่มีการเปลี่ยนรูปไปมาต่างจากแบบคงที่ ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเปลี่ยนรูปแบบไม่คงที่ที่กล่าวมาอาจไม่สามารถใช้อธิบายข้อมูลทั้งหมดได้ ส่วนหนึ่งเพราะข้อมูลที่ใช้มาจากข่าว ซึ่งเป็นรูปแบบการเขียนที่ไม่เป็นทางการนัก จึงขึ้นอยู่กับวิธีการของผู้เขียน ที่จะเลือกใช้รูปใดก็ได้ที่เป็นที่รู้จัก หรือจะเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบใดเพื่อความชัดเจนในการสื่อความหมาย

5.3 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่องสามารถสรุปผลการศึกษาได้ 2 ส่วนคือ ลักษณะการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง และ การเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง

ในประเด็นแรก คือ ลักษณะการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง พบว่าลักษณะการเปลี่ยนของชื่อเฉพาะแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- (1) ชื่อเฉพาะที่ไม่มีการเปลี่ยนรูปในบริบทต่อเนื่อง
- (2) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนรูปในบริบทต่อเนื่องแบบคงที่
- (3) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนรูปในบริบทต่อเนื่องแบบไม่คงที่

จำนวนผลสรุป แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5-4 แสดงข้อมูลการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะ

กลุ่ม	ลักษณะการเปลี่ยนรูป	บุคคล	สถานที่	องค์กร	รวม	ร้อยละ
1	ไม่เปลี่ยนรูป	28	72	79	179	34.22
2	เปลี่ยนรูปคงที่	120	21	140	281	53.73
3	เปลี่ยนรูปไม่คงที่	9	24	30	63	12.05
รวม					523	

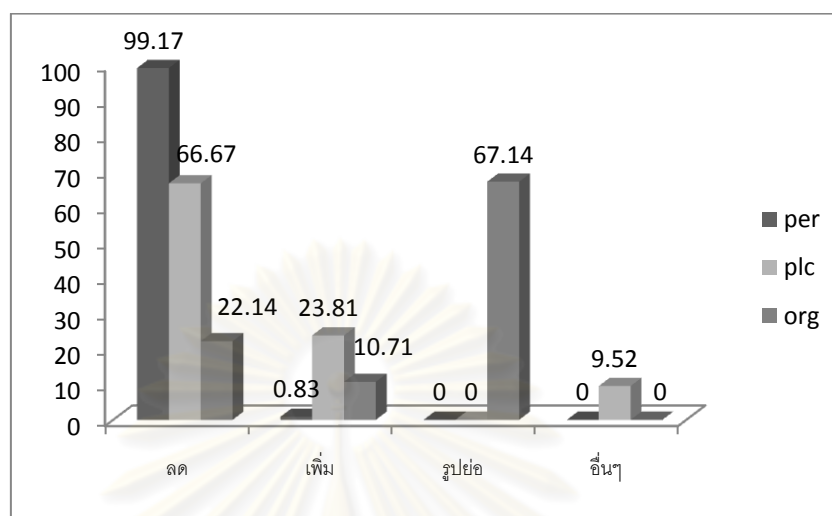
จากตาราง อธิบายลักษณะการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่องเป็นจำนวนต่อไปนี้

1. ไม่มีการเปลี่ยนรูป มีจำนวนทั้งหมด 179 ชุด แบ่งเป็นได้แก่ ชื่อบุคคล จำนวน 28 ชุด ชื่อสถานที่ จำนวน 72 ชุด และชื่อองค์กร จำนวน 79 ชุด
2. มีการเปลี่ยนรูปแบบคงที่ มีจำนวนทั้งหมด 281 ชุด แบ่งเป็น ชื่อบุคคล 120 ชุด ชื่อสถานที่ 21 ชุด และชื่อองค์กร 140 ชุด
3. มีการเปลี่ยนรูปไม่คงที่ มีจำนวนทั้งหมด 63 ชุด แบ่งเป็น ชื่อบุคคล 9 ชุด ชื่อสถานที่ 24 ชุด และชื่อองค์กร 30 ชุด

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะทั้ง 3 กลุ่มแล้ว พบว่า ชื่อเฉพาะมักจะมีการเปลี่ยนรูปไปจากรูปแบบดั้งเดิม และลักษณะการเปลี่ยนรูปส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนรูปคงที่

ผลการศึกษาในประเด็นต่อมา คือ การเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะ โดยในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยใช้ผลการศึกษากการเปลี่ยนรูปจากชื่อเฉพาะในกลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มที่มีลักษณะการการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะคงที่ เนื่องจากมีจำนวนมากที่สุด และการเปลี่ยนรูปในกลุ่มนี้เป็นการเปลี่ยนรูปที่มีรูปแบบ

ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะโดยรวม จำนวนผลสรุป แสดงดังตารางต่อไปนี้

รูปที่ 5-1 แผนภูมิแสดงสัดส่วนการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะ

จากแผนภูมิ ชี้ให้เห็นว่าโดยส่วนใหญ่ ชื่อเฉพาะมีการเปลี่ยนรูปด้วยการลดองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาคือการใช้รูปย่อซึ่งพบในชื่อองค์กรเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะส่วนใหญ่เป็นการทำให้มีรูปสั้นลง โดยเฉพาะชื่อบุคคลและชื่อองค์กร ซึ่งการลดรูปของชื่อบุคคลถือเป็นปกติของภาษาไทยในการกล่าวถึงชื่อบุคคลซ้ำๆ เพราะมักจะไม่ว่ากล่าวถึงชื่อบุคคลเต็มรูปแบบทั้งชื่อและนามสกุลตลอดเวลา ส่วนชื่อองค์กรส่วนหนึ่งเป็นชื่อที่ประกอบด้วยจำนวนคำมากและมีขนาดยาว การลดรูปหรือใช้รูปย่อทำให้ชื่อองค์กรสั้นลงและสะดวกในการกล่าวซ้ำ

ในจำนวนชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภท พบว่า ด้านการเปลี่ยนรูป ชื่อสถานที่ที่มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 21 ชุด เหตุที่ไม่ค่อยพบชื่อสถานที่เปลี่ยนรูป อาจสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์โครงสร้างในบทที่แล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชื่อสถานที่มักเป็นชื่อสั้นๆ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนรูปหรือลดรูปลงไปอีก การเปลี่ยนรูปของชื่อสถานที่ส่วนใหญ่เป็นการลดหรือเพิ่มองค์ประกอบในส่วนคำบ่งบอก เห็นได้จากการศึกษาที่พบว่า ในชื่อสถานที่ มีการลดเนื้อความและการใช้อักษรย่อในชื่อเฉพาะเพียง 2 ชื่อ คือ กรุงเทพมหานคร (กทม. กรุงเทพฯ) และ สหรัฐอเมริกา (สหรัฐฯ) เท่านั้น

ข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าชื่อเฉพาะที่ปรากฏในบริบทต่อเนื่องจะใช้วิธีการตัดคำบ่งบอกหน้าชื่อ และในกรณีชื่อเฉพาะประกอบด้วยคำหลายคำ จะปรากฏเพียงคำแรกของชื่อ เมื่ออ้างอิงจากข้อสรุปที่พบว่า การเปลี่ยนรูปที่พบมากที่สุด คือ การลดองค์ประกอบ ก็ถือว่ามีสมมติฐานนี้ถูกต้องส่วนหนึ่ง เพราะการตัดคำบ่งบอกเป็นลักษณะหนึ่งของการเปลี่ยนรูปด้วยการลดองค์ประกอบ การ

ละใจความบางส่วนในชื่อเฉพาะ หรือการใช้เครื่องหมายฯ แทนส่วนที่ถูกละไปในชื่อเฉพาะก็เป็นลักษณะหนึ่งของการลดรูปด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ชื่อเฉพาะยังมีการเปลี่ยนรูปแบบอื่นอีก เช่น ในชื่อองค์กรจะพบการใช้รูปย่อมากกว่าการลดองค์ประกอบ ชื่อสถานที่มักไม่ใช้การลดจำนวนคำเพราะเป็นชื่อที่สั้นอยู่แล้ว แต่จะเป็นการลดในส่วนของคำบ่งบอกมากกว่า ในขณะที่ชื่อบุคคล ใช้การลดด้วยการละส่วนนามสกุลมากกว่าละคำบ่งบอก นอกจากนี้ยังพบการเปลี่ยนรูปแบบเพิ่มองค์ประกอบจำนวนหนึ่งอีกด้วย ดังนั้นสมมติฐานที่ตั้งไว้จึงถูกต้องเพียงส่วนเดียว แต่ไม่ครอบคลุมรูปแบบทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

การวิเคราะห์ข้อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทและบริบทบ่งชี้ข้อเฉพาะ แบบอ้างข้ามประเภท

ในบทนี้จะกล่าวถึงการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนหลักสองขั้นตอน คือ 6.1 การวิเคราะห์ข้อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท โดยหาลักษณะของการใช้ข้อเฉพาะในการอ้างข้ามประเภท และ 6.2 การวิเคราะห์หาบริบทบ่งชี้ข้อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท เป็นการหาบริบทที่จะช่วยในการบ่งชี้ข้อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทในข้อมูล และในหัวข้อสุดท้ายจะเป็นการสรุปสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท

6.1 การวิเคราะห์และลักษณะของข้อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท

การอ้างถึงข้อเฉพาะนอกจากจะอ้างถึงในความหมายปกติแล้ว บางครั้งข้อเฉพาะชื่อเดียวกันในบริบทเดียวกันอาจมีการอ้างถึงได้ 2 แบบ คือ การอ้างในความหมายปกติ และการอ้างข้ามประเภท จากตัวอย่างข้อความด้านล่าง ข้อเฉพาะ ออสเตรเลีย ถูกใช้อ้างถึงในความหมายที่แตกต่างกันในการอ้างถึงแต่ละครั้ง เช่น ออสเตรเลีย โดยปกติจะใช้เพื่ออ้างถึงสถานที่หมายถึงประเทศแห่งหนึ่ง แต่ในข้อความ “ออสเตรเลียออกกว้างวิเคราะห์ความเสี่ยงนำเข้ากัญ...” เป็นการอ้างถึงประเทศออสเตรเลียที่ไม่ใช่สถานที่ แต่หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานของออสเตรเลียที่สามารถกระทำการ “ออกกว้างวิเคราะห์ความเสี่ยง” ได้ การอ้างถึงในลักษณะเช่นนี้ คือ การอ้างข้ามประเภท

ตัวอย่าง

```
<persName Id="0010-p1"><title>นาย</title>สมศักดิ์ ปริตนายนันท์</persName>  
รวม.<orgName Id="0010-org1">เกษตรและสหกรณ์</orgName> เผยว่า จากกรณีที่  
<placeName ref="org" Id="0010-place1">ออสเตรเลีย</placeName>ออกกว้างวิเคราะห์ความ  
เสี่ยงการนำเข้ากัญและผลิตภัณฑ์กัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้ากัญและผลิตภัณฑ์จาก  
<placeName Id="0010-place2">ไทย</placeName>ไปยัง<placeName Id="0010-place1">  
ออสเตรเลีย</placeName> เบื้องต้น<orgName Id="0010-org1"><orgInd>กระทรวง  
</orgInd>เกษตรฯ</orgName> จึงส่งเจ้าหน้าที่เข้าเจรจาจนจนทำให้<placeName ref="org"  
Id="0010-place1">ออสเตรเลีย</placeName>ยอมรับข้อเสนอของ<placeName ref="org"  
Id="0010-place2">ไทย</placeName> ทำให้<placeName ref="org" Id="0010-place2">
```

ไทยสามารถส่งออกกุ้งสุกและกุ้งแปรรูปได้อย่างเต็ม ขณะที่กุ้งดิบอยู่ระหว่างการ
 จัดทำความเท่าเทียมกัน ด้านห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์สำหรับการตรวจรับรองก่อนส่งออก

การอ้างข้ามประเภทเป็นความสัมพันธ์ทางความหมายแบบ Metonymy คือ การใช้สิ่งหนึ่ง
 อ้างถึงสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกัน เช่น

The Times hasn't arrived at the press conference yet.

(The Times = the reporter from the Times)

Metonymy ไม่เพียงแต่เป็นกลวิธีการใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งเท่านั้น แต่ยังช่วยเน้น
 ความสำคัญของความหมายในสิ่งที่อ้างถึง เช่น เมื่อเราพูดว่า The Times hasn't arrived at the
 press conference yet. ย่อมจะต่างจาก Steve Robert has not yet arrived for the press
 conference. เพราะเราไม่ได้ใช้ The Times เพียงเพื่ออ้างถึงนักข่าวบางคน แต่ใช้เพราะต้องการ
 เน้นความสำคัญของสำนักข่าวที่นักข่าวเป็นตัวแทนอยู่ (Lakoff, 1980)

Panther and Thornburg (2003) อธิบาย Metonymy ว่าเป็นความสัมพันธ์แบบแทนที่
 แสดงรูปแบบด้วย x for y โดย x ใช้แทนข้อมูลต้นทาง ส่วน y ใช้แทนเป้าหมาย โดยความหมาย
 ของ y จะเป็นความหมายหลัก ส่วนความหมายของ x ซึ่งเป็นข้อมูลต้นทางจะเป็นความหมาย
 เบื้องหลัง ความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลต้นทางกับเป้าหมายจะชัดเจนหรือไม่ขึ้นอยู่กับระยะห่าง
 ของมโนทัศน์ระหว่างข้อมูลต้นทางกับเป้าหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับ Metonymy สอดคล้องกับการอ้างข้ามประเภทของชื่อเฉพาะ เพราะการ
 อ้างข้ามประเภทของชื่อเฉพาะเป็นการใช้ชื่อเพื่ออ้างถึงสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ความหมายหลักของตัวเอง
 Phanarangsarn et al. (2006) กล่าวถึงการอ้างข้ามประเภทในชื่อเฉพาะว่า ชื่อองค์กรไม่ได้
 หมายถึงเพียงรูปแบบของความเป็นองค์กรเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งก่อสร้างทางกายภาพหรือสถานที่
 ขององค์กรด้วย เช่น พิพิธภัณฑสถานจัดว่าเป็นองค์กรโดยความหมายหลัก แต่ก็ยังหมายถึงอาคารหรือ
 ส่วนจัดแสดงได้ด้วย ในกรณีนี้ชื่อพิพิธภัณฑสถานจะถูกกำกับให้เป็นสถานที่ หรืออีกกรณีหนึ่ง คือ เมื่อ
 ชื่อของสถานที่หรืออาคารที่โดยปกติควรจะเป็นสถานที่นั้น ใช้อ้างถึงหน่วยงานหรือองค์กรที่
 ปฏิบัติงานอยู่ข้างใน เช่น โซล เสนอตัวเป็นเจ้าของภาพจัดกีฬา ชื่อ โซล จะถูกกำกับเป็นองค์กรเพราะ
 หมายถึงหน่วยงานที่ทำงานให้กับกรุงโซล ในกรณีเช่นนี้ การกำกับข้อมูลจะพิจารณาจากหน้าที่
 ของชื่อเฉพาะที่มีต่อประโยคนั้น

กล่าวโดยสรุป การอ้างข้ามประเภทมี 2 แบบ คือ

(1) ชื่อสถานที่อ้างข้ามประเภทเป็นองค์กร คือ ชื่อสถานที่ แต่ความหมายที่อ้างถึง
 หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรที่ปฏิบัติการอยู่ในสถานที่นั้น

(2) ชื่อองค์กรที่อ้างข้ามประเภทเป็นสถานที่ คือ ชื่อองค์กรแต่ความหมายที่อ้างถึงหมายถึง สถานที่ที่องค์กรนั้นตั้งอยู่

ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรสามารถใช้อ้างข้ามกันได้ เพราะองค์กรและสถานที่ต่างก็มีคุณสมบัติของกันและกันเป็นส่วนประกอบอยู่ กล่าวคือ องค์กรจะต้องมีสถานที่หรือทำเลที่ตั้งขององค์กรนั้น และสถานที่ก็มีองค์กรที่ดูแลดำเนินงานอยู่เช่นกัน ในขณะที่ชื่อบุคคล ไม่พบการอ้างข้ามประเภท ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชื่อบุคคลอ้างถึงองค์กร หรือการใช้ชื่อบุคคลอ้างถึงสถานที่ ซึ่งเหตุที่ไม่พบการใช้ชื่อบุคคลอ้างข้ามประเภทอาจเป็นเพราะ ชื่อบุคคลไม่มีคุณสมบัติส่วนใดที่จะเชื่อมโยงกับสถานที่หรือองค์กรได้ ชื่อองค์กรและชื่อสถานที่แบบอ้างข้ามประเภทที่พบในคลังข้อมูล มีลักษณะดังนี้

6.1.1 ชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่

โดยปกติชื่อที่อ้างถึงองค์กรจะหมายถึง กลุ่ม หน่วยงาน ฯลฯ ที่มีการดำเนินงานหรือสามารถทำกิจกรรมหรือนิติกรรมต่างๆ ได้ แต่เมื่อชื่อองค์กรถูกใช้อ้างถึงสถานที่ ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมจะลดลงไป แต่จะหมายถึงสิ่งก่อสร้างหรือสถานที่ที่องค์กรนั้นตั้งอยู่เป็นหลัก รูปแบบของชื่อองค์กรที่ถูกใช้อ้างข้ามประเภทจะไม่มีเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิม การพิจารณาชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่จึงต้องพิจารณาจากบริบทรอบข้าง ชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่จะแตกต่างจากชื่อองค์กรปกติ โดยมีข้อสังเกต คือ

- (1) ชื่อองค์กรเป็นจุดหรือบริเวณที่เกิดเหตุหรือเกิดกิจกรรมใดๆ ดังตัวอย่าง
 - สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งระบบ **ที่โรงแรมสวนดุสิตเพลส**
 - บ่ายวันเดียวกัน ผู้สื่อข่าวรายงานว่าเกิดเหตุคนร้ายใช้อาวุธสงครามดักข่มขู่ยิงทหารหน่วยพัฒนาที่ 506 ขณะเดินทางกลับจากพื้นที่บ้านชาโก ต.บ้านแห บริเวณหน้าโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามศานติศาสตร์ก่อนมีการเปิดฉากยิงตอบโต้กันแต่โชคดีไม่มีผู้ใดเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ
- (2) ชื่อองค์กรเป็นที่หมาย หรือจุดหมายปลายทางในการเดินทางหรือกระทำการใดๆ ดังตัวอย่าง
 - เมื่อวันที่ 26 ธ.ค. คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รมว.วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) **เดินทางเข้ากระทรวงวิทยาศาสตร์**เป็นวันแรก โดยมี น.ส. สุจินดา โชติพานิช ปลัด วท. พร้อมด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ กระทรวงให้การต้อนรับ

- ผู้บาดเจ็บอีก 1 รายคือ นายนิอต นาม(สมมุติ) อายุ 16 ปี นอนร้องขอความช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่จึงนำตัวส่งโรงพยาบาล ปทุมธานี 1

ตารางต่อไปนี้จะแสดงตัวอย่างของชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ ที่พบในคลังข้อมูล

ตาราง 6-1 แสดงตัวอย่างชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

ลำดับ	ชื่อองค์กรอ้างอิงถึงสถานที่	ลำดับ	ชื่อองค์กรอ้างอิงถึงสถานที่	ลำดับ	ชื่อองค์กรอ้างอิงถึงสถานที่
1	กระทรวงการคลัง	9	รพ.อรัญประเทศ	17	วัดแหลมทอง
2	กระทรวงพาณิชย์	10	รร.เซนต์โยเซฟคอนเวนต์	18	เทสโก้ โลตัส
3	กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	11	ราชพัสดุ	19	ธนาคารกสิกรไทย
4	กระทรวงศึกษาธิการ	12	โรงพยาบาลปทุมธานี 1	20	ศาลอาญากรุงเทพใต้
5	เทศบาลกันทรลักษ์	13	โรงเรียนจิตรลดา	21	สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์
6	เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี	14	โรงเรียนเจริญวิทยานุสรณ์	22	สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
7	รพ.บ้านบึง	15	โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์	23	สยามพารากอน
8	รพ.บ้านหมอ	16	โรงแรมดุสิต	24	สำนักงาน อสค.

ชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ที่พบในการศึกษาคั้งนี้ พบทั้งหมด 60 ชื่อ จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ที่มีความหลากหลาย ชื่อองค์กรต่างๆ สามารถนำมาใช้อ้างข้ามเป็นสถานที่ได้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าองค์กรทุกประเภทจะต้องมีที่ตั้งในการดำเนินงาน องค์กรจึงเชื่อมโยงถึงสถานที่ได้ ซึ่งจากข้อมูลที่พบทำให้ผู้วิจัยคาดว่าชื่อองค์กรทุกประเภทน่าจะใช้อ้างถึงสถานที่ได้

ข้อสังเกต

ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะการใช้ชื่อองค์กรอ้างอิงถึงบุคคล ในรูปแบบ ตำแหน่งงาน+ชื่อองค์กร ดังตัวอย่าง

ดร.</abb></title>จิวรรณ แยมประยูร</persName> รองอธิบดี</orgName Id="0020-org1"></orgInd>กรม</orgInd>ประมง</orgName> เผยว่า คณะเจ้าหน้าที่</orgName Id="0020-org1"></orgInd>กรม</orgInd>ประมง</orgName> ได้เดินทางไป</orgName Id="0020-org1"></orgInd>ยัง</placeName Id="0020-place1"></placeInd>ประเทศ</placeInd>แคนาดา</placeName> เพื่อประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน.....รองอธิบดี</orgName Id="0020-org1"></orgInd>กรม</orgInd>ประมง</orgName> เผยอีกว่า</orgName Id="0020-org1"></orgInd>CFIA ยังได้แจ้งเตือนว่าตั้งแต่เดือน พ.ย.51 จะเริ่มสุ่มตรวจสารเคมีและสารปฏิชีวนะต้องห้าม</orgName Id="0020-org1"></orgInd>ในผลิตภัณฑ์ สัตว์น้ำนำเข้าเพิ่มเติม

จากตัวอย่าง ร่องอธิบดี กรมประมง ประกอบด้วย ตำแหน่งงาน+ชื่อองค์กร รูปแบบส่วนนี้ ถูกใช้อ้างถึงบุคคล คือ ดร.จิราวรรณ แยมประยูร

การใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงบุคคลแตกต่างจากการอ้างข้ามประเภทแบบอื่น เพราะไม่สามารถใช้ชื่อองค์กรในรูปแบบเดิมอ้างถึงได้โดยเหมือนการใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ เป็นการอ้างข้ามประเภทที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ กล่าวคือ ใช้เพียงชื่อองค์กรคำเดียวในการอ้างถึงบุคคลไม่ได้ จากตัวอย่างที่พบในคลังข้อมูลจะต้องปรากฏส่วนของ ตำแหน่งงาน (เช่น ร่องอธิบดี ผู้อำนวยการ ฯลฯ) เกิดร่วมกับชื่อองค์กรเสมอ จึงจะอ้างถึงบุคคลได้ ถ้าตัดส่วนประกอบที่เป็นตำแหน่งงานออกเหลือเพียงชื่อองค์กร จะไม่เป็นการอ้างถึงบุคคลอีกต่อไป ดังตัวอย่าง ถ้าตัดส่วนของตำแหน่งงาน คือ ร่องอธิบดี ออก เหลือเพียงชื่อองค์กร คือ กรมประมง จะกลายเป็นการอ้างถึงองค์กรไม่ใช่ตัวบุคคลอีก

การใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงบุคคลด้วยรูปแบบดังกล่าว มีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถใช้อ้างถึงได้ทันที เหมือนการอ้างข้ามประเภทแบบองค์กรกับสถานที่ เพราะจะต้องมีการกล่าวถึงบุคคลที่จะอ้างถึงก่อนคือ ต้องอ้างถึงชื่อบุคคล ตำแหน่งงานและสังกัดองค์กร จึงจะใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงในภายหลังได้ มิเช่นนั้นจะไม่ทราบว่าชื่อองค์กรกำลังอ้างถึงใคร อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่พบใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงบุคคลมีน้อยมาก ส่วนใหญ่เมื่อต้องการอ้างถึงบุคคลก็มักจะใช้ชื่อคนไปเลยมากกว่า การใช้ชื่อองค์กรเพื่ออ้างถึงบุคคลในลักษณะเช่นนี้เป็นข้อสังเกตหนึ่งของการอ้างข้ามประเภท

6.1.2 ชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร

ชื่อที่อ้างถึงสถานที่ จะหมายถึงสิ่งที่เป็นหลักแหล่งไม่เคลื่อนย้าย และมีความหมายทางกายภาพเป็นหลัก แต่เมื่อชื่อสถานที่ถูกใช้อ้างเป็นองค์กร ความหมายด้านกายภาพหรือที่ตั้งจะลดลงไป ชื่อสถานที่จะถูกนำมาใช้แทนการดำเนินกิจกรรมขององค์กรในนามของสถานที่นั้น ชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากชื่อสถานที่ปกติ คำบริบทรอบข้างของชื่อสถานที่เป็นส่วนสำคัญที่ใช้พิจารณาชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร

ชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ชื่อสถานที่นั้นสามารถกระทำกรต่าง ๆ ได้เหมือนมนุษย์หรือองค์กร

- จากกรณีที่ ออสเตรเลียออกร่างวิเคราะห์ความเสี่ยง การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ เบื้องต้นกระทรวงเกษตรฯ จึงส่งเจ้าหน้าที่เข้าเจรจาจนจนทำให้ ออสเตรเลียยอมรับข้อเสนอ

- ไทยสามารถส่งออกกุ้งสุกและกุ้งแปรรูปได้อย่างเดิม ขณะที่กุ้งดิบอยู่ระหว่างการจัดทำความเท่าเทียมกัน ด้านห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์สำหรับการตรวจรับรองก่อนส่งออก

(2) มีคำที่มีความหมายโยงไปถึงองค์กรช่วยระบุว่าชื่อสถานที่กำลังทำหน้าที่เป็นองค์กร

- ขณะนี้นักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ศธ. สังกัดททท และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างก็ได้ปรับเพิ่มในส่วนค่าใช้จ่ายพื้นฐานสำหรับนักเรียนในระดับ ม.ต้น
- พ.ต.ท.ไพรัช นิติธรรมจรรยา สารวัตรเวร สภ.ต.ปากคลองรังสิต จ.ปทุมธานี รับแจ้งเหตุรถชนกันเกิดเพลิงลุกไหม้บนถนนนางพัฒนา

ตารางต่อไปนี้ แสดงตัวอย่างชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรที่พบในคลังข้อมูล

ตารางที่ 6-2 แสดงตัวอย่างชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร

ลำดับ	ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กร	ลำดับ	ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กร	ลำดับ	ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กร
1	กรุงเทพฯ	9	สน.ลาดพร้าว	17	สภ.หาดใหญ่
2	จีน	10	สน.วังทองกลาง	18	ภ.จว.ลพบุรี
3	ญี่ปุ่น	11	สน.สามเสน	19	สภ.อินทร์บุรี
4	ด่านตรวจคนเข้าเมือง พัทธยา	12	สน.หลักสอง	20	สิงคโปร์
5	ไต้หวัน	13	สภ.แก่งคอย	21	ออสเตรเลีย
6	ไทย	14	สภ.คลองลึก	22	อิรัก
7	สน.ธรรมศาลา	15	สภ.อ.ย่านตาขาว	23	พิจิตร
8	สน.บางเขน	16	สภ.อ.หาดใหญ่	24	สหรัฐฯ

จากข้อมูลพบชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรทั้งหมด 134 ชื่อ จากการสังเกตข้อมูล พบว่ามีชื่อสถานที่เพียงไม่กี่ประเภทที่พบการใช้อ้างข้ามประเภท ชื่อที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่

(1) ชื่อประเทศ มักใช้อ้างแทนหน่วยงานที่ดำเนินการ หรือตัดสินใจในกิจกรรมที่เกิดในประเทศนั้น

(2) ชื่อทางภูมิศาสตร์อื่นๆ เช่น ชื่อเขต อำเภอ จังหวัด ใช้อ้างแทนหน่วยงานที่ทำงานประจำในพื้นที่

ผู้วิจัยคาดว่า ชื่อสถานที่ที่นำมาใช้อ้างถึงองค์กรได้ จะต้องเป็นสถานที่ ที่มีหน่วยงานที่ดำเนินการในนามสถานที่นั้นอย่างชัดเจน ผู้ใช้ภาษาสามารถใช้สามัญสำนึกเชื่อมโยงไปถึงองค์กร

ในนามสถานที่นั้นได้ทันที เช่น ประเทศ มีรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ หรือ จังหวัด มีหน่วยงานของจังหวัด เป็นต้น ในขณะที่สถานที่บางประเภท จะไม่พบว่ามีกรนำมาใช้อ้างข้ามประเภท เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ที่ผู้ใช้ภาษาทราบได้โดยสามัญสำนึกว่า แม่น้ำไม่มีหน่วยงานใดทำงานในนามของแม่น้ำ

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า หากพิจารณาถึงลักษณะการนำไปใช้แล้ว ชื่อองค์กรนำมาใช้อ้างถึงสถานที่ได้ไม่จำกัดประเภทเพราะโดยพื้นฐานทุกองค์กรย่อมต้องมีทำเลที่ตั้งที่จะอ้างถึงได้ ในขณะที่ชื่อสถานที่ที่จะนำมาอ้างถึงองค์กรจะจำกัดเฉพาะสถานที่ที่มีองค์กรทำงานในนามสถานที่นั้น จึงไม่ใช่ชื่อสถานที่ทุกชื่อจะอ้างถึงองค์กรได้ จากลักษณะที่กล่าวมา จึงดูเหมือนว่าควรจะพบการใช้ชื่อองค์กรอ้างข้ามประเภทมากกว่า เพราะไม่มีข้อจำกัด แต่ดังที่กล่าวไปก่อนหน้านี้แล้วว่า ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่มีลักษณะ 2 ประการ คือ ประการแรกคือ เป็นจุดเกิดเหตุหรือจุดที่เกิดกิจกรรมใดๆ และอีกประการ คือ เป็นจุดหมายปลายทาง หากชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ปรากฏในประโยคมักจะทำหน้าที่เป็นส่วนกรรมหรือส่วนเติมเต็มท้ายประโยค จึงไม่มีการกล่าวถึงซ้ำบ่อยๆ ในขณะที่ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กร มีลักษณะสำคัญ คือ มีการกระทำ การปรากฏในประโยคจะอยู่ในตำแหน่งผู้กระทำหรือประธาน จึงเป็นไปได้ว่ามีการกล่าวซ้ำถึงการกระทำเดิม หรือกล่าวเพิ่มเติมถึงการกระทำอื่นๆ อีก ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กรจึงมีโอกาสปรากฏหลายครั้งกว่าชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ เมื่อพิจารณาจากการทำหน้าที่ในประโยคดังที่กล่าวมา

จากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่ามีการใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ มากกว่าการใช้ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กรนั้น ถือเป็นสมมติฐานที่ผิดเพราะจากจำนวนที่พบมีการใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ 60 ครั้ง ในขณะที่การใช้ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กรพบ 134 ครั้ง การใช้ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กรจึงมากกว่า อย่างไรก็ตาม ผลที่ออกมาไม่สามารถบอกอะไรได้มากนักเพราะตัดสินจากความถี่ที่พบในคลังข้อมูล หากมองในแง่การนำไปใช้แล้วผู้วิจัยคิดว่าการอ้างข้ามประเภททั้งสองแบบมีโอกาสเกิดขึ้นได้พอกันในมุมมองสองด้าน คือ ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่มีข้อจำกัดในการนำไปใช้น้อยกว่า ประเภทของชื่อองค์กรที่ใช้อ้างถึงสถานที่จึงมีมากกว่า แต่โดยความถี่ที่สามารถเกิดในข้อมูลได้นั้นจำกัด ในขณะที่การใช้ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กรมีข้อจำกัดเรื่องประเภทของสถานที่ที่จะนำไปใช้อ้างข้าม แต่ความถี่ที่สามารถปรากฏในข้อมูลมีมากกว่า

6.2 การพิจารณาคำบริบทที่เกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท คือ ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ และชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กร มีรูปแบบที่ไม่เปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างไปจากชื่อองค์กรหรือชื่อสถานที่ปกติ ดังนั้น ในการพิจารณาจำแนกชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทออกจากชื่อเฉพาะปกติจึงต้อง

พิจารณาร่วมกับคำบริบทเป็นสำคัญ จึงเป็นที่มาของข้อสมมติฐานที่คาดว่าคำบริบทเช่น คำบุพบท และคำกริยาจะเป็นข้อมูลสำคัญในการบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทได้

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ จะใช้โปรแกรมดึงคำบริบทที่เกิดในตำแหน่งหน้าและหลังของชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทออกมา ผู้วิจัยเลือกเฉพาะคำบริบทที่ปรากฏหน้าและหลังในตำแหน่งที่ 1-5 และความถี่ทั้งหมดของคำบริบทที่เกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทไม่ต่ำกว่า 4 ครั้ง

ผู้วิจัยกำหนดตำแหน่ง 1-5 เพราะเป็นตำแหน่งที่ไม่ห่างจากชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทมากเกินไปและคาดว่าคำบริบทที่อยู่ในช่วงนี้ ไม่เพียงแต่เป็นคำที่เกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทเท่านั้น แต่เป็นคำบริบทที่มีความเกี่ยวข้องทางไวยากรณ์หรือความหมายกับชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทด้วย

เนื่องจากโปรแกรมจะดึงทุกคำที่อยู่ในตำแหน่งที่ 1-5 จากชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภททั้งหมด แม้แต่คำบริบทที่เกิดเพียงครั้งเดียวจะถูกดึงมาด้วยและมีเป็นจำนวนมาก เมื่อพิจารณาคำบริบทที่โปรแกรมดึงออกมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงกำหนดว่าจะไม่นำเอาคำบริบทที่มีความถี่ในช่วง 1-3 ครั้ง มาพิจารณา เพราะเป็นความถี่ที่น้อยและเป็นข้อมูลที่กระจาย คือ ไม่ว่าคำใดก็อาจเกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทในความถี่นี้ได้ คำบริบทในความถี่ดังกล่าวจึงยากจะคาดได้ว่าเป็นคำบริบทที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะแบบอ้างอิงข้ามประเภทอย่างแน่นอน

ตารางที่ 6-3 ตัวอย่างข้อมูลคำบริบทและความถี่

คำบริบท	ความถี่	คำบริบท	ความถี่
ที่	28	บริเวณ	2
<s>	24	จะ	1
ตัว	7	ต้อนรับ	1
ใน	6	สาขา	1
หน้า	5	เอ็ม	1
ส่ง	4	เกิด	1
ตลาดสด	3	สาม	1
จาก	3	ที่ดิน	1
ณ	3	คัน	1
ยัง	2	ตอนเช้า	1
รักษา	2	ร้องทุกข์	1
นำ	2	รายงาน	1

6.2.1 บริบทของชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

ข้อมูลค่าบริบทจะแบ่งเป็นบริบทที่เกิดหน้าและหลังชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ดังต่อไปนี้

6.2.1.1 บริบทหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

ตารางที่ 6-4 แสดงค่าบริบทหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

Context clues	1	2	3	4	5	Org-PI Total	other
<s>	8	16	8	14	3	49	15660
ที่	23	5	1	2		31	1565
ไป				8	2	10	482
ใน	2	2	2	2	1	9	1242
ตัว		7	1	1		9	114
หน้า	5		1	1		7	60
ส่ง	4		1		2	7	70
รักษา			6			6	29
น้ำ			4	1	1	6	228
บริเวณ			4			4	27

จากตาราง แสดงค่าบริบทที่ปรากฏหน้าชื่อองค์กรอ้างอิงถึงสถานที่ในตำแหน่งที่ 1-5 จากชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ โดยค่าบริบทที่ดึงออกมาทั้งหมดนี้เป็นบริบทที่เกิดใกล้เคียงกับชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ซึ่งมีทั้งบริบทที่เกี่ยวข้องที่อาจช่วยบ่งชี้การอ้างอิงข้ามประเภทได้ รวมถึงมีบริบทที่ไม่เกี่ยวข้องด้วย โดยในตำแหน่งหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ พบว่า มีคำบุพบทที่ตามด้วยชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ คือ คำว่า ที่ ใน และหน้า เช่น

- พันโทฯจำคุกแล้วให้ส่งตัวจำเลยไปคุมตัวรักษาที่<orgName ref="place" Id="0039-org3"><orgIndสถาบัน</orgInd>กัลยาณิราชนครินทร์</orgName>
- แนวโน้มการขายผัก-ผลไม้ ใน<orgName ref="place" Id="0155-org1">เทศไก่อ๊ โลตัส</orgName>

- คนร้ายทุบกระจกกระทึกง์ ฉกเอาทรัพย์สินในรถไป ที่หน้า<orgName ref="place" Id="0074-org1"><orgInd>ธนาคาร</orgInd>กสิกรไทย</orgName>

คำบุพบท คำว่า ที่ ใน และหน้า ที่ตามด้วยชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ จะอยู่ในตำแหน่งที่ 1 หน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ โดยทำหน้าที่เป็นคำบุพบทที่ต้องการสถานที่มารองรับในรูปแบบ ที่+สถานที่ หน้า+สถานที่ และใน+สถานที่ แต่จากความถี่ของคำว่า ที่ ใน และหน้า ที่ปรากฏกับชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ เทียบกับความถี่ที่ปรากฏกับคำอื่นๆ ในคลังข้อมูล (ในช่อง other) จะพบว่ามีความถี่ที่เกิดกับคำอื่นๆ เป็นจำนวนมาก ความถี่ที่แตกต่างอย่างมากรนี้ทำให้คำบุพบทไม่มีน้ำหนักที่จะบ่งชี้การอ้างข้ามประเภท เพราะมีแนวโน้มที่จะปรากฏกับคำอื่นๆมากกว่า

จากผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาคำบุพบท ที่ ใน และ หน้า โดยเปรียบเทียบการปรากฏกับชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ และการปรากฏกับชื่อสถานที่และชื่อองค์กรในความหมายปกติ พบว่า คำบุพบทปรากฏหน้าชื่อสถานที่ในตำแหน่งเดียวกันกับที่ปรากฏหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ เช่น

- สภาพแวดล้อมใน<placeName Id="005-place1"><placeInd><abb>จ.</abb></placeInd>น่าน</placeName>ขณะนี้เกิดกลุ่มหมอกควันหนาแน่น
- ฝึเสื้อทั้ง 27 ชุด สู่ถึงสัญลักษณ์ของทุกภูมิภาคใน<placeName Id="0067-place2"><placeInd>ประเทศ</placeInd>บราซิล</placeName> ซึ่งได้ใช้เทคนิคผสมผสานสีส้นและวัสดุอื่นๆ

ในส่วนของชื่อองค์กรในความหมายปกติ แม้จะพบคำว่า ที่ หน้า และใน ปรากฏในตำแหน่งเดียวกัน แต่เป็นการปรากฏในลักษณะที่ไม่ใช่คำบุพบท เช่น

- ในส่วนของคุณภาพปุ๋ยยูเรียที่จะมีการนำเข้า ซึ่งจากการที่<orgName Id="0013-org1"><orgInd>กระทรวง</orgInd>เกษตรฯ</orgName> ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการตรวจสอบปุ๋ย

โดยพบคำบุพบทที่ตามด้วยชื่อองค์กรในความหมายปกติเพียงครั้งเดียว คือ คำบุพบทคำว่า ใน ในประโยคดังต่อไปนี้

- ทรงเลือกเข้าศึกษาต่อใน<orgName Id="0159-org2"><orgInd>คณะ</orgInd>วิทยาศาสตร์</orgName>และ<orgName Id="0159-org3">อักษรศาสตร์</orgName> ในระหว่างที่ทรงศึกษา เป็นที่ประจักษ์ว่า ทรงมีพระปรีชาสามารถทางวิชาการ

จำนวนชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กร ที่ปรากฏตามคำบุพบท ที่
ใน และหน้า แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6-5 จำนวนชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กรที่ปรากฏกับคำบุพบท

คำบุพบท	Org-Plc	Plc	Org	Org-Plc Total	Plc Total	Org Total
ที่	23	11	0	31	56	81
ใน	2	10	1	9	60	15
หน้า	5	0	0	7	3	2

จากตาราง คำบุพบท ที่ ใน และหน้า จะปรากฏร่วมกับชื่อที่มีความหมายถึงสถานที่ ได้แก่
ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนที่เกิดชื่อองค์กรแบบอ้างอิง
ถึงสถานที่กับชื่อองค์กรในความหมายปกติแล้ว ไม่พบคำบุพบท ที่ และ หน้า ปรากฏเป็นคำบุพบท
หน้าชื่อองค์กรในความหมายปกติเลย มีเพียงคำว่า ใน ที่พบว่าสามารถเป็นบุพบทร่วมกับชื่อ
องค์กรได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า คำบุพบทบางชนิดต้องการสถานที่มารองรับเท่านั้น เช่น ที่ และ หน้า
จึงไม่พบว่าปรากฏกับชื่อองค์กร คำบุพบทเหล่านี้จึงสามารถใช้เป็นข้อสังเกตการอ้างข้ามประเภท
ได้ กล่าวคือ หากพบ ที่และหน้า ทำหน้าที่คำบุพบทและตามด้วยชื่อองค์กร จะสามารถคาดได้ว่า
ชื่อองค์กรนั้นเป็นชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

คำบริบทบางคำในตำแหน่งถัดมาจากชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ แม้จะไม่อยู่ติดกับชื่อ
องค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ แต่เป็นคำบริบทที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่
ได้ เช่น คำว่า ไป นำ บริเวณ เนื่องจากประโยคที่มีคำเหล่านี้มักจะต้องมีสถานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง
เต็มเต็มแต่ไม่อาจตามด้วยชื่อสถานที่ได้ทันที จะต้องมีส่วนเติมเต็มอื่นก่อนจึงจะทำให้ประโยค
สมบูรณ์ จึงเป็นคำบริบทที่เกี่ยวข้องกับชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่โดยอ้อม เช่น คำว่า ไป+ทำ
อะไร+สถานที่ หรือ คำว่า นำ+อะไร+สถานที่ ดังตัวอย่าง

- ขณะนี้ถูกนำส่งไปรักษาตัวที่ <orgName ref="place" Id="0044-
org1"><orgInd><abb>รพ.</abb></orgInd>บ้านมิ่ง</orgName>แล้ว
- เพื่อน ๆ จึงช่วยกันนำตัวส่ง <orgName ref="place" Id="0096-
org3"><orgInd><abb>รพ.</abb></orgInd>ลาดพร้าว</orgName> แต่ก็ไม่ทัน
การ

- มีเหตุยึกันมีผู้บาดเจ็บหลายราย **บริเวณ**สามแยก<orgName ref="place" Id="0095-org1"><orgInd>วัด</orgInd>โกรกกรากใน</orgName> หมู่ 3

จากการพิจารณาคำบริบทที่เกิดหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่แล้ว พบว่า คำบุพบทเป็นคำบริบทที่มีความเกี่ยวข้องกับชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ มากที่สุดได้แก่คำว่า ที่ ใน และ หน้า เพราะเป็นคำบุพบทที่ตามด้วยคำจำพวกชื่อสถานที่ได้ทันทีโดยไม่ต้องมีส่วนเติมเต็มอื่นก่อน ในขณะที่ คำกริยาหรือคำบุพบทบางคำจะต้องกล่าวถึงส่วนอื่นก่อนชื่อสถานที่ เช่น ส่ง+อะไร+สถานที่ หรือ นำ+อะไร+สถานที่ จึงเป็นความเกี่ยวข้องกับชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ที่ห่างออกมาหรือเป็นความเกี่ยวข้องโดยทางอ้อม

รูปแบบที่เป็นไปได้ของการเกิดคำบริบทหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ โดยยึดตามคำบริบทที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ **คำบุพบทที่เกี่ยวข้องกับสถานที่+ชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่**

6.2.1.2 บริบทหลังชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

ตารางที่ 6-6 แสดงคำบริบทหลังชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

Context clues	1	2	3	4	5	Org-PI Total	other
<s>	51	3	6	6	7	73	12820
ว่า	2	2	1		1	6	677
มี			3		2	5	986
ที่			3	1		4	1471
โดย			3		1	4	397
ใน		3			1	4	1144
หมู่		4				4	18
ก่อน		3			1	4	128

จากตาราง แสดงคำบริบทที่ปรากฏหลังชื่อองค์กรอ้างอิงถึงสถานที่ในตำแหน่งที่ 1-5 จากชื่อองค์กร-สถานที่ พบว่า คำบริบทที่เกิดหลังชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับชื่อองค์กร-สถานที่เลย แม้แต่คำที่อยู่ติดด้านหลังของชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ในตำแหน่งแรก ซึ่งมีเพียงคำเดียว คือ คำว่า ว่า ซึ่งจากการพิจารณาร่วมกับประโยคที่มีชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่

แล้ว พบว่า คำว่า ว่า ไม่เกี่ยวข้องหรือทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่อชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ แต่เป็นคำกริยาที่ทำหน้าที่ต่อคำนามหรือบุคคลที่อยู่ก่อนชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่อีกที เช่น

- ดร.</abb></title>ชินภัทร ภูมิรัตน</persName>กล่าวภายหลังการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งระบบ ที่<orgName ref="place" Id="0124-org2"><orgInd>โรงแรม</orgInd>สวนดุสิตเฟลต</orgName> ว่า การประชุมดังกล่าวเป็นการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- ผู้สื่อข่าวรายงานจาก<orgName ref="place" Id="0114-org1"><orgInd>กระทรวง</orgInd>พาณิชย์</orgName> ว่าในวันที่ 12-13 พ.ย.นี้

คำบริบทในตำแหน่งหลังชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่นี้ พบว่าส่วนหนึ่งเป็นคำบริบทแสดงการขึ้นต้นประโยคใหม่ เช่น

- บริเวณหน้า<orgName ref="place" Id=0035-org4><orgInd>โรงเรียน</orgInd>สอนศาสนาอิสลามศาสนาศาสตร์</orgName> ก่อนมีการเปิดฉากยิงตอบโต้กัน
- พร้อมหนังสือคู่มือ เป็นสื่อการศึกษาที่ผลิตโดย<orgName ref="place" Id="0167-org5"><orgInd>โรงเรียน</orgInd>จิตรลดา</orgName> โดย เลขาธิการ.....
- <persName Id="0069-p3"><title>นาย</title>สันติ</persName> ซึ่งเป็นคนรูปร่างหน้าตาดี ทำงานเป็นบอยอยู่แผนกต้อนรับที่<orgName ref="place" Id="0069-org2"><orgInd>โรงแรม</orgInd>สองพันบุรี</orgName> ก่อนเกิดเหตุได้ชี้จักรยานยนต์ไปเที่ยวสถานบันเทิงแห่งหนึ่ง
- <orgName Id="0099-org1"><abb>วธ.</abb></orgName>ได้จัดประชุมสัมมนาทิศทาง<placeName ref="org" Id="0099-place1"><placeInd>ประเทศ</placeInd>ไทย</placeName>ในมิติวัฒนธรรม ที่ <orgName ref="place" Id="0099-org2"><orgInd>ศูนย์</orgInd>วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย</orgName> โดยมี<persName Id="0099-p2"><title>นาย</title>อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ</persName> นายกรัฐมนตรี มาปาฐกถาพิเศษ

จากการพิจารณาคำบริบทที่เกิดหลังชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่พบว่า เป็นคำบริบทที่ไม่มีความเกี่ยวข้องทางไวยากรณ์กับชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ ทั้งนี้ อาจเกิดจากตำแหน่งที่ชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ปรากฏในประโยค เนื่องจากสถานที่ มักเป็นส่วนเติมเต็มให้ประโยคที่มีคำกริยาหรือบุพบทบางคำสมบูรณ์ จึงถือเป็นการจบประโยค หลังจากชื่อองค์กรแบบอ้างถึง

สถานที่จึงไม่มีคำบริบทที่มีความสัมพันธ์กับชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ปรากฏอีก แต่อาจสังเกตได้จากบริบทอื่นที่นอกเหนือจากคำบริบทที่เกี่ยวข้อง คือการสังเกตคำเชื่อมต่างๆ ที่แสดงการเริ่มประโยคใหม่ที่ตามมา ดังนั้นรูปแบบที่เป็นไปได้ของการเกิดคำบริบทหลังชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ จากการพิจารณาคำบริบทที่พบแล้ว ได้รูปแบบที่เป็นไปได้ คือ

ชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ + คำเชื่อม/คำขึ้นต้นประโยค

(แสดงถึงการสิ้นสุดประโยคในตำแหน่งของชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ และมีการเริ่มประโยคใหม่)

6.2.2 บริบทของชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร

6.2.2.1 บริบทหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร

ตารางที่ 6-7 แสดงคำบริบทหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร

Context clues	1	2	3	4	5	Org-PI Total	other
<s>	9	37	29	15	17	107	15660
ของ	23	1		3		27	623
เศรษฐกิจ	14	1	1	1		17	219
เวอร์	11		1			12	3
ว่า			8		3	11	963
ที่	5		2		2	9	1565
และ				6	2	8	1288
ตำรวจ	5		1	1		7	61
กึ่ง					7	7	23
สวส.	7					7	0
ผกก.	7					7	2
จาก			5	2		7	500
การ					6	6	1846
ร้อย			6			6	2
ใน					5	5	1242
ปี					5	5	542
มา					5	5	522
สารวัตร		5				5	1

จากตาราง แสดงคำบริบทที่ปรากฏหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรในตำแหน่งที่ 1-5 จากชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร พบคำบุพบทที่ตามด้วยชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรในตำแหน่งที่ 1 ได้แก่ คำว่า ของ ซึ่งเมื่อพิจารณาคำว่า ของ แล้ว หมายถึงการแสดงความเป็นเจ้าของ ดังนั้น คำที่ตามมาจึงควรเป็นคำที่มีความหมายถึงสิ่งที่เป็นเจ้าของได้ ซึ่งชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร มีความหมายถึงองค์กรที่สามารถแสดงความเป็นเจ้าของได้ คำว่า ของ ปรากฏในรูปแบบ คำนาม หรือนามวลี+ของ+ชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร เช่น

- เกิดความเชื่อมั่นในสินค้ากึ่งและผลิตภัณฑ์กึ่ง**ของ**<placeName ref="org" Id="0010-place2">ไทย</placeName>
- ต้องยอมรับว่าวัตถุดิบสัตว์น้ำบางประเภท**ของ**<placeName ref="org" Id="007-org1">ไทย</placeName>ที่ผลิตได้ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ
- การประกาศลดค่าเงินดองลง 3% เกิดจากปัญหา**ของ**<placeName ref="org" Id="0151-place2">เวียดนาม</placeName>เอง

คำว่า ของ มีความถี่ต่ำเมื่อเทียบกับการปรากฏทั่วไปในคลังข้อมูล ผู้วิจัยจึงศึกษาการปรากฏกับชื่อเฉพาะในความหมายปกติในตำแหน่งเดียวกัน พบ คำว่า ของ ปรากฏร่วมกับชื่อองค์กร เช่น

- ข้อมูลการตรวจวัดปริมาณน้ำของ<orgName Id="0025-org1"><orgInd>กรม</orgInd>ชลประทาน</orgName>มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แต่ในส่วนของชื่อสถานที่ ไม่พบคำว่า ของ นำหน้าชื่อสถานที่ในลักษณะคำบุพบทที่แสดงความเป็นเจ้าของ โดยจำนวนของชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กรที่ปรากฏหลังคำว่า ของ แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6-8 จำนวนชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ชื่อสถานที่ และชื่อองค์กรที่ปรากฏหลังคำว่า ของ

คำบุพบท	Plc-Org	Plc	Org	Org-Plc Total	Plc Total	Org Total
ของ	23	0	9	27	27	109

จากตาราง พบชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรตามหลังคำบุพบท ของ จำนวน 23 ครั้ง พบชื่อองค์กร 9 ครั้ง และไม่พบชื่อสถานที่เลย ทำให้ทราบว่าคำบุพบท ของ จะปรากฏกับชื่อองค์กร และชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรซึ่งสามารถแสดงความเป็นเจ้าของได้เท่านั้น คำบุพบท ของ จึงใช้

เป็นข้อสังเกตในการอ้างอิงข้ามประเภทได้ หากพบคำว่า ของ ปรากฏข้างหน้าในตำแหน่งติดกับชื่อสถานที่ก็จะสามารถคาดเดาได้ว่าชื่อสถานที่นั้นถูกใช้อ้างข้ามประเภทเป็นองค์กร

คำบริบทในตำแหน่งนี้ ยังพบคำว่า เศรษฐกิจ ซึ่งเกิดร่วมกับชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กรเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้มักใช้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าเป็นเศรษฐกิจอะไร หรือที่ไหน คำว่า เศรษฐกิจจึงปรากฏหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร เช่น

- เศรษฐกิจ<placeName ref="org" Id="0136-place1">ไทย</placeName>ในปี
หน้าจะกระทบภาคส่งออก อุตสาหกรรมที่แท้จริง

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าพบคำนามเกี่ยวกับตำแหน่งงานต่างๆ เช่น ผกก. สวส. ตำรวจ. เวร(สารวัตร เวร ร้อย เวร) มีการปรากฏพบมากในตำแหน่งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากคำนามเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในวลีของชื่อบุคคล เช่น <persName>สรเดช มีอินทร์</persName> สวส.<placeName ref="org" Id="0074-place1"><placeInd><abb>สภ.</abb></placeInd>โพธิ์แก้ว</placeName> จึงทำให้คำเหล่านี้มาปรากฏใกล้เคียงกับชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร

จากคำบริบทที่ปรากฏหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กรในช่วงตำแหน่งที่ 1-5 คำ พบคำบริบทที่มีความเกี่ยวข้องกับชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร ได้แก่ คำบุพบท คำว่า ของ ในตำแหน่งแรกหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร โดยมีรูปแบบ คือ คำนามหรือนามวลี+ของ+ชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร

6.2.2.2 บริบทหลังชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร

ตารางที่ 6-9 แสดงคำบริบทหลังชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร

Context clues	1	2	3	4	5	Org-PI Total	other
<s>	60	5	8	8	13	94	12820
ที่	5		4	3	5	17	1471
ใน	11	1	2	1	1	16	1144
มี	5	5	3	1	1	15	986
เป็น		7	3		1	11	757
จะ	6	3		1		10	961
การ				7	2	9	1610
ได้				6	3	9	641
และ		5	1		2	8	1176

แจ้ง			7			7	35
สามารถ		6		1		7	103
ไม่			5		1	6	609
ปี				6		6	510
ความ				5		5	329
ให้			5			5	866
ว่า				5		5	677
ซึ่ง					5	5	355
ได้รับ		5				5	139
จาก				5		5	506
ส่งออก					5	5	69

จากตาราง แสดงคำบริบทที่ปรากฏหลังชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กรในตำแหน่งที่ 1-5 จากชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร พบว่าคำบริบทในตำแหน่งแรก ได้แก่ คำว่า มี และ จะ ทำหน้าที่เป็นคำช่วยกริยาและกริยาของชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กรโดยตรง ในรูปแบบ ชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร+จะ และ ชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร+มี ดังตัวอย่าง

- ชื่อว่า<placeName ref="org" Id="007-org1">ไทย</placeName>**จะ**สามารถขยายการส่งออกปลาหมึกได้อีกเป็นจำนวนมาก
- ที่ผ่านมา<placeName ref="org" Id="0113-place1">ไทย</placeName>**มี**ยอดส่งออกสูงมาก
- <placeName ref="org" Id="0157-place3">ไทย</placeName>**มี**พื้นฐานที่ดีซึ่งนักลงทุนและนักท่องเที่ยวทราบดี

คำกริยาเป็นคำบริบทที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงเมื่ออยู่ในตำแหน่งหลังชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร เนื่องจาก ชื่อสถานที่ในการอ้างอิงข้ามประเภทมีความหมายเป็นองค์กร และองค์กรถือเป็นสิ่งที่สามารถกระทำการต่างๆ ได้เหมือนมนุษย์ ชื่อสถานที่แบบอ้างอิงองค์กร จึงสามารถใช้กริยาต่างๆ ได้ ด้วยลักษณะเช่นนี้ทำให้พบชื่อองค์กรปรากฏใช้คำกริยาในตำแหน่งเดียวกัน เช่น

- <orgName Id="0092-org2"><orgInd>กระทรวง</orgInd>ศึกษาธิการ</orgName>**จะ**จัดทำรายละเอียดการปรับโครงสร้างหนี้ครูเพื่อนำไปสู่การลดต้นหรือยืดเวลาชำระหนี้

ในส่วนของคุณสมบัติของชื่อสถานที่ แม้ว่าพบคำช่วยกริยาและคำกริยา จะ และมี ปรากฏหลังชื่อสถานที่ในตำแหน่งเดียวกันนี้ แต่ลักษณะที่พบ คือ ชื่อสถานที่ที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้กริยา จะ และมี เป็นเพียงการปรากฏในตำแหน่งติดกับชื่อสถานที่แต่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับชื่อสถานที่ เช่น

- ถ้าของกลางดังกล่าวหลุดรอดเข้ามาจำหน่ายใน <placeName Id="0027-place8"><placeInd><abb>อ.</abb></placeInd>บางละมุง</placeName> และ<placeName Id="0027-place9"><placeInd>เมือง</placeInd>พัทยา</placeName> จะมีราคาสูงถึง 2 ล้านบาท
- <persName Id="0096-p2"><title>นาย</title>दनัย จันทะภาโส</persName> ปัจจุบันพักอยู่.... <placeName Id="0096-place8"><placeInd>แขวงและเขต</placeInd>บางกะปิ</placeName> <placeName Id="0096-place9">กรุงเทพฯ</placeName> มีบาดแผลถูกยิงด้วยกระสุนปืนขนาด .38 เข้าที่กลางหลังฝังในบริเวณหน้าอก 1 นัด

จำนวนของชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ชื่อสถานที่ในความหมายปกติและชื่อองค์กรที่ใช้คำกริยา จะ และมี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6-10 จำนวนชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กร ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรที่ใช้คำกริยา จะ และมี

คำกริยา	Plc-Org	Plc	Org	Org-Plc Total	Plc Total	Org Total
จะ	6	0	38	10	23	91
มี	5	0	23	15	41	72

จากตาราง พบคำว่า มี ทำหน้าที่คำกริยาในตำแหน่งติดกับชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรจำนวน 5 ครั้ง และคำว่า จะ จำนวน 6 ครั้ง พบการใช้กับชื่อองค์กร 38 และ 23 ครั้งตามลำดับ แต่ไม่พบว่ามีชื่อสถานที่ที่ใช้คำกริยา จะ และมี เลย ซึ่งโดยทั่วไป ชื่อสถานที่ที่จะเป็นผู้กระทำหรือใช้กริยาไม่ได้จึงทำให้ไม่พบว่ามีชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา ดังนั้น คำกริยาจึงเป็นข้อสังเกตประการหนึ่งในการอ้างข้ามประเภท กล่าวคือ คำกริยาจะทำหน้าที่กับชื่อองค์กรในความหมายปกติ และชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ในกรณีที่พบการใช้คำกริยากับชื่อสถานที่จะทำให้คาดเดาได้ว่าชื่อสถานที่นั้นกำลังถูกใช้อ้างข้ามประเภทโดยมีความหมายเป็นองค์กร

รูปแบบที่เป็นไปได้ของการเกิดคำบริบทหลังชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรโดยยึดตามคำบริบทที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร + คำกริยา/คำช่วยกริยา

6.3 สรุปผลการศึกษา

คำบริบทที่เกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท มี 2 ลักษณะ คือ (1) คำบริบทที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท คือ คำบริบทที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือความหมายโดยตรงต่อชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท คือ คำบริบทที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือความหมายกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทโดยตรง แต่สามารถเชื่อมโยงไปถึงชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้ เนื่องจากความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์เป็นหลักการที่ค่อนข้างแน่นอน คำบริบทที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทจึงเป็นคำบริบทที่มีประสิทธิภาพในการบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทที่สุด

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความเกี่ยวข้องกับตำแหน่งของคำบริบท พบว่า จากคำบริบทในตำแหน่งที่ 1-5 จากชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท พบคำบริบทที่ช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้ชัดเจนที่สุด คือคำว่า ที่ ใน และหน้า ซึ่งทำหน้าที่บุพบทในตำแหน่งหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ คำว่า ของ ในตำแหน่งหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร และคำว่า มี และจะ ซึ่งทำหน้าที่คำช่วยกริยาและคำกริยาในตำแหน่งหลังชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ซึ่งคำดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งถัดจากชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทในตำแหน่งแรก จึงอาจกล่าวได้ว่า คำบริบทที่เกิดชิดกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทมีความเกี่ยวข้องทางไวยากรณ์หรือความหมายโดยตรงต่อชื่อเฉพาะและอาจช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้ดีกว่าคำในตำแหน่งที่ห่างออกไป

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า คำบริบทที่เป็นคำบุพบทและคำกริยาจะช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้นั้น สามารถสรุปสมมติฐานในข้อนี้ได้ว่า พบคำบุพบทและคำกริยาที่ช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท ได้แก่ คำว่า ที่ ใน และหน้า ในตำแหน่งหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ คำว่า ของ ในตำแหน่งหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร คำว่า จะ และมี ในตำแหน่งหลังชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ซึ่งช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทอย่างเด่นชัดกว่าชนิดของคำอื่นๆ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากความถี่ของคำบริบทที่ปรากฏกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทกับที่ปรากฏกับคำอื่นๆ ในคลังข้อมูล จะพบว่าความถี่ที่ปรากฏกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทส่วนใหญ่มีจำนวนน้อยกว่ามาก เช่น คำว่า ที่ ปรากฏหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ทั้งหมด 31 ครั้ง แต่ปรากฏกับคำอื่นในคลังข้อมูลถึง 1,565 ครั้ง ซึ่งทำให้มีแนวโน้มที่จะพบชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่หลังคำว่า ที่ น้อยลง เมื่อพิจารณาในแง่ความถี่ คำบริบทเหล่านี้จึงไม่มีน้ำหนักในการบ่งชี้การอ้างข้ามประเภทมากนัก

จากลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาโดยเปรียบเทียบการปรากฏของคำบริบทกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท กับชื่อเฉพาะในความหมายปกติ ได้แก่ คำบุพบทเกี่ยวกับสถานที่คำ

ว่า ที่ หน้า และใน ซึ่งปรากฏในตำแหน่งหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ พบว่า คำว่า ที่และหน้า ไม่ปรากฏกับชื่อองค์กรในความหมายปกติ ส่วนคำว่า ใน ปรากฏกับชื่อองค์กร 1 ครั้ง

คำบุพบทแสดงความเป็นเจ้าของคำว่า ของ ซึ่งปรากฏในตำแหน่งหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กรไม่ปรากฏกับชื่อสถานที่ในความหมายปกติเลย

คำช่วยกริยาและคำกริยา จะ และ มี ซึ่งปรากฏในตำแหน่งหลังชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ทำหน้าที่เป็นคำกริยาของชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร ไม่พบว่ามีการใช้เป็นคำกริยากับชื่อสถานที่ในความหมายปกติ

จากผลการเปรียบเทียบดังกล่าวทำให้ทราบว่า คำบุพบทและคำกริยาที่เป็นบริบทของชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทส่วนใหญ่จะไม่ปรากฏกับชื่อเฉพาะในความหมายปกติ เช่น คำว่า ที่ จะตามด้วยชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ แต่ไม่พบว่ามีการใช้กับชื่อองค์กรในความหมายปกติ จึงถือว่าคำบุพบทและคำกริยาสามารถบ่งชี้การอ้างข้ามประเภทได้ดีในระดับหนึ่ง

คำบุพบทและคำกริยาเป็นบริบทที่ช่วยบ่งชี้การอ้างข้ามประเภทได้ เพราะส่วนประกอบที่คำบุพบทและคำกริยาต้องการนั้นสามารถคาดเดาได้ โดยพิจารณาจากผู้กระทำ (Agent) ในตำแหน่งหน้าคำกริยา และ ส่วนเติมเต็ม (Compliment) ที่คำบุพบทต้องการ เช่น คำว่า ที่ จากข้อมูลที่พบจะต้องการสถานที่มารองรับ จึงควรตามด้วยชื่อสถานที่ ดังนั้น หากพบชื่อองค์กรตามหลังคำบุพบท ที่ ก็สามารถคาดได้ว่าชื่อองค์กรนั้นถูกอ้างถึงแบบอ้างข้ามประเภทอยู่ เป็นต้น ในกรณีของคำกริยา สามารถเกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท ชื่อองค์กรหรือชื่อสถานที่ได้ในรูปแบบ (3) ชื่อบุคคล+กริยา (4) ชื่อองค์กร+กริยา และหรือ (5) ชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร+กริยา เช่น

(3) นายสุเทพ เทือกสุบรรณ**มี**การประชุมวันนี้

(4) ธนาคารแห่งประเทศไทย**มี**นโยบายตรึงค่าเงิน

(5) ออสเตอร์เลีย**มี**นโยบายการส่งออกมากขึ้น

Agent หรือ ผู้กระทำ เป็นองค์ประกอบของประโยคที่ทำให้เกิดอาการของกริยา สำหรับชื่อเฉพาะ ผู้ที่สามารถกระทำได้ในความหมายปกติ คือ ชื่อบุคคลและชื่อองค์กร ส่วนชื่อสถานที่ที่ไม่สามารถทำได้ ดังนั้นในกรณีที่พบชื่อสถานที่อยู่ในตำแหน่งหน้าคำกริยาและแสดงการกระทำอยู่ เช่น ออสเตอร์เลีย**มี**นโยบายการส่งออกมากขึ้น ก็สามารถคาดได้ว่า ชื่อสถานที่ที่กำลังถูกอ้างถึงเป็นองค์กรอยู่ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบคำว่า ใน ปรากฏหน้าชื่อองค์กร ในประโยค

“ ทรงเลือกเข้าศึกษาต่อ**ใน**<orgName Id="0159-org2"><orgInd>คณะ</orgInd>วิทยาศาสตร์</orgName>และ<orgName Id="0159-org3">อักษรศาสตร์</orgName>” ถึงแม้จะพบเพียง 1 ครั้ง แต่แสดงให้เห็นว่าคำบุพบทบางคำก็มีข้อยกเว้นที่จะไม่ตามด้วยสถานที่เสมอไป และอาจพบ

คำบุพบทลักษณะนี้อีกในคลังข้อมูลที่ใหญ่ขึ้น การใช้คำบุพบทบ่งชี้การอ้างข้ามประเภทจึงควรคำนึงถึงหน้าที่ของคำบุพบทแต่ละคำเพื่อความถูกต้องในการบ่งชี้

การพิจารณาคำบริบทบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทนั้น นอกจากจะพิจารณาคำบุพบทและคำกริยาแล้ว จากข้อมูลที่ได้จะเห็นว่ามีการใช้คำบริบทที่เป็นคำนามซึ่งปรากฏร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทบ่อยๆ เช่นกัน เช่น คำว่า เศรษฐกิจ ในตำแหน่งหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร เช่น เศรษฐกิจ<placeName ref="org" id="0157-place3">ไทย</placeName>มีพื้นฐานที่ดีซึ่งนักลงทุนและนักท่องเที่ยวทราบดี...ซึ่งอาจต้องมีการสังเกตเกี่ยวกับลักษณะของคำนามที่จะช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้ต่อไป

นอกจากนี้ เมื่อไม่มีคำบริบทใดๆที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทแล้ว การพิจารณาคำบริบทอื่นๆหรือความเชื่อมโยงของบริบทโดยรวมก็อาจเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้ ดังที่สังเกตได้ในชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ กล่าวคือ ชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ โดยความหมายแล้ว หมายถึง สถานที่ หากชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ ตามด้วยคำบุพบทหรือคำกริยา ก็น่าจะเป็นตำแหน่งท้ายสุดของประโยคเพราะเป็นส่วนเติมเต็มให้คำบุพบทหรือคำกริยาสมบูรณ์ จึงเป็นสาเหตุให้ไม่พบคำบริบทที่เกี่ยวข้องตามหลังมา แต่พบบางคำที่โปรแกรมดึงออกมาที่แสดงการขึ้นประโยคใหม่หรือใจความใหม่ เช่น โดย ก่อน เป็นต้น ซึ่งคำดังกล่าวแม้จะไม่เกี่ยวข้องกันโดยตรงแต่อาจช่วยในการคาดเดาได้ การพิจารณาคำบริบทอื่นๆ จึงเป็นหนทางหนึ่งที่น่านำมาใช้เมื่อไม่พบคำบริบทที่เกี่ยวข้อง

จากสมมติฐานที่ว่าคำบุพบทและคำกริยาเป็นบริบทที่บ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้นั้น พบคำบุพบทและคำกริยาที่ช่วยบ่งชี้การอ้างข้ามประเภท ได้แก่ คำว่า ที่ หน้า ใน ของ จะมีโดยคำบริบทที่เป็นคำบุพบทและคำกริยาอาจสามารถช่วยในการบ่งชี้การอ้างข้ามประเภทได้จากการพิจารณาองค์ประกอบ(เช่น Agent, Complement) ที่คำบุพบทหรือคำกริยาต้องการ ในกรณีที่ทราบขอบเขตของชื่อเฉพาะ อย่างไรก็ตาม คำบุพบทและคำกริยามีการปรากฏร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทในความถี่น้อยกว่าที่ปรากฏกับคำอื่นๆ ในคลังข้อมูล จึงไม่มีน้ำหนักในการบ่งชี้การอ้างข้ามประเภทมากนัก

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเรื่องการรู้จำชื่อเฉพาะภาษาไทย ชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร โดยมีจุดประสงค์ในการศึกษา 3 ประเด็น คือ ศึกษาโครงสร้างของชื่อเฉพาะทั้ง 3 ประเภท ศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง และศึกษาการอ้างข้ามประเภทของชื่อเฉพาะและบริบทที่ช่วยบ่งบอกการอ้างข้ามประเภท

ข้อมูลชื่อเฉพาะที่ใช้ในการศึกษามาจากข่าวที่เขียนด้วยภาษาไทย โดยเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (TNC) ขนาดคลังข้อมูล 80,513 คำ ทำการกำกับข้อมูลเพื่อระบุชนิดและข้อมูลส่วนประกอบของชื่อเฉพาะตามขั้นตอนที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ได้จำนวนชื่อเฉพาะทั้งสิ้น 2,954 ชื่อ แบ่งเป็นชื่อบุคคล จำนวน 762 ชื่อ ชื่อสถานที่ จำนวน 774 ชื่อ และชื่อองค์กร จำนวน 1,418 ชื่อ วิเคราะห์ชื่อข้อมูลจะแตกต่างกันในแต่ละประเด็น และมีการใช้โปรแกรมภาษา Perl ช่วยในการนับสถิติและดึงข้อมูลเฉพาะส่วนบางอย่าง ผลการศึกษาจะแบ่งตามจุดประสงค์ที่วิเคราะห์ใน 3 ประเด็น ได้แก่

7.1.1 ผลการศึกษารูปแบบและโครงสร้างของชื่อเฉพาะ

รูปแบบของชื่อเฉพาะมีส่วนประกอบหลัก 2 ส่วน คือ คำบ่งบอกและส่วนชื่อ โดยชื่อเฉพาะแต่ละประเภทมีรายละเอียดแตกต่างกัน คือ ชื่อบุคคล ประกอบด้วย คำบ่งบอก ชื่อ และนามสกุล โดยส่วนที่ปรากฏเสมอ คือ ชื่อ ส่วนคำบ่งบอกและนามสกุลเป็นส่วนประกอบที่ละได้ รูปแบบของชื่อบุคคลที่พบจึงมีทั้งรูปแบบที่ประกอบด้วยทั้งสามส่วน รูปแบบที่ละคำบ่งบอกหรือนามสกุลอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือรูปแบบที่มีเพียงส่วนชื่อเท่านั้น รูปแบบชื่อบุคคลที่พบมากที่สุดคือ [คำบ่งบอก] + [ชื่อ] + [นามสกุล] คิดเป็นร้อยละ 62.99 ของชื่อบุคคลทั้งหมด

ชื่อสถานที่ประกอบด้วย คำบ่งบอก และชื่อสถานที่ ดังนั้น ชื่อสถานที่จึงไม่มีรูปแบบที่แตกต่างกันมากนัก อาจพบชื่อสถานที่ที่ปรากฏกับคำบ่งบอกหรือไม่ก็ได้ และในส่วนของชื่อสถานที่ส่วนใหญ่เป็นชื่อแบบปกติ แต่ก็พบชื่อสถานที่แบบรูปย่อซึ่งเป็นส่วนน้อย รูปแบบของชื่อสถานที่ที่พบมากที่สุดคือ [คำบ่งบอก] + [ชื่อสถานที่] คิดเป็น ร้อยละ 60.85 ของชื่อสถานที่ทั้งหมด

ชื่อองค์กรประกอบด้วย คำบ่งบอกหน้า ชื่อองค์กร และคำบ่งบอกหลัง โดยคำบ่งบอกหน้าจะปรากฏกับชื่อหรือไม่ก็ได้ ส่วนคำบ่งบอกหลังส่วนใหญ่จะต้องปรากฏคู่กับคำบ่งบอกหน้า และเป็นส่วนที่ละได้ ในส่วนของชื่อองค์กร พบทั้งชื่อองค์กรแบบปกติ และชื่อองค์กรแบบรูปย่อ

รูปแบบของชื่อองค์กรที่พบมากที่สุด คือ [คำบ่งบอก] + [ชื่อองค์กร] คิดเป็น ร้อยละ 55.29 ของชื่อองค์กรทั้งหมด

การวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อเฉพาะจะใช้การเขียนแผนภูมิต้นไม้ตามวิธีการและเกณฑ์ในการแบ่งคำที่ได้กล่าวถึงไว้ในบทที่ 4 ชื่อเฉพาะที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างจะมีการคัดเลือกตามเกณฑ์ โดยจะไม่วิเคราะห์โครงสร้างของชื่อสถานที่และชื่อองค์กรทั้งหมด เนื่องจากชื่อสถานที่และชื่อองค์กรจำนวนหนึ่งเป็นอักษรย่อ หรือมีการลดรูปจนไม่เป็นคำ ซึ่งรูปภาพในส่วนดังกล่าวจะถูกตัดออกไป ดังนั้นจำนวนของชื่อเฉพาะที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้าง ได้แก่ ชื่อบุคคล 762 ชื่อ สถานที่ 274 ชื่อ และชื่อองค์กร 425 ชื่อ

การวิเคราะห์ชื่อบุคคลจะไม่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในคำเนื่องจากลักษณะเฉพาะของชื่อบุคคลที่ส่วนใหญ่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต หากประกอบด้วยคำหลายคำก็ไม่ได้มีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคำแบบวลีทั่วไปและมักจะมีคำที่ไม่รู้จักประกอบภายใน จากชื่อบุคคลที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างทั้งหมด 762 ชื่อ พบว่าโครงสร้างของชื่อบุคคลมี 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ชื่อบุคคลที่ประกอบด้วยสองส่วน คือ ชื่อ และ นามสกุล โดยมีช่องว่างคั่นกลางระหว่างชื่อกับนามสกุล ซึ่งเป็นโครงสร้างของชื่อบุคคลที่พบมากที่สุดเป็นร้อยละ 66.54 และแบบที่ 2 คือ ชื่อบุคคลที่ประกอบด้วยส่วนชื่ออย่างเดียว ร้อยละ 33.46 ซึ่งชื่อบุคคลตามปกติหากเป็นชื่อที่เขียนเต็มรูปแบบจะมีองค์ประกอบของโครงสร้างสองส่วนแน่นอน ตามปกติแล้วการกล่าวถึงชื่อบุคคลในภาษาไทยให้สั้นลงจะตัดส่วนนามสกุล จึงไม่พบว่ามีกรกล่าวถึงนามสกุลใดๆ โดยตัดส่วนชื่อทิ้งไป

ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อแบบคำไทย แบบคำทับศัพท์ และแบบคำไทยปนคำทับศัพท์ ทั้งชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมีชื่อแบบคำไทยมากที่สุด คือ ร้อยละ 85.77 และ 80.95 ตามลำดับ สัดส่วนของชื่อแบบทับศัพท์มีจำนวนไม่ต่างกันมากนัก คือ ชื่อสถานที่แบบทับศัพท์ ร้อยละ 12.77 ชื่อองค์กรแบบทับศัพท์ ร้อยละ 13.41 และชื่อแบบคำไทยปนคำทับศัพท์มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ชื่อสถานที่ ร้อยละ 1.46 และชื่อองค์กร ร้อยละ 5.64

ผลการวิเคราะห์พบว่าชื่อสถานที่และชื่อองค์กรแบบคำไทย แบบคำทับศัพท์และแบบคำไทยปนคำทับศัพท์มีโครงสร้างหลัก 4 แบบในลักษณะเดียวกัน ได้แก่

โครงสร้างแบบ X คือ ชื่อเฉพาะแบบคำเดียว และชื่อที่ไม่สามารถแยกองค์ประกอบได้

โครงสร้างแบบ X+X คือ ชื่อที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่สองคำขึ้นไป มีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันเพียงชั้นเดียว

โครงสร้างแบบ X+XP คือ ชื่อที่มีความสัมพันธ์แบบคำหลัก 1 คำกับวลี 1 วลี

โครงสร้างแบบประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย คือ ชื่อที่ประกอบด้วยวลมากกว่า 1 วลีภายใน มีความสัมพันธ์ภายในคำมากกว่าหนึ่งชั้น

โครงสร้างของชื่อสถานที่และชื่อองค์กรทั้ง 4 แบบ สามารถจัดกลุ่มได้เป็น โครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน ได้แก่ โครงสร้างแบบ X, X+X และ X+XP และโครงสร้างแบบซับซ้อน ได้แก่ โครงสร้างที่ประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย โดยโครงสร้างชื่อสถานที่ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ชื่อสถานที่ที่ประกอบด้วยคำไทย ในโครงสร้างแบบ X+X คิดเป็นร้อยละ 50 ของชื่อสถานที่ทั้งหมด ส่วนโครงสร้างของชื่อองค์กรจะพบในจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โครงสร้างที่พบมากที่สุด ได้แก่ ชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทย ในโครงสร้างที่ประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 28 ของชื่อองค์กรทั้งหมด รองลงมาคือชื่อที่ประกอบด้วยคำไทยในโครงสร้างแบบ X+X คิดเป็นร้อยละ 22.59

ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมีโครงสร้างเหมือนการสร้างคำทั่วไปในภาษา ตั้งแต่คำเดี่ยวสั้นๆ คำประสม ไปจนถึงคำยาว เหมือนวลีและประโยค ถึงแม้ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรจะมีโครงสร้างที่เหมือนกัน แต่ชื่อสถานที่เกือบทั้งหมดจัดอยู่ในกลุ่มไม่ซับซ้อน ชื่อสถานที่ส่วนใหญ่จึงเป็นคำสั้น ในขณะที่ชื่อองค์กรมีโครงสร้างส่วนใหญ่อยู่ในทั้งแบบซับซ้อนและไม่ซับซ้อน ชื่อองค์กรจึงเป็นได้ตั้งแต่คำสั้นจนถึงคำยาว แต่เนื่องจากชื่อองค์กรมีจำนวนชื่อที่มีโครงสร้างซับซ้อนเป็นจำนวนมากกว่าชื่อสถานที่ ดังนั้นหากพบชื่อที่มีความยาวมากก็มีความเป็นไปได้ที่ชื่อนั้นจะเป็นชื่อองค์กรมากกว่าชื่อสถานที่

7.1.2 ผลการศึกษารูปแบบในบริบทต่อเนื่อง

การศึกษาชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่องเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชื่อเฉพาะเมื่อมีการปรากฏมากกว่า 1 ครั้ง โดยจะวิเคราะห์จากรูปของชื่อเฉพาะชื่อเดียวกันที่มีการปรากฏมากกว่า 1 ครั้ง ซึ่งชื่อเฉพาะแต่ละชื่อในข่าวเดียวกันนั้นไม่ว่าจะปรากฏกี่ครั้งก็ตามจะถือเป็น 1 ชุด และการนับความถี่จะนับเป็นชุดด้วยเช่นกันตามที่มีการอธิบายไว้ในบทที่ 5 โดยจำนวนชุดของชื่อเฉพาะที่มีการปรากฏมากกว่า 1 ครั้ง มีทั้งหมด 523 ชุด จากการศึกษาชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่องสามารถสรุปผลการศึกษาได้ 2 ส่วนคือ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- (1) ชื่อเฉพาะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่อง คือ ชุดของชื่อเฉพาะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเลยไม่ว่าจะปรากฏในข้อมูลกี่ครั้งก็ตาม ร้อยละ 34.22

- (2) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบคงที่ คือ ชุดของชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบแล้วคงรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไว้ไม่ว่าจะปรากฏในข้อมูลอีกกี่ครั้งก็ตาม ร้อยละ 53.73
- (3) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบไม่คงที่ คือ ชุดของชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงรูป แล้วในการปรากฏครั้งต่อไปมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปอีก หรือมีการใช้รูปแบบที่เปลี่ยนแปลงหลายแบบสลับไปมา ร้อยละ 12.05

ด้านการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง ชื่อเฉพาะที่ปรากฏครั้งแรกจะเรียกว่ารูปแบบตั้งต้น การศึกษาการเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะ จะศึกษาจากชื่อเฉพาะที่ปรากฏหลังจากรูปแบบตั้งต้น หรือชื่อที่ปรากฏตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป การเปลี่ยนรูปที่พบมี 3 แบบหลักๆ ได้แก่ **การลด** คือ การตัดหรือลดองค์ประกอบบางส่วนออกเมื่อเทียบกับรูปแบบตั้งต้น เช่น ตัดคำบ่งบอก หรือบางส่วนของชื่อเฉพาะ การเปลี่ยนรูปโดยการลดจะยังคงเค้าโครงเดิมของชื่อเฉพาะบางส่วนไว้ **การเพิ่ม** คือ การเพิ่มองค์ประกอบของชื่อเฉพาะจากรูปแบบตั้งต้น **การใช้รูปย่อ** คือ การที่ชื่อเฉพาะในระดับคำขึ้นไปเปลี่ยนรูปมาเป็นอักษรย่อหรือคำย่อ นอกจากนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ที่ไม่เข้ากับกลุ่มที่วามาซึ่งพบเป็นส่วนน้อยเท่านั้น

ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบคงที่และไม่คงที่ พบการเปลี่ยนรูปในลักษณะเดียวกัน คือ การลด การเพิ่ม และการใช้รูปย่อ การเปลี่ยนรูปที่มีแนวโน้มที่จะพบมากที่สุด แสดงได้จากผลทางสถิติจากชุดข้อมูลในกลุ่มการเปลี่ยนแปลงแบบคงที่ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีชุดข้อมูลจำนวนมากที่สุด และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในกลุ่มนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีรูปแบบชัดเจน ผลทางสถิติจากกลุ่มนี้จะทำให้ทราบแนวโน้มรูปแบบการเปลี่ยนแปลงของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่องโดยรวม จากชื่อบุคคล 120 ชุด ชื่อสถานที่ 21 ชุด และชื่อองค์กร 140 ชุด รวมทั้งหมด 281 ชุด พบว่า การเปลี่ยนรูปส่วนใหญ่เป็นการลดและการใช้รูปย่อ โดยการเปลี่ยนรูปด้วยการลดองค์ประกอบในชื่อบุคคล คิดเป็นร้อยละ 99.17 ชื่อสถานที่คิดเป็นร้อยละ 66.67 ส่วนการใช้รูปย่อพบมากในชื่อองค์กร คิดเป็นร้อยละ 67.14 ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนรูปของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่องเป็นการเปลี่ยนรูปให้สั้นลงหรือย่อลง โดยวิธีลดองค์ประกอบหรือเปลี่ยนเป็นรูปย่อ

7.1.3 ผลการศึกษาการอ้างข้ามประเภท

ชื่อเฉพาะที่ใช้อ้างข้ามประเภทพบทั้งหมด 194 ครั้ง การอ้างข้ามประเภทมี 2 แบบ ได้แก่

(1) **ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่** คือ เมื่อชื่อองค์กรถูกใช้อ้างถึงสถานที่ ความสำคัญในการเป็นนิติบุคคลจะลดลงไป แต่ความหมายของสิ่งก่อสร้างหรือสถานที่ที่องค์กรนั้นตั้งอยู่จะเด่นชัดขึ้น

กล่าวคือ เป็นบริเวณที่เกิดการกระทำใดๆ หรือเป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางหรือกิจกรรมใดๆ (2) **ชื่อสถานที่อ้างเป็นองค์กร** ชื่อสถานที่ถูกใช้อ้างเป็นองค์กร ความหมายด้านกายภาพหรือที่ตั้งจะลดลงไป ชื่อสถานที่จะถูกนำมาใช้แทนการดำเนินกิจกรรมขององค์กรในนามของสถานที่นั้น กล่าวคือ มีการกระทำที่ชัดเจนเหมือนมนุษย์หรือองค์กร จากผลการเก็บข้อมูลพบว่ามีการใช้ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กรร้อยละ 69.07 มากกว่าการใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.93

ในทางกลับกันแม้ว่าจะมีการใช้ชื่อสถานที่อ้างถึงองค์กรมากกว่า แต่ชื่อสถานที่ที่จะใช้ในการอ้างข้ามประเภทมีเพียงไม่กี่แบบ จำกัดเฉพาะชื่อสถานที่ที่มีหน่วยงานเบื้องหลังชัดเจน เช่น ชื่อประเทศ เมือง อำเภอ จังหวัด แต่จะไม่สามารถใช้ชื่อ แม่น้ำ ภูเขา ทะเล ในการอ้างถึงองค์กรได้ ในขณะที่ชื่อองค์กรที่อ้างถึงสถานที่ใช้ได้หลากหลาย และคาดว่าชื่อองค์กรส่วนใหญ่ น่าจะอ้างถึงสถานที่ได้ทั้งหมด เพราะองค์กรย่อมจะต้องมีที่ตั้งในการดำเนินงานชัดเจน

เนื่องจากชื่อสถานที่และชื่อองค์กรแบบอ้างข้ามประเภทจะไม่มี การเปลี่ยนรูปไปจากรูปในความหมายปกติ การจำแนกชื่อเฉพาะแบบปกติกับแบบอ้างข้ามประเภทจึงต้อง ใช้การสังเกตบริบทซึ่งคาดว่าจะช่วยในการบ่งบอกชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท ในส่วนนี้จะศึกษาจากบริบทที่เกิดหน้าและหลังของชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทในตำแหน่งที่ 1-5 เพื่อดูว่าเป็นบริบทที่ช่วยในการบ่งชี้การอ้างข้ามประเภทและมีความเกี่ยวข้องของทางไวยากรณ์และความหมายกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทหรือไม่

ผลการศึกษาพบว่า คำบริบทที่เกิดร่วมกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท มี 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) คำบริบทที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท คือ คำบริบทที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือความหมายโดยตรงต่อชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท (2) คำบริบทที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม คือ คำบริบทที่อาจไม่ได้ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือความหมายกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทโดยตรง แต่มีรูปแบบที่เชื่อมโยงไปถึงชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทได้

ด้านคำบริบทที่ช่วยบ่งชี้การอ้างข้ามประเภท พบคำบุพบทและคำกริยาที่ช่วยบ่งชี้ชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภท ได้แก่ คำว่า ที่, ใน, และหน้า ในตำแหน่งหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ คำว่า ของ ในตำแหน่งหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร คำว่า จะ, และมี ในตำแหน่งหลังชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร โดยเมื่อศึกษาการปรากฏของคำบุพบทและกริยาที่กล่าวมา ที่ปรากฏกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทกับชื่อเฉพาะในความหมายปกติ พบว่าส่วนใหญ่ปรากฏกับชื่อเฉพาะแบบอ้างข้ามประเภทเท่านั้น โดยไม่พบการปรากฏกับชื่อเฉพาะในความหมายปกติ เช่น คำว่า ที่และหน้า จะปรากฏหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่เท่านั้น ไม่พบว่าปรากฏกับชื่อองค์กรในความหมายปกติ ชื่อองค์กรที่พบปรากฏกับคำบุพบท ที่และหน้า จึงมีความเป็นไปได้ที่จะ

เป็นชื่อองค์กรแบบอ้างอิงถึงสถานที่ จากผลการศึกษานี้ จึงสามารถอนุมานได้ว่าคำบุพบทและคำกริยาช่วยบ่งชี้การอ้างอิงข้ามประเภทได้ในระดับหนึ่ง

7.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้จัดทำคลังข้อมูลขนาดเล็กและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ประเด็นในแนวทางเดียวกันกับงานวิจัยที่กล่าวมา เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาคำที่ได้จากงานวิจัยมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลชุดใหม่ที่เป็นปัจจุบันกว่า ซึ่งต่อไปนี้ผู้วิจัยจะเรียกว่า คลังข้อมูลเปรียบเทียบ

คลังข้อมูลเปรียบเทียบมีขนาด 11,739 คำ มีชื่อเฉพาะทั้งหมด 438 ชื่อ ประกอบด้วยชื่อบุคคล จำนวน 82 ชื่อ ชื่อสถานที่ จำนวน 168 ชื่อ และชื่อองค์กร จำนวน 188 ชื่อ

รูปแบบของชื่อเฉพาะที่พบในคลังข้อมูลเปรียบเทียบมีลักษณะเช่นเดียวกับที่พบในงานวิจัย คือ มีองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน ได้แก่ คำบ่งบอกและส่วนชื่อ คำบ่งบอกเป็นส่วนประกอบที่ปรากฏกับชื่อเฉพาะแต่ละได้ ข้อมูลชื่อเฉพาะที่พบในคลังข้อมูลเปรียบเทียบจึงไม่ปรากฏร่วมกับคำบ่งบอกเสมอไป ในส่วนของชื่อเฉพาะ พบชื่อเฉพาะทั้งในรูปแบบปกติและรูปย่อเช่นเดียวกับข้อมูลในงานวิจัย

ผลการศึกษาโครงสร้างของชื่อเฉพาะพบว่า โครงสร้างของชื่อบุคคลที่พบมากที่สุด ได้แก่ โครงสร้างแบบชื่อ+นามสกุล ร้อยละ 59.76 ส่วนโครงสร้างแบบชื่อนั้น พบร้อยละ 40.24

ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อที่ประกอบด้วยคำไทย ชื่อที่ประกอบด้วยคำทับศัพท์ และชื่อที่ประกอบด้วยคำไทยปนคำทับศัพท์ โครงสร้างของชื่อสถานที่และชื่อองค์กรมี 4 แบบเช่นเดียวกัน คือ โครงสร้างไม่ซับซ้อน ได้แก่ โครงสร้างแบบ X, X+X และ X+XP และโครงสร้างซับซ้อน คือโครงสร้างที่ประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย

โครงสร้างของชื่อสถานที่ที่พบมากที่สุด คือ ชื่อสถานที่ที่ประกอบด้วยคำไทย ในโครงสร้างแบบ X+X คิดเป็นร้อยละ 38.57 ซึ่งใกล้เคียงกับโครงสร้างแบบ X ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 34.29 ส่วนโครงสร้างชื่อองค์กรที่พบมากที่สุด คือ ชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทย ในโครงสร้างที่ประกอบด้วย XP มากกว่า 1 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 27.16 รองลงมาได้แก่โครงสร้างแบบ X และ X+X ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.52

ผลการศึกษาโครงสร้างของชื่อบุคคล ชื่อสถานที่และชื่อองค์กรและสถิติจากคลังข้อมูลเปรียบเทียบมีความสอดคล้องกับงานวิจัย คือ ชื่อสถานที่เกือบทั้งหมดจัดอยู่ในโครงสร้างแบบไม่ซับซ้อน โครงสร้างที่พบได้มากที่สุดของชื่อสถานที่ มีลักษณะเป็นคำสั้น ส่วนชื่อองค์กรส่วนใหญ่พบทั้งในโครงสร้างซับซ้อนและไม่ซับซ้อนจึงเป็นได้ทั้งคำสั้นและคำยาว และจำนวนชื่อองค์กรในโครงสร้างซับซ้อนมีมากกว่าชื่อสถานที่เช่นเดียวกัน

ผลการศึกษารูปแบบของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่อง จากข้อมูลชื่อเฉพาะ จำนวน 85 ชุด พบว่า มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่อง 3 ลักษณะ ได้แก่

- (1) ชื่อเฉพาะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่อง ร้อยละ 40
- (2) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบคงที่ ร้อยละ 44.71
- (3) ชื่อเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่อเนื่องแบบไม่คงที่ ร้อยละ 15.29

ผลการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงจากชุดข้อมูลในกลุ่มการเปลี่ยนแปลงแบบคงที่ พบว่าการเปลี่ยนรูปมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การลด ร้อยละ 50 การเพิ่ม ร้อยละ 13.16 และการใช้รูปย่อ ร้อยละ 36.84 ดังนั้น ผลการศึกษาจึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัย คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบส่วนใหญ่เป็นการทำให้สั้นลงหรือใช้รูปย่อ

การอ้างข้ามประเภท พบการอ้างข้ามประเภททั้งหมด 25 ครั้ง ใน 2 แบบ คือ ชื่อองค์กร อ้างถึงสถานที่ 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16 และชื่อสถานที่ อ้างถึงองค์กร 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 84

ด้านบริบทที่เกี่ยวข้องกับการอ้างข้ามประเภท พบคำบริบทที่สอดคล้องกับที่พบในงานวิจัย ได้แก่ คำบุพบท ที่ ในตำแหน่งหน้าชื่อองค์กรแบบอ้างถึงสถานที่ 2 ครั้ง คำว่า ของ ในตำแหน่งหน้าชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร 2 ครั้ง และคำว่า จะ ในตำแหน่งหลังชื่อสถานที่แบบอ้างถึงองค์กร 3 ครั้ง เนื่องจากคลังข้อมูลมีขนาดเล็กลงความถี่ที่พบจึงน้อยตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาการปรากฏของคำบริบทดังกล่าวกับชื่อเฉพาะในความหมายปกติ ก็พบว่าไม่มีการปรากฏร่วมกับชื่อเฉพาะในความหมายปกติเช่นกัน

จากผลการศึกษาในประเด็นที่กล่าวมา พบว่าผลการศึกษาจากคลังข้อมูลเปรียบเทียบมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับผลของงานวิจัย ซึ่งให้เห็นว่า ข้อมูลใหม่ไม่ทำให้ผลการศึกษาเปลี่ยนแปลงมากนัก ผลการศึกษาโครงสร้าง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและการอ้างข้ามประเภทของชื่อบุคคล สถานที่และองค์กร เป็นลักษณะทั่วไปของชื่อเฉพาะในภาษาไทยที่จะพบได้ในข้อมูลประเภทข่าว

7.3 ข้อเสนอแนะ

- (1) ข่าวแต่ละประเภทจะพบชื่อบุคคล สถานที่และองค์กรแต่ละประเภทมากน้อยต่างกันไป เช่น ข่าวเศรษฐกิจและธุรกิจมักจะเป็นข่าวที่พบชื่อองค์กรมาก ส่วนชื่อสถานที่มักพบมากในข่าวทั่วไปหรือข่าวภูมิภาค เป็นต้น การเขียนข่าวมีรูปแบบที่ค่อนข้างชัดเจนหรือมีการใช้บางรูปแบบซ้ำๆ เช่น การเริ่มต้นด้วยแหล่งข่าวที่เป็นชื่อบุคคล และจะตามมาด้วยชื่อองค์กร เช่น “นายโสภณ ดำนูนย์ ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทยเปิดเผยว่า..” หรือการอธิบายที่ตั้งเพิ่มเติมโดยกล่าวถึงชื่อองค์กรแล้วตามด้วยชื่อสถานที่ในข่าวเหตุการณ์ทั่วไป เช่น “ความคืบหน้าเหตุเพลิงไหม้ศูนย์การค้าวิสดูก่อสร้างครบวงจร

โกลบอลแฮร์ส สาขาเวียงคุก อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายนที่ผ่านมา...” แต่ในข่าวกีฬาหรือข่าวบันเทิงอาจไม่พบรูปแบบดังกล่าว การศึกษาชื่อเฉพาะในข่าวประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะอาจทำให้เห็นรูปแบบการปรากฏของชื่อเฉพาะในข่าวแต่ละประเภทชัดเจนขึ้น และอาจช่วยในการคาดการณ์ประเภทของชื่อเฉพาะที่จะพบในข่าวได้

- (2) ชื่อองค์กรเป็นชื่อเฉพาะประเภทเดียวที่พบว่ามีความหมายที่ทางไวยากรณ์ (Function word) โดยเฉพาะในชื่อองค์กรที่เป็นชื่อยาว อาทิ คำบุพบท คำเชื่อม ซึ่งทำให้ชื่อองค์กรมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับวลีหรือประโยคทั่วไปในภาษาไทยและกลมกลืนไปกับข้อความอื่นในข้อมูลซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาที่ทำให้คอมพิวเตอร์ไม่รู้จักรหัสชื่อองค์กร ข้อสังเกตดังกล่าวจึงควรนำมาศึกษาโดยมีคลังข้อมูลเปรียบเทียบ เพื่อเปรียบเทียบชื่อองค์กรกับกลุ่มวลีหรือประโยคทั่วไปในภาษาที่มีคำที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกัน อาจทำให้เห็นรูปแบบบางประการที่ชื่อองค์กรแตกต่างจากวลีหรือประโยคทั่วไป แนวทางการศึกษานี้ยังรวมถึงลักษณะอื่นๆที่สามารถนำชื่อเฉพาะไปเปรียบเทียบกับข้อมูลทั่วไปในภาษา เช่น ชื่อสถานที่ แม้ว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเหมือนคำประสมทั่วไปในภาษาไทย แต่อาจมีขอบเขตความหมายจำกัด หรือคำที่มาประกอบกันเป็นชื่อสถานที่นั้น อาจจำกัดใช้เฉพาะคำในบางกลุ่มความหมาย เช่น มีคุณสมบัติที่บอกลักษณะพื้นที่ เป็นต้น การศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้แนวทางภาษาศาสตร์จึงอาจช่วยแก้ปัญหาความสับสนระหว่างชื่อเฉพาะกับคำทั่วไปในภาษาได้
- (3) การศึกษาบริบทต่อเนื่องในงานวิจัยนี้เน้นเฉพาะการปรากฏของชื่อเฉพาะ โดยไม่มีการสังเกตคำสรรพนามร่วมด้วย แต่โดยข้อมูลแล้วพบว่า เมื่อมีการเอ่ยถึงชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อบุคคล ในครั้งต่อมาอาจใช้สรรพนามแทนชื่อบุคคลนั้นได้ จึงควรมีการศึกษาชื่อเฉพาะโดยรวมการสังเกตคำสรรพนามที่ชี้แทนชื่อเฉพาะ ซึ่งอาจมีบทบาทเกี่ยวข้องกับรูปแบบของชื่อเฉพาะในบริบทต่อเนื่องก็ได้
- (4) การอ้างข้ามประเภทที่พบในงานวิจัยนี้เป็นการอ้างข้ามของชื่อเฉพาะ 2 ประเภท คือชื่อสถานที่และชื่อองค์กร ซึ่งเป็นการอ้างข้ามที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปจากเดิมและใช้เป็นปกติ แต่จากการสังเกตข้อมูลทำให้ผู้วิจัยพบว่าอาจมีการอ้างข้ามประเภทในลักษณะอื่นอีก อาทิ การใช้ตำแหน่งทางอาชีพ+องค์กรในการอ้างถึงสิ่งอื่น เช่น “รมว.กระทรวงคมนาคม ยังได้กล่าวอีกว่า....” โดย รมว.กระทรวงคมนาคมเป็นการอ้างถึงบุคคล ซึ่งการ

อ้างเช่นนี้ไม่ได้ใช้รูปแบบปกติของชื่อองค์กรดังเช่นการใช้ชื่อองค์กรอ้างถึงสถานที่ และอาจมีรูปแบบการใช้ในลักษณะเดียวกันที่ทำให้ทราบว่ากำลังอ้างถึงสิ่งอื่นอยู่ ข้อสังเกตนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับชื่อเฉพาะที่น่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กำชัย ทองหล่อ. 2525. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น.
- นworรณ พันธ์ธุมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์น.
- น้องนุช มณีอินทร์. 2543. การปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปานทิพย์ มหาไตรภพ. 2522. นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว :
การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชา
ภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลละวณิชย์. 2535. ชื่อหมู่บ้านในมณฑลทลกวางสี่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยศวิธน์ แสนสิงห์ และ อัครา ประโยชน์. 2010. การรู้จำชื่อเฉพาะภาษาไทยโดยใช้แบบจำลองฮิด
เดนมาร์คอฟ. ในโครงการประชุมวิชาการนานาชาติ Knowledge and Smart
Technologies ครั้งที่ 2, หน้า 46-52. 24-25 กรกฎาคม 2553 ณ มหาวิทยาลัยบูรพา
จังหวัดชลบุรี.
- สุจิตต์ลักษณ์ ดีมดุง และ วชิราภรณ์ วรรณดี. 2544. ชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของประเทศ
ไทย: การศึกษาเบื้องต้น. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภาพรณ ณ บางช้าง. 2526. การใช้ภาษาในการตั้งชื่อคนไทย. ใน งานวิจัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ฉลอง 700 ปี ลายสือไทย ลำดับที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
อ้างถึงใน น้องนุช มณีอินทร์. 2543. การปรับเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุฤดี ฉัตรไตรมงคล. 2548. การรู้จำและการจำแนกประเภทของชื่อเฉพาะภาษาไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถานและศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. พจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.royin.go.th>.
[2553, มีนาคม 1]

วจินตน์ ภาณุพงศ์. 2532. โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ THE STRUCTURE OF THAI : GRAMMATICAL SYSTEM. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อมรทิพย์ กวินปณิธาน. 2546. การศึกษาริบทบ่งบอกชื่อเฉพาะในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. ทฤษฎีไวยากรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี สิงห์น้อย. 2548. ค่านามประสม ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัสนีย์ ก่อตระกูล. 2549. การประมวลผลภาษามนุษย์ ด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. หน่วยปฏิบัติการวิจัยเชี่ยวชาญเฉพาะการประมวลผลภาษาธรรมชาติและเทคโนโลยีสารสนเทศ อัจฉริยะ ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2541. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

Chanlekha, H., et al. 2002. Statistical and Heuristic Rule Based Model for Thai Named Entity Recognition. In proceeding of SNLP 2002. Hua Hin Thailand.

Chanlekha, H., and Kawtraku, I A. 2004. Thai Named Entity Extraction by incorporating Maximum Entropy Model with Simple Heuristic Information. In proceeding of IJCNLO'2004. Hainan Island China.

Charoenpornasawat, P., Kijirikul, B., and Meknavin, S. 1999. Comparing Winnow and RIPPER in Thai Named-Entity Identification. In proceeding of the Natural Language Processing Pacific Rim Symposium 1999. Beijing China.

Chanlekha, H., and Kawtraku, I A.. 2003. Thai Name Entity Extraction by Using Maximum Entropy Model Knowledge base. In proceeding of the 7th National Computer Science and Engineering Conference 2003. Chonburi, Thailand, 2003.

- Lakoff, G. 1980. Metaphors we live by. 1st ed. Chicago ; London : The University of Chicago Press.
- Miller, J. 2002. An introduction to English syntax. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Panther, K., and Thornburg, L. L. 1942. Metonymy and pragmatic inferencing. Amsterdam : John Benjamins Pub., c2003.
- Phanarangsarn, K., Arnold, S., Mandel, M., and Walker, C. 2006. Simple Named Entity Guidelines Version 6.4-Thai. (n.p).
- Saeed, J. I. 1997. Semantics. Oxford : Blackwell, c2003
- Sperberg-McQueen, C.M., and Burnard, L (eds). 1990-1993. TEI Guidelines for electronics text encoding and interchange. [online]. Available from: <http://www.tei-c.org>. [2010, March 12]
- Vaida, C. 1996. Liberating Grammar. International Edition. Singapore: Prentic Hall, Simon & Shuster (Asia). อ้างถึงใน อมรทิพย์ กวินปณิธาน. 2546. การศึกษาริบทบ่งบอกชื่อเฉพาะในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างข้อมูลและการกำกับข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 1

สหกรณ์ผู้ผลิงานทำตลาด ส่งออก-ขึ้นห้างยอด700ล. อาหารสด-แปรรูปชีวแซมปี

<persName Id="006-p1"><title><abb>น.ส.</abb></title>สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์</persName>
อธิบดี<orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd>ส่งเสริมสหกรณ์ </orgName> เปิดเผยว่า ตามที่
<orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd></orgName> ได้จัดทำโครงการส่งเสริมตลาดสินค้า
ให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการนำผลผลิตของสหกรณ์ไปจัดแสดงในลักษณะ Road Show และร่วม
เจรจาการค้ากับบริษัทนำเข้าของประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการทดสอบตลาด และประชาสัมพันธ์สินค้าของสหกรณ์
ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย พบว่า สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สามารถจำหน่ายสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศ
และห้างสรรพสินค้าชั้นนำ คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 712,511,327.42 บาท โดยแยกเป็นหมวดสินค้าประเภทอาหาร
สดและแปรรูป ซึ่งมียอดขายสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 53.42 และส่วนใหญ่พบว่าส่งไปจำหน่ายที่<placeName
Id="006-place1"><placeInd>ประเทศ</placeInd>จีน</placeName>และ<placeName Id="006-
place2">ญี่ปุ่น</placeName>รองลงมาเป็นสินค้าประเภทของใช้ ของตกแต่ง ร้อยละ 27.2

นอกจากนี้ ยังมีสินค้าประเภทอื่นๆ ที่ได้รับความนิยมจากตลาดต่างประเทศ เช่น ผลิตภัณฑ์ผ้าและ
เครื่องแต่งกายส่งไปยัง<placeName Id="006-place3"><placeInd>ประเทศ</placeInd>มาเลเซีย
</placeName> และ<placeName Id="006-place4">ซาอุดีอาระเบีย</placeName> ส่วนประเภทเครื่องดื่ม
ได้ไปจำหน่ายที่<placeName Id="006-place1"><placeInd>ประเทศ</placeInd>จีน</placeName>และ
<placeName Id="006-place5">สหรัฐ </placeName> สุดท้ายได้แก่ประเภทสมุนไพร ส่งไปจำหน่ายยัง
<placeName Id="006-place6">สหรัฐอเมริกา</placeName>และ<placeName Id="006-place2">
ญี่ปุ่น</placeName> ตามลำดับ

อธิบดี<orgName Id="006-org1"><orgInd>กรม</orgInd>ส่งเสริมสหกรณ์</orgName> กล่าว
เพิ่มเติมว่า อย่างไรก็ตามสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในด้านประชาสัมพันธ์สินค้า รวมถึงเรื่องของการขนส่ง
การบรรจุภัณฑ์หีบห่อ และการคำนวณต้นทุนราคาขาย ทำให้ไม่สามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายได้ด้วยตนเอง จึง
ต้องผ่านตัวแทนจำหน่ายที่มีประสบการณ์เรื่องการส่งออกสินค้า ซึ่ง<orgName Id="006-org1"><orgInd>
กรม</orgInd></orgName> เห็นว่า จะต้องเร่งพัฒนาความรู้ในเรื่องการขนส่ง การส่งออกสินค้า และการ
บรรจุภัณฑ์หีบห่อที่เหมาะสม กับการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้มี
ความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินธุรกิจในการส่งออกผลผลิตไปจำหน่ายยังต่างประเทศต่อไป

ตัวอย่างที่ 2

ชวนคนอ้วนหนีห่างจากโรค

ใครๆ ก็ไม่อยากอ้วน ด้วยเหตุนี้ทาง <orgName Id="0066-org1"><orgInd>ชมรม</orgInd>โรคอ้วน
แห่งประเทศไทย</orgName> ร่วมกับ<orgName Id="0066-org2"><orgInd>สำนัก</orgInd>อนามัย
</orgName> <orgName Id="0066-org3"><orgInd>สำนัก</orgInd>วัฒนธรรมกีฬาและการท่องเที่ยว
</orgName> และ<orgName Id="0066-org4"><orgInd>สำนักงาน</orgInd>สิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร
</orgName> โดยการสนับสนุนจาก<orgName Id="0066-org5"><orgInd>บริษัท</orgInd> แอ็บบอด ลา
บอแรตอริส <orgIndB>จำกัด</orgIndB></orgName> ได้จัดงาน "มหกรรมคนไทยห่างไกลโรคอ้วน"

ในงานมากหน้าหลายตาด้วยผู้คนที่มีความรู้เกี่ยวกับโรคอ้วน ทั้ง <persName Id="0066-p1"><title><abb>ศ.</abb><abb>นพ.</abb></title>อภิชาติ วิษณุภรณ์</persName> ประธาน <orgName Id="0066-org1"><orgInd>ชมรม</orgInd>โรคอ้วนแห่งประเทศไทย</orgName>, <persName Id="0066-p2"><title><abb>ภญ.</abb></title>อำพร เจริญสมศักดิ์</persName> Country Manager <orgName Id="0066-org5"><orgInd>บริษัท</orgInd> แอ็บบอต ลาบอแรตอรีส</orgName> โดยมี <persName Id="0066-p3"><title><abb>พญ.</abb></title>มาลินี สุขเวชกรกิจ</persName> รองผู้ว่า <placeName Id="0066-place1"><orgInd>กรุงเทพมหานคร</orgInd></placeName> เป็นประธานจัดงาน

<persName Id="0066-p1"><title><abb>ศ.</abb><abb>นพ.</abb></title>อภิชาติ </persName>บอกอีกว่า ทุกวันนี้ทั่วโลก รวมทั้ง <placeName Id="0066-place2"><placeInd>ประเทศ</placeInd> </placeName> ไทย </placeName> พลเมืองมีแนวโน้มจะอ้วนเพิ่มมากขึ้น สาเหตุหลักคือวิถีการดำเนินชีวิตที่ไม่สมดุล บริโภคมากออกกำลังกายน้อย <orgName Id="0066-org1"><orgInd>ชมรม</orgInd>โรคอ้วนแห่งประเทศไทย</orgName> จึงรณรงค์เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดภาวะภัยร้ายจากโรคอ้วน

<persName Id="0066-p4"><title><abb>ศ.</abb><abb>นพ.</abb></title>ชัยชาญ ดีโรจนวงศ์</persName> เลขาธิการ<orgName Id="0066-org1"><orgInd>ชมรม</orgInd>โรคอ้วนแห่งประเทศไทย</orgName> บอกถึง "ภัยร้ายของโรคอ้วน" ว่าคนส่วนใหญ่มักคิดว่าคนอ้วนคือคนที่มีน้ำหนักเยอะ แต่จริงๆ แล้วคำจำกัดความของโรคอ้วนรวมถึงคนที่ไขมันใต้ผิวหนังมากกว่าปกติด้วย

"คนอ้วนหรือไม่อ้วนวัดได้ง่ายๆ โดยเอาส่วนสูง (ซม.) ใช้น้ำหนัก (กก.) ผู้ชายลบด้วย 100 ถ้าสูง 170 ซม. ลบด้วย 100 น้ำหนักที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 70 กก. ผู้หญิงลบด้วย 110 ถ้าสูง 163 ซม. น้ำหนักไม่ควรเกิน 53 กก. สิ่งก็ตามมาเมื่ออ้วนนอกจากความรู้สึกทางจิตใจแล้ว สิ่งสำคัญคือโรคภัยที่รบกวนคุณ อาทิ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคข้อเสื่อม นอกจากนี้ ยังพบว่าโรคมะเร็งเพิ่มอัตราเสี่ยงในคนอ้วนด้วย"

<persName Id="0066-p5"><title><abb>ศ.</abb><abb>นพ.</abb></title>สุรัตน์ โคมินทร์ </persName> ประธานฝ่ายวิชาการ<orgName Id="0066-org1"><orgInd>ชมรม</orgInd>โรคอ้วนแห่งประเทศไทย</orgName> กล่าวถึง "กินอย่างไรให้ห่างไกลโรคอ้วน" ว่าต้องกำหนดกฎการกินอาหารโดยใช้บันได 7 ขั้น ในการควบคุมน้ำหนัก 1.ต้องรู้ว่าตัวเองอ้วนหรือไม่ 2.ศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์<orgName Id="0066-org6"><orgInd>กระทรวง</orgInd>สาธารณสุข</orgName> หรือ<orgName Id="0066-org1"><orgInd>ชมรม</orgInd>โรคอ้วนแห่งประเทศไทย</orgName> 3.วางแผนการกินอาหาร 4.ออกกำลังกาย 5.เปลี่ยนแปลงจากอาหารที่ทำให้อ้วน เช่น อาหารทอด มาเป็นต้ม นึ่ง ย่าง ปิ้ง 6.หลีกเลี่ยงอาหาร Junk Food และ 7.ถ้าอยากกินแต่ไม่ให้อ้วน ต้องรู้จักแลกเปลี่ยน เช่น ขนมปัง 1 แผ่นเท่ากับข้าว 1 ทัพพี ทุเรียนเรากินพูหนึ่ง แลกข้าว 1 ทัพพี นั่นหมายถึงถ้าอยากกินผลไม้ เราต้องเอาข้าวออก เพียงเท่านี้โรคอ้วนก็ไม่อาจจะมาใกล้เราได้

ตัวอย่างที่ 3

สบน. ปรับแผนกู้เงิน-ออกพันธบัตรมีรัฐบาลทำงานขาดดุลแสนล้าน

<persName Id="0144-p1"><title>นาย</title>พงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์</persName> ผู้อำนวยการ <orgName Id="0144-org1"><orgInd>สำนักงาน</orgInd>บริหารหนี้สาธารณะ</orgName> (<orgName Id="0144-org1"><abb>สบน.</abb></orgName>) เปิดเผยว่า <orgName Id="0144-org1"><abb>สบน.</abb></orgName> ได้ปรับแผนการกู้เงินของรัฐบาลประจำปีงบประมาณ 52 ใหม่ โดยปรับเพิ่มกู้เงินจากเดิม 435,690 ล้านบาท เป็น 535,690 ล้านบาท หลังจากที่รัฐบาลจัดทำงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ 52 เพิ่มเติมนงเงิน 100,000 ล้านบาท เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งผลให้ <orgName Id="0144-org1"><abb>สบน.</abb></orgName> ต้องปรับแผนการออกพันธบัตรรัฐบาลในแต่ละรุ่น ให้สอดคล้องตามไปด้วย โดยหลังจาก ปรับปรุงแล้ว จะออกพันธบัตรรวมวงเงิน 346,999 ล้านบาท

ทั้งนี้แผนการกู้เงินและการออกพันธบัตรรัฐบาล ส่วนที่ปรับใหม่นั้นสบน.จะติดตามสถานการณ์เศรษฐกิจโลกอย่างใกล้ชิด และในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อแผนการออกพันธบัตรของ รัฐบาล <orgName Id="0144-org1"><abb>สบน.</abb></orgName> จะหารือกับผู้ร่วมตลาด ก่อน ตัดสินใจปรับแผนการกู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่อไป

สำหรับแผนการกู้เงินที่ปรับปรุงใหม่คือ เพิ่มการออกพันธบัตรรัฐบาลระยะสั้น อายุ 2 ปี วงเงิน 78,000 ล้านบาท ปรับลดพันธบัตรรัฐบาลอายุ 30 ปี เนื่องจากผลตอบแทนมีระดับต่ำมาก ซึ่งจากการหารือกับนัก ลงทุนระยะยาว เห็นว่าต้องลดพันธบัตรดังกล่าวลง 4,000 ล้านบาท พร้อมทั้งปรับลดพันธบัตรออมทรัพย์ จาก เดิมที่คาดว่าจะออกถึง 60,000 ล้านบาท ลงเหลือ 10,000 ล้านบาท เพื่อให้สอดคล้องกับดอกเบี้ยขาสูง โดยยังมี การออกพันธบัตรออมทรัพย์เพื่อหล่อเลี้ยงตลาดในปริมาณที่เหมาะสม และไม่เป็นการแย่งเงินฝากของสถาบัน การเงิน นอกจากนี้ได้ปรับเพิ่มยอดคงค้างของตั๋วเงินคลังอายุ 1, 3, 6 เดือน วงเงิน 99,000 ล้านบาท ให้สามารถ รองรับอุปสงค์ของพันธบัตรระยะสั้นที่เพิ่มขึ้น.

ตัวอย่างที่ 4

ผู้สื่อข่าวรายงานจาก<orgName ref="place" Id="0114-org1"><orgInd>กระทรวง</orgInd>พาณิชย์</orgName>ว่า ในวันที่ 12-13 พ.ย.นี้ <persName Id="0114-p1"><title>นาย</title>สมคิด จาตุศรีพิทักษ์</persName> รองนายกรัฐมนตรี และ รมว.<orgName Id="0114-org1">พาณิชย์</orgName> ได้สั่ง การให้หน่วยงาน<orgName Id="0114-org1"><orgInd>กระทรวง</orgInd>พาณิชย์</orgName>ที่ รับผิดชอบ ภายในประเทศจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (เวิร์กช็อป) หัวข้อยุทธศาสตร์การค้า ภายในประเทศ เพื่อ ระดมสมองแก้ไขปัญหา โดยให้เน้นหนักไปที่การผลักดันราคาสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าว การดูแลเงินเฟ้อและ การคุ้มครองผู้บริโภค

โดยแนวทางในการผลักดันราคาข้าวให้สูงขึ้นนั้น <persName Id="0114-p1"><title>นาย</title>สมคิด</persName>ได้ให้นโยบายว่าควรจะมีทีมพิเศษที่ดูแลการรับจำนำข้าว เพื่อให้การรับจำนำมีความ รวดเร็ว ป้องกันการทุจริต และหากพบว่ามีปัญหาในพื้นที่ใด ผู้รับผิดชอบจะต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะพาณิชย์ จังหวัด และค้าภายในจังหวัด ทั้งนี้ การเวิร์กช็อปเรื่องข้าวนั้นก็เพื่อให้การรับจำนำมีความคล่องตัวมากที่สุด มี กระบวนการรับผิดชอบที่ชัดเจน ส่วนแนวทางการดูแลภาวะเงินเฟ้อ ได้มอบหมายให้<orgName Id="0114-org2"><orgInd>กรม</orgInd>การค้าภายใน</orgName>ไปพิจารณาว่า จะมีมาตรการใดในการดูแลภาวะ

ราคาสินค้า เพราะหากมีมาตรการดูแลอย่างเหมาะสมจะทำให้เงินเฟ้อไม่ปรับตัวสูงขึ้น โดยในปีนี้ตั้งเป้าไว้ว่าเงินเฟ้อจะไม่สูงเกิน 4.4% โดยช่วง 2 เดือนที่เหลือจะขยายตัวเฉลี่ยเดือนละไม่เกิน 6% และยังได้มอบหมายให้ไปดูแลมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย เพราะกรรมการค้าภายใน สามารถใช้มาตรการเกี่ยวกับสินค้าได้ หากเห็นว่า มีผลกระทบต่อผู้บริโภค เช่น การนำเข้าสู่วัตถุสินค้าควบคุม

<persName id="0114-p2"><title>นาย</title>ศิริพล ยอดเมืองเจริญ</persName> อธิบดี

<orgName id="0114-org2"><orgInd>กรม</orgInd>การค้าภายใน</orgName> กล่าวว่า ขณะนี้มีผู้ประกอบการยื่นขอปรับขึ้นราคาสินค้าเข้ามาเพิ่มเติมจากเดือน มิ.ย. ที่มีอยู่ 22 ราย เป็น 42 รายแล้ว ซึ่งทั้งหมดอยู่ในหมวดสินค้า 18 รายการ เช่น น้ำมันหล่อลื่น ปลากระป๋อง น้ำปลา น้ำอัดลม ปุ๋ยเคมี เป็นต้น แต่ยังไม่อนุมัติให้ปรับขึ้นราคาสินค้าแม้แต่รายเดียว เพราะต้องรอตรวจสอบข้อมูลบัญชีต้นทุนสินค้าย้อนหลัง 2 ปี และค่าการตลาดก่อน ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า ผู้ประกอบการบางรายได้แจ้งข้อมูลต้นทุนการผลิต ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง จึงสั่งการให้ฝ่ายนิติกรตรวจสอบว่าเป็นการแจ้งหลักฐานเท็จหรือไม่ เพื่อดำเนินคดีทางอาญาต่อไป

ทั้งนี้ การตรวจสอบรายการสินค้าที่ได้ปรับราคาเพิ่มขึ้นจากช่วงสิ้นเดือน ก.ย. ที่ผ่านมา ซึ่งหมดมาตรการขอความร่วมมือตรึงราคาสินค้า เช่น ผ่าอนามัย ผงซักฟอก นมเปรี้ยวพร้อมดื่ม พบว่า เป็นการปรับราคาขึ้นตามปกติ หลังจากทั้งหมดระยะเวลาโปรโมชันแล้ว ไม่มีการปรับขึ้นราคาเกินความเป็นจริง

ตัวอย่างที่ 5

ปชช. เหนายทองคำมากกว่าซื้อช่วงตรุษจีน

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า วันนี้ (25 ม.ค.) <persName id="0141-p1"><title>นาย</title>จิตติ ตั้งสิทธิ์ภักดี</persName> นาย<orgName id="0141-org1"><orgInd>สมาคม</orgInd>ค้าทองคำ</orgName> กล่าวถึงการซื้อขายทองคำช่วงเทศกาลตรุษจีนว่า หลังจากราคาทองคำสูงขึ้นประมาณ 400 บาท ต่อทองคำน้ำหนัก 1 บาท จึงมีผู้นำทองคำมาขายเพื่อทำกำไรค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ราคาทองแท่งอยู่ที่ 14,500 - 14,600 บาท ส่วนทองรูปพรรณ ราคาเฉลี่ยที่ 14,900 - 15,000 บาท ทำให้มีผู้นำทองคำมาขายมากกว่าซื้อ อย่างไรก็ตาม ต้องรอดูวันพรุ่งนี้ (26 ม.ค.) ว่า จะคึกคักขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้ คาดว่า ประชาชนที่ซื้อทองไปมอบให้ญาติพี่น้อง เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนถือว่าบรรยากาศปีนี้ไม่คึกคักมากนัก.

ตัวอย่างที่ 6

ลูกสหวิชาชีพทำงานยืดหยุ่นได้ [20 ธ.ค. 51 - 05:04]

<persName id="0156-p1"><title>นาย</title>วัลลภ พลอยทับทิม</persName> ปลัด

<orgName id="0156-org1"><orgInd>กระทรวง</orgInd>การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</orgName> (<orgName id="0156-org1"><abb>พม.</abb></orgName>) กล่าวต่อนหนึ่งในการเปิดประชุมสมัชชาสหวิชาชีพ ประจำปี 2551 ว่าการปฏิบัติงานเพื่อการสงเคราะห์และคุ้มครองเด็ก ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอน ทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น การบูรณาการแผนร่วมกัน การกระจายงาน และการส่งต่อความรับผิดชอบ แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดทั้งภารกิจงานของแต่ละวิชาชีพ ความเข้าใจต่อเนื้อหาของกฎหมาย และมาตรการต่างๆ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมี

ประสิทธิภาพดังนั้นขอให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้ทบทวนการปฏิบัติงานทั้งของตนเอง ที่สำคัญในแต่ละวิชาชีพที่มาปฏิบัติงานร่วมกัน ต้องมีมาตรฐานวิชาชีพของตนเองเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน และทราบถึงบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม การทำงานขอให้ยึดเป้าหมายเดียวกัน คือเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ.

ตัวอย่างที่ 7

2ยักษ์ใหญ่จับมือ ขยายขอบข่ายวิจัย พัฒนาพีซีเอ็มไอ

<persName Id="002-p1"><title>นาย</title>ร็อบ ฟราเลย์</persName>รองประธานบริษัท ด้านเทคโนโลยี <orgName Id="002-org1"><orgInd>บริษัท</orgInd> มอนซานโต้ <orgIndB>จำกัด</orgIndB></orgName> เปิดเผยว่า <orgName Id="002-org1"><orgInd>บริษัท</orgInd></orgName> ได้เห็นสัญญาร่วมลงทุนกับ <orgName Id="002-org2"><orgInd>บริษัท</orgInd> บีเอสเอสเอ<orgIndB>จำกัด</orgIndB></orgName> เพื่อร่วมวิจัยและพัฒนา รวมถึงการค้าพืชเทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งคาดว่าจะใช้งบลงทุนกว่า 1,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 60,000 ล้านบาท เพื่อพัฒนาสายพันธุ์พืชผลผลิตสูงทนแล้งหลายชนิด อาทิ ข้าวโพด ถั่วเหลือง ฝ้าย และคาโนลา โดยความร่วมมือนี้ยังครอบคลุมถึงโครงการวิจัยที่มีอยู่แล้ว การค้นพบและผลการวิจัยพืชเทคโนโลยีชีวภาพของแต่ละบริษัท คาดว่า ผลลัพธ์แรกภายใต้ความร่วมมือของทั้งสองบริษัทจะออกสู่ตลาดได้ภายใน 5 ปี ข้างหน้า

เรามีความยินดีที่จะได้ร่วมงานกับ<orgName Id="002-org2">บีเอสเอสเอ</orgName>เพื่อขยายขีดความสามารถในการเจาะจงและนำพืชสายพันธุ์ใหม่ๆ ที่ให้คุณค่ากับเกษตรกรออกสู่ตลาด โดยการขยายขอบข่ายของพืชที่มีศักยภาพ แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี และลดความเสี่ยง จะทำให้ความร่วมมือนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการค้นพบเทคโนโลยีรุ่นถัดไปที่จะนำมาใช้ในแปลงเกษตรกร และเพิ่มคุณค่าของสินค้าเป็นสองเท่า หลังจากที่ได้มีการหักลดความเสี่ยงแล้ว <persName Id="002-p1"><title>นาย</title>ร็อบ</persName>กล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างรายการข้อมูลชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างรายการชื่อบุคคลในโครงสร้างแบบที่ 1 และ 2

No.	คำப்பบอ	ชื่อบุคคล แบบที่ 1	คำப்பบอ	ชื่อบุคคล แบบที่ 2
1	ทพ.	กฤษฎา เรืองอารีรัชต์	คุณ	รสนา
2	คุณหญิง	เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา	คุณหญิง	เกษมา
3	คุณหญิง	กัลยา โสภณพนิช	คุณหญิง	กัลยา
4	นาย	กิตติรัตน์ ณ ระนอง	คุณหมอ	รติยา
5	นาย	เกษม รุ่งธนเกียรติ	ด.ช.	เฉลิมพร
6	นาย	เกียรติ สิทธิอมร	ด.ช.	เชน
7	นาย	เกียรติพงศ์ น้อยใจบุญ	ด.ช.	ต่าย
8	ด.ญ.	แก้วดา สุขเทวี	ด.ญ.	แก้วดา
9		คริสติน่า ปอร์แตลล่า	ด.ญ.	ชมณรรฐ
10	ด.ญ.	งามพรรณ เวชชาชีวะ	ด.ต.	จักรรินทร์
11	ด.ญ.	จันจุหา ฤกษ์วิเศษกุล		दनัย
12	คุณหญิง	จินดา จรุงเจริญเวชช์	ดร.	ปรีชาญ
13		จัทมาศ จงจิตเกษม	ดร.	จิราวรรณ
14	นาง	จุฬารัตน์ บุญยากร	ดร.	สุวัฒน์
15		เจนนิเฟอร์ คิม	ดร.	อำนาจ
16	ด.ช.	เฉลิมพร สุขเจริญ	น.ส.	เกวลิน
17	ด.ญ.	ชญมน ไตรเลิศสุนทร	น.ส.	จิตรลดา
18	ด.ญ.	ชมณรรฐ อารีฟ	น.ส.	สุพรรณษา
19	นาง	ชลธิดา ศรีจำปา	นพ.	กวีวัฒน์
20	นาย	ชัยวุฒิ บรรณวัฒน์	นพ.	นพ.ประวิทย์
21	นาย	ชัยศักดิ์ อังศ์สุวรรณ	นพ.	นพ.มรกต
22	นาย	ชาญชัย ชัยรุ่งเรือง	น้อง	ก้อย
23	นาง	ทองใบ เข้มเหลืออง	นาง	นางจรรย์สมร
24		แทนคุณ จิตต์อิสระ	นาง	นิด
25	จำเอก	ธนากร นวลสุธา	นาง	ประนอม
26	นาย	ธวัชชัย ณ สงขลา	นาง	มยุรี
27		ธิตินงษ์ นิลหุต	นาง	รวิวรรณ
28	นาง	นงราม วงษ์วานิช	นาง	ลาร์ลีย์
29	น.ส.	นริศรา ชาวาดตันพิพัทธ์	นางสาว	กรองทิพย์
30	น.ส.	นฤมล ทิพย์รักษ์	นางสาว	นิภาพร
31	น.ส.	นันทิยา สว่างวุฒิธรรม	นางสาว	รสนา
32	ดร.	ปรีชาญ เดชศรี	นาง	สุนีย์
33	คุณหญิง	พจมาน ชินวัตร	นาย	สุรพล
34	จำเอก	มานิตย์ คุ้มไพร	นาย	กรรถ
35	ด.ช.	วรายุทธ เข้มเหลืออง	นาย	กฤษ
36	ดร.	ศรีสุข พูนพลกุล	นาย	กิตติ
37	น.ส.	ศุภรัตน์ นาคบุญนำ	นาย	เกษม
38	จ.ส.อ.	สญชัย ปัญญะธิวัฒน์	นาย	ปกครอง

ตัวอย่างรายการชื่อสถานที่และองค์กรในโครงสร้างแบบคำเดียว

No.	คำบ่งบอก	ชื่อสถานที่	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1		กัมพูชา		กลาโหม	
2		เกาหลี	เทศบาล	กันทรลักษณ์	
3	ต.	โกรกกราก	กระทรวง	คมนาคม	
4		เขมร	สำนัก	งบประมาณ	
5	แม่น้ำ	โขง	โรงเรียน	จิตรลดา	
6	ถ.	คอนแวนต์	กรม	ชลประทาน	
7		แคนาดา	โรงแรม	ดุสิต	
8	ต.	โคก	บริษัท	ทานิทารุ	
9	สภ.	จระก๊ะ	บล.	ทิสโก้	
10		จีน		ธนาชาติ	
11	น้ำ/ลุ่มน้ำ	เจ้าพระยา	มหาวิทยาลัย	นครสวรรค์	
12		ชัยนาท	สถานเอกอัครราชทูต	บราซิล	
13	น้ำ	ชี	พรรค	ประชาธิปไตย	
14	บ้าน	ซาไก	กรม	ประชาสัมพันธ์	
15		ซาอุดีอาระเบีย	กรม	ประมง	
16	นคร	ซิดนีย์	กอง	ปราบปราม	
17	เมือง	เซียงไฮ้	มูลนิธิ	ป่อเต็กตึ๊ง	
18		ญี่ปุ่น	มูลนิธิ	ผู้หญิง	
19	หมู่บ้าน	ฐิติวัฒน์	กระทรวง	พลังงาน	
20	เขต	ดุสิต	ศาลจังหวัด	พญา	
21	จ.	ตรัง	กระทรวง	พาณิชย์	
22	ต.	ตะไละเหลอ	ศาล	แพ่ง	
23	ต.	ตันหยงมัส	บล.	ภัทร	
24	ต.	ตันหยงลิมอ	บริษัท	มอนซานโต้	จำกัด
25		ไต้หวัน	มหาวิทยาลัย	แม่โจ้	
26	คลอง	ทับ	รพ. ศูนย์/เทศบาลนคร	ยะลา	
27		ไทเป	กองเรือ	ยุทธการ	
28		ไทย	สหภาพ	ยุโรป	
39	ห้อง	นากาลัย	ศูนย์	เยาวชน	
30	จ.	นราธิวาส	สำนักข่าว	รอยเตอร์	
31	ห้อง	นอร์มิงดี	มหาวิทยาลัย	ราชภัฏ	
32	เมือง	น่าน	มหาวิทยาลัย	รามคำแหง	
33	อาคาร	นิมิบุตร	รพ.	รามัน	
34	กรุง	บรัสเซลส์	โรงพยาบาล	รามาริบดี	
35		บราซิล	กองทัพ	เรือ	
36	บ้าน	บลูกาปาลัส	กระทรวง	แรงงาน	
37	บ้าน	บันนังนุโย	ธนาคาร	โลก	
38	อำเภอ/อ.	บันนังสตา	มหาวิทยาลัย	วลัยลักษณ์	

ตัวอย่างรายการชื่อสถานที่และองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทย ในโครงสร้างแบบ X+X

No.	คำบ่งบอก	ชื่อสถานที่	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1	ถนน	กำแพงเพชร	แบงก์/ธนาคาร	กรุง ไทย	
2	ซอย	กิ่งแก้ว	บริษัท	กสท โทรคมนาคม	
3	อ.	ขอนแก่น	สำนักงาน	เกษตร อำนวย	
4	สี่แยก	คลองเตย	วัด	เขา พระ	
5	อ.	ควนกาหลง	องค์การ	คลังสินค้า	
6	จ./จังหวัด	ชลบุรี	สมาคม	ค้าทองคำ	
7		ดอนเมือง	สำนักงานเลขาธิการ	ครูสภา	
8	อ.	ตาพระยา	มูลนิธิ	โครงการหลวง	
9	น้ำ	ตาปี	โรงเรียน	เจริญวิทยานุสรณ์	
10		ท่าตะกร้อ	สำนัก	ตรวจสอบและคดี	
11	ต.	ท่าตำหนัก	โรงเรียน	เตรียมอุดมศึกษา	
12		ท่าพระจันทร์	กรม	ทรัพยากรน้ำ	
13	ต.	ท่าระหัด		ไทยพาณิชย์	จำกัด (มหาชน)
14	สน.	ท่าเรือ	สมาคม	ธนาคารไทย	
15	บ้าน	ทุ่งขมิ้น	มหาวิทยาลัย	ธรรมศาสตร์	
16	สน.	ธรรมศาลา	กรม	ธุรกิจพลังงาน	
17	อ.	ธัญบุรี	คณะกรรมการ	นโยบายอาหาร	
18	จ.	นครนายก	กรม	บัญชีกลาง	
19	จ.	นครสวรรค์	รพ.	บางพลี	
20	อ.	นาม่วง	โรงพยาบาล	บ้านบึง	
21	แขวงและเขต	บางกะปิ	สำนักงาน	ประกันสังคม	
22	แขวง	บางจาก	กอง	ประมงต่างประเทศ	
23		บางนา	กรม	ป่าไม้	
24	ต.	บางฝั้ว	พรรค	พลังประชาชน	
25		บางพระ	กรม	พัฒนาที่ดิน	
26	ต.	บางภาษี	องค์กร	พัฒนาเอกชน	
27	อ.	บ้านฉาง	มูลนิธิ	เพื่อนหญิง	
28	สภ.	บ้านบึง	คณะ	แพทยศาสตร์	
29	สภ.อ.	บ้านหม้อ	คณะกรรมการ	มาตรฐานวิชาชีพ	
30	สภ.	บ้านหมี่	กรม	โรงงานอุตสาหกรรม	
31	จ.	ปทุมธานี	สภา	วัฒนธรรมตำบล	
32	ต.	ประตู่ชัย	กรม	วิชาการเกษตร	
33	ถนน	เพชรเกษม	กอง	วิทยาการแพทย์	
34	สภ.	โพธิ์แก้ว	รพ.	เวชธานี	
35		มีนบุรี	โรงเรียน	ศึกษานารี	
36	แม่น้ำ	แม่กลอง	สมาคม	อสังหาริมทรัพย์ไทย	
37		ราชบุรี	ธนาคาร	อาคารสงเคราะห์	จำกัด (มหาชน)

ตัวอย่างรายการชื่อสถานที่และองค์กรที่ประกอบด้วยคำทับศัพท์ ในโครงสร้างแบบ X+X

No.	คำบ่งบอก	ชื่อสถานที่	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1		ชั้น อพาร์ทเม้น	บริษัท	คิง พาวเวอร์	
2				จีเอ็มเอ็ม ทวี	
3			ร้านอาหาร	เชสเตอร์ กริลล์	
4				เชสเตอร์ คอฟฟี่	
5			บริษัท	เชสเตอร์ ฟู้ด	
6			โรงเรียน	เซนต์โยเซฟ คอนเวนต์	
7			ศูนย์การค้า	เซ็นทรัล พลาซ่า	
8			โรงแรม	เซ็นทารา แกรนด์	จำกัด
9				เดอะ มอลล์	
10			บริษัท	ทู มูฟ	
11				ไบโอ คลินิก	จำกัด
12			บริษัท	โพสท์ พับลิชซิง	
13				มาย เบรค	จำกัด (มหาชน)
14			บริษัท	อินเด็กซ์ อีเวนท์	
15			บล.	เอเชีย พัลส์	
16			บริษัท	เอสซีจี เปเปอร์	
17				เอสซีจี กรุ๊ป	
18			บริษัท	แอ็บบอต ลาบอแรตอรีส	
19			บริษัท	แอปเปิล กรุ๊ป	
20				โยม โปร	

ตัวอย่างรายการชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทยปนทับศัพท์ ในโครงสร้างแบบ X+X

No.	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1	บริษัท	เซ็นทรัล พัฒนา	
2	ร้าน	เทพ คลีนนิ่ง	จำกัด
3	บริษัท	ไทย ไดมอนด์	จำกัด (มหาชน)
4	บริษัท	ไทย เบฟเวอเรจ	
5	บริษัท	ไทย สمارทคาร์ด	จำกัด (มหาชน)
6	รพ.	พญา เมโมเรียล	
7	บังกะโล	สตางค์ รีสอร์ท	
8		สยาม พารากอน	จำกัด(มหาชน)
9	บริษัท	สยาม อินดิโก้	
10		สรรพสินค้าเซ็นทรัล	

ตัวอย่างรายการชื่อสถานที่และองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทย ในโครงสร้างแบบ X+XP

No.	คำบ่งบอก	ชื่อสถานที่	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1	ชอย	กึ่งแก้ว 52	กรม	การค้า ต่างประเทศ	
2	ชอย	กึ่งแก้ว 58	องค์การ	การค้า โลก	
3	ตำบล	เขื่อน บางกลาง	กรม	การค้าภายใน	
4	หมู่บ้าน	จอมเทียน นิเวศน์	บริษัท	การบิน ไทย	จำกัด มหาชน
5	อ.	ด่าน ชุนทด	บริษัท	ข้าวแสนดี	
6	ต.	ทะเล ชูบศร	มูลนิธิ	คุ้มครอง ผู้บริโภค	
7	อ.	ท่า วังผา	กอง	คุ้มครอง พันธุ์พืช	
8		นคร ราชสีมา	เครือข่าย	เจริญ โภคภัณฑ์	
9	ถนน	นางง พัฒนา	กรม	ตรวจ บัญชีสหกรณ์	
10	ต.	บาง หญ้าแพรก	องค์การ	ตลาด เพื่อเกษตรกร	
11	สมต.	ปากคลอง รังสิต	สำนักงาน	ตำรวจ แห่งชาติ	
12	สภอ.	ย่าน ตาขาว	สมาคม	ไทย บริการท่องเที่ยว	
13	อ่างเก็บน้ำ	หนอง ปลาไหล	สภา	ธุรกิจ ตลาดทุน	
14	ต.	หนอง ปากโลง	สมาคม	ธุรกิจ บ้านจัดสรร	
15			ธนาคาร	นครหลวงไทย	
16			รพ.	นพรัตน์ ราชธานี	
17			คณะกรรมการ	นโยบาย การเงิน	
18			สมาคม	นักวิเคราะห์ หลักทรัพย์	
19			คณะกรรมการ	บริหาร นโยบายพลังงาน	
20				บริหาร ส่วนตำบล	
21			สำนักงาน	บริหาร หนี้สาธารณะ	
22			องค์การ	ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	
23			โรงพยาบาล	ปทุมธานี 1	
24			คณะกรรมการ	พนักงาน ส่วนตำบล	
25			ศูนย์	พยากรณ์ เศรษฐกิจและธุรกิจ	
26			สถาบัน	พัฒนา อุตสาหกรรมสิ่งทอ	
27			กรม	แพทย์ ทหารเรือ	
28			คณะกรรมการ	วัฒนธรรม แห่งชาติ	
29			สถาบัน	วัด ไร่ขิง	
30			สำนักงาน	เศรษฐกิจ การเกษตร	
31			สำนักงาน	เศรษฐกิจ การคลัง	
32			กรม	ส่งเสริม การเกษตร	
33			กรม	ส่งเสริม การส่งออก	
34			สมาคม	ส่งเสริม สถานภาพสตรี	
35			สำนักงาน	สถิติ แห่งชาติ	
36			โรงแรม	สองพัน บูรี	
37			สมาคม	อาคาร ชูดีไทย	
38			กลุ่ม	อุตสาหกรรม ยานยนต์	

ตัวอย่างรายการชื่อสถานที่และองค์กรที่ประกอบด้วยคำทับศัพท์ ในโครงสร้างแบบ X+XP

No.	คำบ่งบอก	ชื่อสถานที่	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1	หมู่บ้าน	พาร์ควิว ซิตี	บริษัท	คิวอาร์ ออร์โต้ คาร์	
2		ฮอลล์ ออฟ มิเรอร์		เดอะ แพลทินัม แฟชั่น มอลล์	
3			บริษัท	โทเทิล แอ็กเซ็ส คอมมูนิเคชั่น	
4			บริษัท	เอเชียน เทเลคอม โฮลดิ้งส์	
5			บริษัท	เอเชียน พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์	
6				เจแปน เครดิต เรตติ้ง	
7				ซีพี เฟรช มาร์ท	จำกัด
8				มูดีส์ อินเวสเตอร์ เซอร์วิส	
9			บริษัท	เมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ กรุ๊ป	
10			บริษัท	ลือกซ์เลย์ จีเทค เทคโนโลยี	
11			บริษัท	ไฟว์ สตาร์มารโค มูฟวี่ ซิตี	

ตัวอย่างรายการชื่อสถานที่และองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทยปนทับศัพท์ ในโครงสร้างแบบ X+XP

No.	คำบ่งบอก	ชื่อสถานที่	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1	หอพัก	ครู ณี เฟลส	บริษัท	ซีพีเอฟ ผลิตภัณฑ์อาหาร	
2	ตึก	คอม ศรีราชา	มหาวิทยาลัย	นอร์ท เชียงใหม่	
3		จันทร์เกษม ปาร์ค	บริษัท	แบล็คแคนยอน (ประเทศไทย)	
4	หมู่บ้าน	หัน ตรา วิลล่า	สมาคม	ผู้ค้า ออนไลน์	
5			บริษัท	ไวเอท ประเทศไทย	
6			บริษัท	สยาม โกบอล เฮ้าส์	
7			โรงแรม	สวัน ดุสิต เฟลส	
8				สวัน ดุสิต โพล	
9			บริษัท	อาร์แอนดีดี เกษตรพัฒนา	
10			บริษัท	ไฮเวลล์ (ประเทศไทย)	

ตัวอย่างรายการชื่อสถานที่และองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทย ในโครงสร้างมากกว่า 1 XP

No.	คำบ่งบอก	ชื่อสถานที่	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1		นครศรีธรรมราช		การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	
2	ถนน	พุทธมณฑลสาย 2		การทำเรือแห่งประเทศไทย	
3			สำนักงาน	การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
4			กองทุน	การพัฒนาเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ	
5			กระทรวง	การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
6				การรถไฟแห่งประเทศไทย	
7			บริษัท	หลักทรัพย์เพื่อธุรกิจหลักทรัพย์	
8			สถาบัน	คั้นคว่าและพัฒนาระบบนิเวศเกษตร	
9			สมาคม	คนตาบอดแห่งประเทศไทย	
10			สภา	ความร่วมมือด้านยางระหว่างประเทศ	

11			ศูนย์/สถาบัน	คุ้มครองสิทธิผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม	
12			สถาบัน	ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ	
13			สำนัก	วิจัยและพัฒนาประมงทะเล	
14			สมาคม	นักข่าวอาชญากรรมแห่งประเทศไทย	
15			สำนัก	ส่งเสริมการลงทุนและจัดหาผลประโยชน์	
16			คณะกรรมการ	ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
17			สำนักงาน	ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	
18			สมาคม	ผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา	
19			เครือข่าย	พ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	
20			สำนัก	วิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช	
21			กองทุน	พัฒนาคุณภาพชีวิตครู	
22			ศูนย์	พันธกิจนวัตกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ	
23			ธนาคาร	เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	
24			กองทุน	เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน	
25			ธนาคาร	เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	
26			กลุ่มสถาบัน	แพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย	
27			เครือข่าย	ยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง	
28			บริษัท	ร่วมทุนยางพาราระหว่างประเทศ	
29			บริษัท	ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ	จำกัด มหาชน
30			องค์การ	รัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	
31			สำนักงาน	รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	
32			สถาบัน	วิจัยยุทธศาสตร์และวิเคราะห์ความเสี่ยง	
33			ชมรม	โรคอ้วนแห่งประเทศไทย	
34			สมาคม	โรงสีข้าวไทย	
35			สถาบัน	ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
36			สำนัก	ส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร	

ตัวอย่างรายการชื่อองค์กรที่ประกอบด้วยคำไทยปนทับศัพท์ ในโครงสร้างมากกว่า 1 XP

No.	คำบ่งบอกหน้า	ชื่อองค์กร	คำบ่งบอกหลัง
1	บริษัท	สายการบิน นกแอร์	
2	บริษัท	ไทย แอร์พอร์ต กราวน์ เซอร์วิส	
3	บริษัท	เชลล์ แห่งประเทศไทย	
4	บริษัท	อุตสาหกรรม กระดาษ คราฟท์ ไทย	

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างการเปลี่ยนรูปของชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการเปลี่ยนรูป: ลดองค์ประกอบ

No.	ชื่อบุคคล	การเปลี่ยนรูปแบบลดองค์ประกอบ
1	คุณหญิง กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา	คุณหญิง กษมา
2	ด.ต.จักรรินทร์ บุญรินทร์	ด.ต. จักรรินทร์
3	นาง ลาวัลย์ ทวยจันทร์	นาง ลาวัลย์
4	นาง สุนีย์ ปันทองคำ	นาง สุนีย์
5	นาย กิตติรัตน์ ณ ระนอง	นาย กิตติรัตน์
6	นาย เคนท์ มีค	นาย เคนท์
7	นาย ไชยา สะสมทรัพย์	นาย ไชยา
8	นาย บรรจง หนูพ่วง	นาย บรรจง
9	นาย ปราโมทย์ วาณิชชานนท์	นาย ปราโมทย์
10	นาย พงษ์ภาณุ เศรษฐรินทร์	นาย พงษ์ภาณุ
11	นาย พิศาล จอโกษาอุดม	นาย พิศาล
12	นาย สมคิด จาคูศรีพิทักษ์	นาย สมคิด
13	นาย สมพงษ์ วิฑยาร์กษสรวรค์	นาย สมพงษ์
14	นาย สุรพล สุขเจริญ	นาย สุรพล
15	พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร	พ.ต.ท. ทักษิณ
16	พ.ต.อ. อานนท์ณัฐฎ์ กลมรัตน์	พ.ต.อ. อานนท์ณัฐฎ์
17	ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย	ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์
18	สุพัฒนา อาทรมไท	สุพัฒนา
19	สุรนุช ธงศิลา	สุรนุช
20	อุทุมพร จามรมาน	อุทุมพร
No.	ชื่อสถานที่	การเปลี่ยนรูปแบบลดองค์ประกอบ
1	จ.สระแก้ว	สระแก้ว
2	จ.นราธิวาส	นราธิวาส
3	จ.ระยอง	ระยอง
4	จ.ลพบุรี	ลพบุรี
5	จ.สุพรรณบุรี	สุพรรณบุรี
6	ประเทศแคนาดา	แคนาดา
7	ประเทศจีน	จีน
8	ประเทศญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น
9	ประเทศไทย	ไทย
No.	ชื่อองค์กร	การเปลี่ยนรูปแบบลดองค์ประกอบ
1	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	การบินไทย
2	กรม พัฒนาที่ดิน	กรมฯ
3	กรม อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	กรม อุทยานฯ
4	กระทรวง การคลัง	คลัง
5	กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กระทรวง การพัฒนาสังคมฯ
6	กระทรวง ศึกษาธิการ	ศึกษาธิการ
7	เครือข่าย พ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	เครือข่ายพ่อแม่
8	บริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด	เซลล์
9	บริษัท ทูมูฟ จำกัด	ทูมูฟ
10	บริษัท ไทย สมาร์ทการ์ด จำกัด	ไทยสมาร์ทการ์ด
11	บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)	บริษัท ไทยเบฟฯ

12	บริษัท แบล็คแคนยอน (ประเทศไทย) จำกัด	แบล็คแคนยอน
13	บริษัท เอเชียน เทเลคอมโฮลดิ้งส์ จำกัด	บริษัท เอเชียน เทเลคอมโฮลดิ้งส์ฯ
14	บริษัท โอบีเวลล์ (ประเทศไทย) จำกัด	บริษัท โอบีเวลล์
15	มูดีส์ อินเวสเตอร์ เซอร์วิส	มูดีส์
16	มูลนิธิ สงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย	มูลนิธิสงเคราะห์เด็กฯ
17	รพ.นพรัตน์ราชธานี	รพ.นพรัตน์ฯ
18	สมาคม ส่งเสริมสถานภาพสตรี	สมาคม ส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ
19	สำนักข่าว รอยเตอร์	รอยเตอร์
20	สำนักเลขาธิการ มหาเถรสมาคม	สำนักเลขาธิการ มหาเถรฯ

ตัวอย่างการเปลี่ยนรูป: เพิ่มองค์ประกอบ

No.	ชื่อบุคคล	การเปลี่ยนรูปแบบเพิ่มองค์ประกอบ
1	ด.ญ.ชมนรรัฐ	ด.ญ.ชมนรรัฐ อารีฟ
2	สันติ	นายสันติ
No.	ชื่อสถานที่	การเปลี่ยนรูปแบบเพิ่มองค์ประกอบ
1	กรุงเทพฯ	เขต กรุงเทพฯ
2	กาญจนบุรี	จ.กาญจนบุรี
3	ไทย	ประเทศไทย
4	บราซิล	ประเทศบราซิล
5	ประจวบคีรีขันธ์	จ.ประจวบคีรีขันธ์
No.	ชื่อองค์กร	การเปลี่ยนรูปแบบเพิ่มองค์ประกอบ
1	คลัง	กระทรวง การคลัง
2	การต่างประเทศ	กระทรวงการ ต่างประเทศ
3	เกษตรและสหกรณ์	กระทรวง เกษตรและสหกรณ์
4	บริษัท อุตสาหกรรมกระดาษคราฟท์ไทย	บริษัท อุตสาหกรรมกระดาษคราฟท์ไทยจำกัด
5	ปตท.	บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)
6	พลังงาน	กระทรวง พลังงาน
7	พาณิชย์	กระทรวง พาณิชย์
8	ม.รามฯ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
9	ศึกษาธิการ	กระทรวง ศึกษาธิการ
10	อุตสาหกรรม	กระทรวง อุตสาหกรรม

ตัวอย่างการเปลี่ยนรูป: รุบย่อ

No.	ชื่อองค์กร	รุบย่อ
1	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	ทอท.
2	กระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ไอซีที
3	คณะกรรมการ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ปปช.
4	คณะกรรมการ การอุดมศึกษา	กกอ.
5	คณะกรรมการ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา	ก.ค.ศ.
6	คณะกรรมการ นโยบายข้าวแห่งชาติ	กชช.
7	ธนาคาร พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	ธพว.
8	ธนาคาร แห่งประเทศไทย	ธปท.
9	บริษัท การท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	ทอท.

10	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	ซีพีเอฟ
11	บริษัท ตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย)	ทีเพ็กซ์
12	บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	ดีแทค
13	บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	บีทีเอส
14	บริษัท หลักทรัพย์เพื่อธุรกิจหลักทรัพย์	ทีเอสเอฟซี
15	ศูนย์ บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	ศบกต.
16	สถาบัน คุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม	สทท.
17	สถาบัน ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ	สทศ.
18	สมาคม ไทยธุรกิจการท่องเที่ยว	แอดต้า
19	สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	ส.ป.ก.
20	สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา	สพท.
21	สำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สผ.
22	สำนักงาน บริหารหนี้สาธารณะ	สบน.
23	สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	สมศ.
24	สำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร	สศก.
25	สำนักงาน เศรษฐกิจการค้า	สศค.
26	สำนักงาน เศรษฐกิจการค้า	สศค.
27	สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	กศน.
28	สำนักงานคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	ก.ล.ต.
29	สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน	บีโอไอ
30	องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	อปท.ท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว ศศิวิมล กาลันสีมา เกิดเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2526 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2550

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย